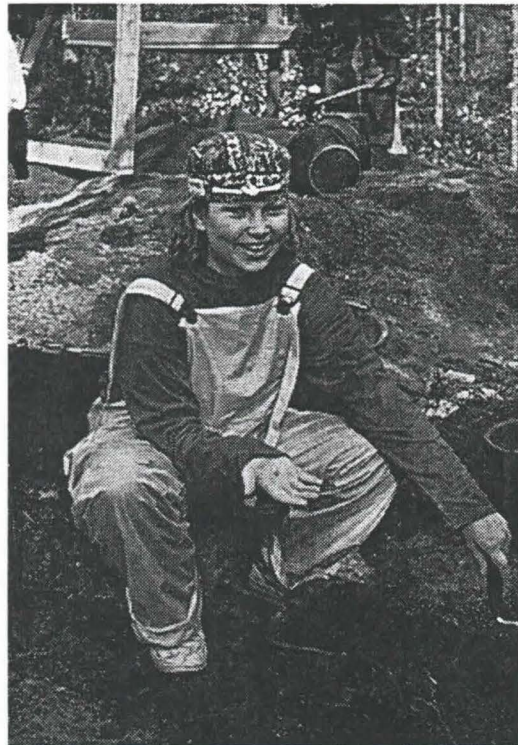

Arkkist. n. 358/27.10.1998

P. Koivunen ja M. Makkonen
Yli-lin Kierikin Kuuselankankaan kaivaukset
1993-94

ISBN 951-4-4962-3
ISSN 1238-8912

Julkaisija: Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio
PL 400, 90571 OULU
puh. 08-5533236

Toimittaja: Airi Lyytinen

Painatus: *OULUN YLIOPISTOPAINO*

Oulu 1998

1. ARKISTOTIEDOT

YLI-II 43 Kuuselankangas

Kohde: Kuuselankangas

Määrittely: Kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Yli-Ii

Alue: Kierikki

Kylä: Karjalankylä

Peruskartta: 3512 10 PAHKAKOSKI

Koordinaatit:
(alueen keskikohta) x=7252 08
y=3450 60
z=60

Tila: Myyntimiesten virkistysalue

RNo: 20:11

Omistaja: Oulun myyntimiesten säätiö

Aiemmat tutkimukset: ei ole

Löydöt: Oulun yliopiston arkeologian laboratorio
v.1993: 1-211 (KM 30665)
v.1994: 212-3444 (KM 30665)

Mv-negatiivit: 8-64-6-0 - 8-75-3-36 (v. 1993)
8-49-4-1 - 8-53-7-9 (v. 1994)

Diat: 18904-19192 (v. 1993)
19196-20031 (v. 1994)

SISÄLLYS

1. ARKISTOTIEDOT	1
2. JOHDANTO	2
3. KOEKUOPAT 1 -10	4
4. SEULA-ALUEET A JA B	5
5. KODANPOHJA N:O 17	5
6. "TIE"	7
7. KODANPOHJA N:O 14	13
8. LÖYDÖT	13
9. KAIVAUSALUEEN TILA JA TULEVAISUUS	17
10. JÄLKITYÖT	17
11. TIIVISTELMÄ	18
KIRJALLISUUS	19
LIITTEET	20
Kuvaliitteet	21
Kartat	44
Luuanalyysi (<i>Arvo Ohtonen</i>)	
Löytöluettelo	

1. ARKISTOTIEDOT

YLI-II 43 Kuuselankangas

Kohde: Kuuselankangas

Määrittely: Kivikautinen asuinpaikka

Kunta: Yli-Ii

Alue: Kierikki

Kylä: Karjalankylä

Peruskartta: 3512 10 PAHKAKOSKI

Koordinaatit:
(alueen keskikohta) x=7252 08
y=3450 60
z=60

Tila: Myyntimiesten virkistysalue

RNo: 20:11

Omistaja: Oulun myyntimiesten säätiö

Aiemmat tutkimukset: ei ole

Löydöt: Oulun yliopiston arkeologian laboratorio
v.1993: 1-211 (KM 30665)
v.1994: 212-3444 (KM 30665)

Mv-negatiivit: 8-64-6-0 - 8-75-3-36 (v. 1993)
8-49-4-1 - 8-53-7-9 (v. 1994)

Diat: 18904-19192 (v. 1993)
19196-20031 (v. 1994)

2. JOHDANTO

2.1. Topografia

Kuuselankankaan kivistä kivikautinen asuinpaikka sijaitsee n. 5 km itäkaakkoon Yli-lin kirkosta, lijoen pohjoisrannalla (kartta 1 ja kuva 1). Hiekkaperäinen kangasmaasto kasvaa etupäässä nuorta mäntyä, rannan läheisyydessä koivua, leppää ja pajua. Aluskasvillisuus koostuu puolukasta ja kanervasta, rannassa kasvillisuus on rehevämpää.

Maastossa erottuu 24 muodoltaan lähinnä soikeaa painannetta ja ne muodostavat tihentymän tontin länsipäähän (kartta 2). Suurin osa painanteista on maastossa hyvin havaittavissa ja niiden syvyys lähentelee metriä. Tihentymän ulkopuolella on yksittäisiä syviä painanteita (n:ot 13, 15 ja 16), mutta etenkin tontin itäpäässä painanteet ovat hyvin matalia ja laakeita. Tihentymässä painanteet muodostavat ketjumaisia rakennelmia, ”rivitaloja” (kodanpohjat 21, 22 ja 23 sekä 1, 2, 19 ja 20 sekä 3, 4, 5 ja 6).

Kuva 1. Ilmakuva Kuuselankankaan alueesta, kuvattuna pohjoisesta ennen kaivauksia 19.5.1993. Kuvaajat Karl Sandman ja Pentti Koivunen.

2.2. Tutkimushistoria

Kuuselankankaan läheisyydessä on useita tunnettuja kivikautisen asutuksen jäänteitä. 1960-luvun alussa kaivettiin Kuuselankankaasta vajaa kilometri yläjuoksuun Kierikinsaarella, nykyisessä patoaltaassa, sijaitsevaa asbestikeraamista asuinpaikkaa.¹ Kierikkisaaren eteläpään kohdalla, Kierikkikankaalla on kolmisenkymmentä asuinpainannetta ja Kierikin sorakuopan eteläpuolella viisi soikeaa painannetta. Nämä molemmat asuinpaikat kuulunevat samalle periodille, tyypillisen kampakeramiikan aikaan.² Aivan Kuuselankankaan asuinpaikan läheisyydessä, sen länsipuolella, on Kuuselan kivikautinen löytöpaikka.³ Useita asuinpainanteita (n. 30 kpl) on kartoitettu myös tästä asuinpaikasta länteen päin, Helmeri Jussilan talon itäpuolisesta metsästä.⁴

¹Ari Siiriäinen, Yli-lin Kierikki. Asbestikeraaminen asuinpaikka Pohjois-Pohjanmaalla (Suomen museo 1967, s. 5-37) sekä artikkelissa mainitut kaivauskertomukset museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa (Yli-lin kohde n:o 9).

²Eeva-Liisa Schulz, Yli-Ii [27] Kierikin sorakuoppa 1986 ja Timo Pärssinen, Yli-li [27] Kierikin sorakuoppa 1987. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

³Pekka Sarvas, Yli-li, Karjalankylä, Kuusela [10] 1960 ja Ari Siiriäinen, Yli-li [10] Kuusela, 1964. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

⁴Timo Pärssinen, Yli-Ii [38] Korvala, Jokiranta 1987. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Kevään ja kesän 1994 aikana Pentti Koivusen johdolla löydettiin useita uusia kodanpohja-alueita ja muita ennestään tuntemattomia muinaisjäänteitä Siuruanjoen suun ja Pakkalan välistä, molemmilta puolilta lijokea. Niiden tarkempi kartoitus jää kesälle 1995.

2.3. Kenttätyöt 1993 ja 1994

Yli-lin Kuuselankankaan kivi-kautinen asuinpaikka löydettiin keväällä 13.5.1993 Oulun yliopiston järjestämän arkeologian inventointikurssin yhteydessä. Paikan omistaja Oulun Myyntimiesten Säätiö oli aloittanut alueella maansiirtotyöt tarkoituksenaan rakentaa lijoen rantatontille loma- ja virkistyskylä oman jäsenistönsä käyttöön. Nämä työt kuitenkin keskeytettiin välittömästi yhteistyössä museoviraston kanssa, kun havaittiin, että tontilla oli vahvoja merkkejä kivi-kautisesta asutuksesta. Neuvotteluissa maanomistajan, Museoviraston, Yli-lin kunnan, lijoen Voiman ja Oulun yliopiston välillä 7.6 päätettiin tutkia vaurioituneet kodanpohjat ja jatkossa sovittaa rakentaminen ja tutkiminen yhteen.

Tutkimusten vastuullisena johtajana toimi Oulun yliopiston historian laitoksen lehtori Pentti Koivunen ja työnsuunnittelijana FM Merja Makkonen. Vuonna 1993 tutkimuksia tehtiin 9.8.-8.9.1993. Kaivajina oli neljä yli-iiläistä työllistettyä ja opiskelijaharjoittelijoita kaksi kerrallaan, yhteensä neljä. Lisäksi mukana oli historian laitoksen tutkimusapulainen Olavi Tuovinen sekä loppuvaiheessa amanuenssi Jari Okkonen. Kaivauksilla työskenteli myös runsaasti vapaaehtoisia, mm. historian laitoksen kansliatyöntekijöitä. Kaivetun alueen pinta-ala oli 61 m², joka koostui kodanpohja 17:n tutkimusalueesta sekä alueelle tehdyistä koeruuduista 1-16.

Kesällä 1994 tutkimuksia jatkettiin 13.5.-30.9.1994 ja kaivetun alueen pinta-ala oli 426 m². Kaivauksilla työskenteli noin 15 yli-iiläistä työllistettyä ja työharjoittelijaa. Opiskelijaharjoittelijoita oli mukana kaksi opiskelijaa kaksi viikkoa kerrallaan, yhteensä 16 henkeä. Historian laitoksen tutkimusapulainen Olavi Tuovinen oli mukana heinäkuun alkuun saakka. Arkeologian opiskelija Mika Friman jatkoi edellisenä kesänä aloittamaansa videodokumentointia.

Paikalla oli myös runsaasti vapaaehtoisia. Yli-iiläisiä koululuokkia kävi tutustumassa tutkimuksiin innokkaasti. Syksyllä järjestettiin kuntalaisille mahdollisuus tutustua löytöihin kirjastotalolle järjestetyssä näyttelyssä ja kaivausalueella opastettiin vierailijoita, joihin kuuluivat miltei kaikki yli-iiläiset ala-asteen koululaiset. Haukiputaan lukion ensimmäisten luokkien historian erikoiskurssi työskenteli kaivauksilla yhden päivän opettajansa kanssa, samoin Oulun normaalikoulun lukion oppilaita osallistui tutkimuksiin.

Erillisenä projektityönä opetettiin Oulun yliopiston kansainvälisen kurssin Northern Cultures and Societies osanottajia arkeologiseen kaivaustekniikkaan 16.5.-27.5.1994., ”tiealueen” itäpäässä muutamissa ruuduissa. Noin kymmenen hengen kurssin johtajana toimi FM Minna Korolainen-Lehtonen, hänen apunaan HuK Ulla Siurua. Kurssin toiminta koordinoitiin pääkaivaukseen ja sen tulokset kaivauskertomukseen.⁵

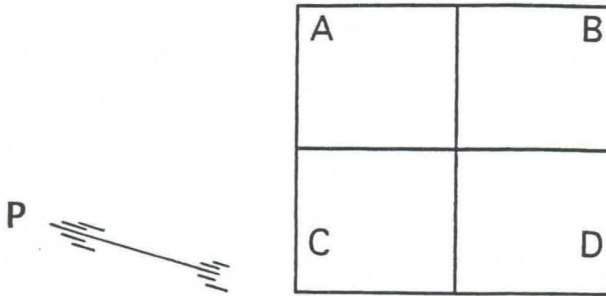
Kesäkuussa 1994 saman Myyntimiesten tontin itälaidalla oli myös museoviraston arkeologinen työmaa.⁶

2.4. Kaivaustekniikka ja dokumentaatio

Koordinaatisto on tontin pohjoisreunan suuntainen (x 163°/360°, y 73°/360°) ja VVJ-koordinaatit (vanha valtion järjestelmä) kohdassa x=0/y=10: x=7252093,532/y=450516,051 ja x=0/y=100: x=7252104,916/y=450605,345. Koordinaatiston origo on tontin luoteisnurkassa, mökin itäpuolella, kaivausalueen ulkopuolella. Origopaalu on sittemmin maansiirtotöissä poistettu. Koordinaatiston x-akseli on lähinnä suunnassa pohjoiskoillinen - etelälounas ja kasvaa lijoen rantaan päin, y-akseli on maantien suuntainen ja kasvaa ylävirtaan (matemaattinen koordinaatisto). Vaikka koordinaatisto ei siis ole tarkoin pääilmansuuntien suuntainen, on tässä kaivauskertomuksessa usein käytetty yksinkertaistamiseksi ilmaisuja pääilmansuuntien mukaan, siis ”tie” on länsi-itä -suuntainen, karavaanaripaikat ovat etelä-pohjoissuuntaisten teiden varsilla jne.

⁵Minna Korolainen, Yli-Iin Kierikki, Kuuselankangas. Kansainvälinen Arkeologileiri. Northern Cultures and Societies Fieldschool 16.5. - 27.5.1994. Raportti Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio.

⁶Mika Sarkkinen, Yli-Ii [43] Kuuselankangas 1994. Museovirasto arkeologian osasto, topografinen arkisto.

Kaavio 1. Lohkot A-D.

Ruudun (2 x 2 m, poikkeuksellisesti 1 x 1 m) numero eli sijainti on merkitty ruudun luoteispaalun mukaan. Tämä sijainti on massalöytöpusseissa. Kesken vuoden 1994 kaivauksia, kun osoittautui, että näennäisesti pahoin rikkoutuneet kulttuurikerrokset olivatkin suurimmalta osin paikoillaan, alettiin kaivaa 1 x 1 metrin ruuduissa. Näitä nimitettiin lohkoiksi A-D (kaavio 1, s.4).

Luetteloinnissa lohkojen esineistö on luetteloitu järjestyksessä C, D, A ja B. Korkeuskiintopisteenä käytettiin Yli-li-Pudasjärvi -tien varrella olevaa betonialustaan kiinnitettyä rautatappia, 60,78 m mpy (kartta 2).

Kaivettujen alueiden lähtötilanne vaihteli, osasta pintakerrokset oli poistettu koneella, osassa turvekerros oli koskematon⁷. Kaikkialla lähdettiin kuitenkin kaivamaan tasoittain (5-10 cm) alaspäin ja ensimmäistä kaivauskerrosta nimitettiin 0-kerrokseksi, jonka jälkeen seurasivat 1-, 2-, 3-, jne. kerrokset riippumatta siitä, miten paljon maata alueen päältä oli poistettu. Joissakin tiealueen kodanpohjissa oli sisäpuolella koneen työntämää irtomaata. Sekin kaivettiin kerroksittain, tällöin kerrosmerkinnät olivat roomalaisilla numeroilla (esim. ruutu 20 / 30 n:ot 1003-1008). Tarkan kaivauskerroksen paksuuden saa kunkin alueen tasokartoista. Kaikki kaivettu maa seulottiin.

Massalöydöt otettiin talteen aluksi 2 x 2 m:n ruutujen tarkkuudella ja myöhemmin neliömetrin tarkkuudella. Kaivausjohtajan päätöksellä tärkeistä löydöistä otettiin sijainti cm:n tarkkuudella. Dokumentaation apuna käytettiin ruutukortteja, joihin kukin kaivaja merkitsi löydöt ja huomiot kaivetusta ruudusta.

Diakuvia otettiin kesän 1993 aikana 288 kpl ja mustavalkeita kuvia 112 kpl. Vuoden 1994 aikana kuvattiin 835 diaa ja mustavalkeita kuvia n. 250 ruutua. Kaivauskertomukseen on voitu ottaa kuvakopioita hyvin rajoitetusti. Myös kaivauskarttoja on kaivauskertomukseen otettu valikoivasti. Valokuvien lisäksi kaivauksilta on olemassa videonauhaa.

3. KOEKUOPAT 1 -10

Alueen itäpähän oli kauhakuormaajalla raivattu asuntovaunualue, joka käsitti yhdeksän asuntovaunupaikkaa ja kaksi etelä-pohjois -suuntaista tietä sekä joen rantaan raivatun alueen, jonne irtomaat oli kuljetettu. Koska maanomistajat tarvitsivat käyttöönsä joen rantaan vievän tien, tehtiin kymmenen koekuoppaa (1 x 1 m, yksi 2 x 1 m) itäisimpään tiehen, kymmenen metrin välein. Näistä ruuduista löytyi yksittäisiä iskoksia ja kolmesta ruudusta keramiikkaa. Keramiikan sekoitteena on ollut orgaanista ainesta ja kaksi kappaleista on kuvioitu kampaleimoilla (alan:o 135), jotka muodostavat ristikkomaisen kuvion.

Merkkejä asutuksesta oli siis koko tien alueella, mikä olikin odotettavissa, sillä tien itäpuolella on vielä kaksi kodanpohjaa (numerot 10 ja 24). Maanomistajille annettiin kuitenkin ajolupa löytöjen vähäisyyden perusteella ja ainoastaan kodanpohja n:o 9, joka oli osittain jo tuhoutunut, suojattiin muovilla talveksi 93-94. Kodanpohja n:o 9:n kohdalle aukaistiin 2 x 1 m:n ruutu, josta löytyi useita kvartsisiesineitä. Museoviraston toimesta tämän matalan kodanpohjan tutkimista jatkettiin kesällä 1994.

⁷ Pentti Koivusen vaurioraportti Museovirastolle 17.5.1993. Kaivausten kestäessä osoittautui, että kodanpohjien vaurio-
prosentit koskivat yleensä vain pintakerroksia ja ne olivat siis liian korkeita. Kulttuurikerrokset tien alueella kodanpohjissa olivat pintaturpeen alla siis laajasti koskemattomia.

4. SEULA-ALUEET A JA B

Joen rantaan asuntovaunualueen kohdalle oli kasattu kauhakuormaajan irroittamat maat. Ne näyttivät olevan peräisin lähinnä karavaanarialueen etelä-pohjoissuuntaisilta tieurilta. Se mitä näistä kasoista oli enää mahdollista saada irti olivat ainoastaan irralliset esineet. Alue jaettiin karkeasti kahtia ja läntinen puoli oli nimeltään seula-alue A ja itäpuoli seula-alue B. Kaikkea alueelle ajettua maata oli mahdotonta käydä läpi, mutta maita seulottiin tasaisesti useita päiviä ja esineistöä löytyi tasaisesti koko alueelta. Kaikkiaan seulotun maan määrä voidaan arvioida kymmeniksi kuutioiksi.

Pääasiassa esineistö koostui kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksista ja -esineistä. Alueelta löytyi myös ensikäynnellä talteenotetun kvartsiittisen hioinlaakan (n:o 158) puuttuva pala sekä keramiikkaa, joissa yhdessäkään palassa ei ollut sekoitteena asbestikuituja vaan ainoastaan jonkin verran hiekkaa sekä merkkejä organisista sekoitteista (esim. n:o 177). Keramiikka oli keskittynyt muutama paikkaan ja alue A (166,6 g) oli keramiikan suhteen löytörikkaampi kuin alue B (92,7g). Myös kvartsi-iskoksia löytyi alueelta A (405,5 g) enemmän kuin alueelta B (260,4 g).

5. KODANPOHJA N:O 17

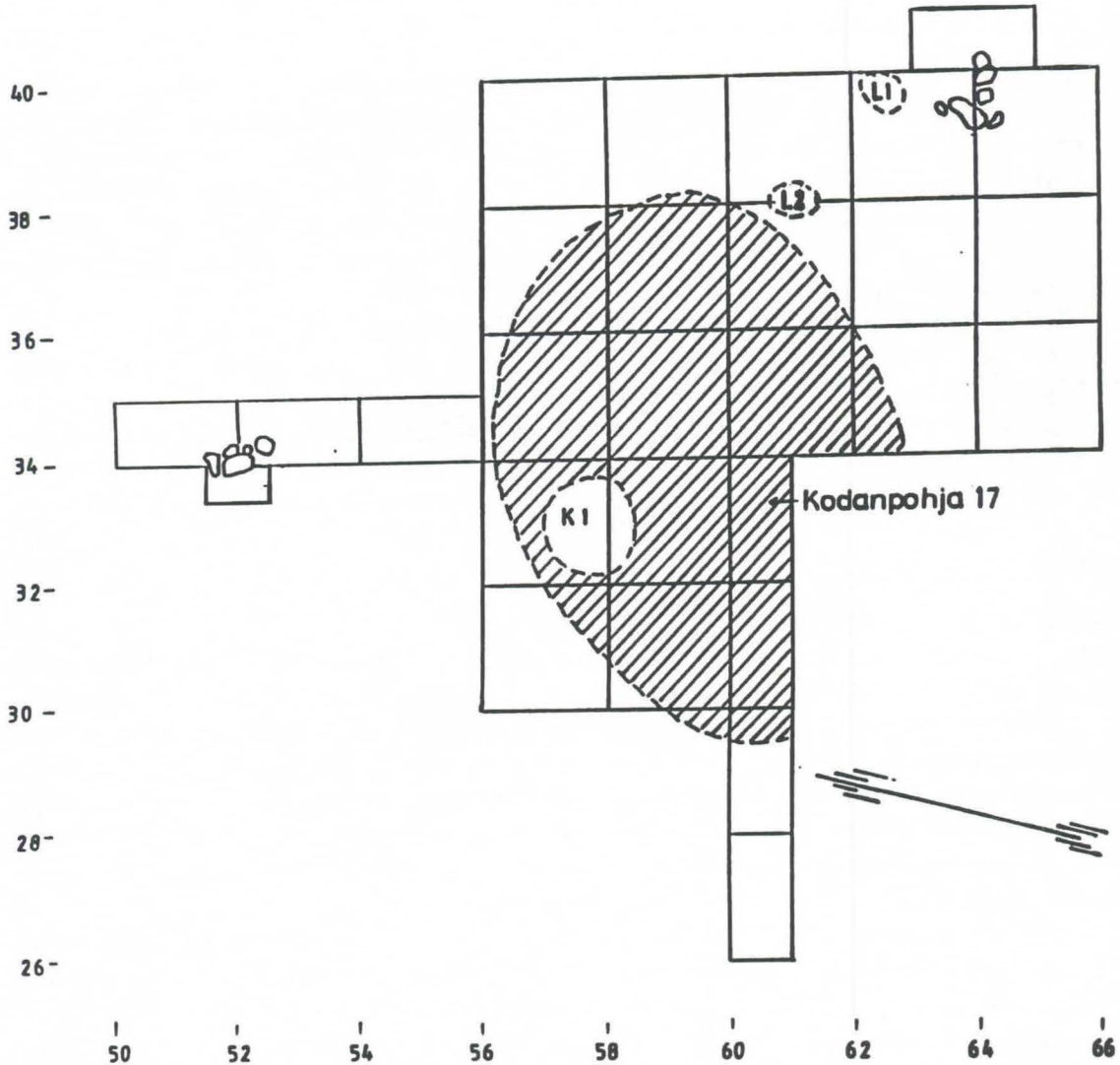
5.1. Tutkimukset vuonna 1993

Kodanpohja n:o 17 oli tutkimusten alkuvaiheessa lähes ehjä. Vain padon rakentaminen 1960-luvulla oli rikkonut kodan lounaissektorin kerroksia. Paikalle oli kuitenkin tarkoitus aloittaa sauna- ja huoltorakennuksen rakentaminen keväällä 1994 ja tuleva rakennus tulisi osittain kodanpohjan päälle. Kodanpohja näkyi maastossa syvänä painanteena (kuva 2 ja kartta 3). Lännen puoleiselle reunalle oli siirretty maata voimalaitoksen rakentamisen yhteydessä tehdyn rannanmuokkauksen aikana, joten reuna näytti hyvin korkealta ja jyrkkäpiirteiseltä, muuten kuopanteen keskikohdan ja reunojen välinen korkeusero oli n. 70 cm. Muodoltaan pyöreähkö kodanpohjan halkaisija oli n. 12 m vallin harjalta vallin harjalle.

Koska käytettävissä oli niukasti aikaa ja työvoimaa, jäi tutkimusalue varsin pieneksi. Aukaistu pinta-ala oli 44 m², joka koostui 6 x 6 m:n suuruisesta yhtenäisestä alueesta sekä 8 m pitkästä ja 1 m leveästä koeojasta, joka rajautui varsinaiseen kaivausalueeseen (kaavio 2). Etenkin kodanpohjan keskellä oli turpeen poistamisen jälkeen runsaasti hiiltä. Kodanpohjan

Kuva 2. Kodanpohja 17. Eteläosa puhdistettuna turpeenpoiston jälkeen, kodan keskiosa kaivettu tasoon 1. Kuvattu pohjoisluoteesta 25.8.1993. MV n:o 8-50-3-27.

Kaavio 2. Kodanpohja 17.

länsireunalta, ruudusta $x=62$; $y=38$ löytyi heti turpeen poistamisen jälkeen, kerrosta 0 kaivettaessa tiivis ryhmä palaneita kiviä; kyseessä oli mahdollisesti liesi tai poisheitettyjen liesikivien rykelmä (kaavio 2, L1). Nyrkinkokoisia ja pienempiä kiviä oli n. 20 cm:n kerros ja ympärillä voimakkaasti värjäätynyttä likamaata. Kivien läheisyydessä oli myös runsaasti palanutta luuta. Tämä liesi on siis ollut kodan ulkopuolella. Toinen mahdollinen liedenpaikka sijaitsi ruutujen $x=60$; $y=36$ ja $x=60$; $y=38$ alueella (kaavio 2, L2). Palaneita kiviä oli runsaasti ja maa kivien lomassa punertavaa ja hyvin likaista. Ehjää liesikiveystä ei kuitenkaan ollut jäljellä. Tästä punertavasta likamaasta löytyi kesän ainoa meripihkaesine, napin kolmannes (n:o 53).

Ruutujen $x=62$; $y=38$ ja $x=64$; $y=38$ välillä näkyi kaivausalueen itäreunan lähellä jo tasossa 1 iso kivi ja tasossa 3 oli näkyvillä jo kuusi palamatonta kiveä, jotka vaikuttivat paikalleen asetetuilta, koska niiden alla oli kulttuurikerrosta. Kaivausalueeseen tehtiin $0,5 \times 2$ m:n suuruinen levennys kivilatomuksen kohdalle. Laajennuksen kohdalta ei paljastunut enempää kiviä. Muodostelman saattaa tulkita jonkinlaiseksi tukikiveykseksi.

Kodan rakenteesta voidaan kuitenkin sanoa hiukan leikkausprofiilien perusteella. Minäkäänlaisia paalunsijoja ei pystytty erottamaan. Rakentamisvaiheessa maastoa oli muokattu kaivamalla. Kodanpohjan alueelta on poistettu maata miltei moreenikivien tasolle asti ja nämä maat on heitetty reunoille. Erityisen selvästi näkyi kaivettu kodanpohjan raja profiilissa kohdassa $x=60$; $y=29,50$ (kartta 17).

5.1.1. Koekuopat 11-16

Koska oli mahdotonta tutkia kokonaan tulevan sauna- ja huoltorakennuksen alle jäävää maa- aluetta tyydyttiin varsinaisen kaivausalueen lisäksi tekemään alueelle kuusi 1×1 m:n suuruista

koekuoppaa (koordinaatit x63/y45; x63/y50; x68/y50; x62/Y55; x66/y55; x66/y60). Yksi ruuduista oli täysin löydötön (x66/y55). Muista ruuduista löytyi lähinnä kvartsi-iskoksia ja yhdestä kvartsinen hioinlaaka (n:o 121). Vähäinen löytöaines keskittyi pintakerrokseen. Mitään rakenteita ei havaittu.

5.2. Kodanpohja 17:n tutkimukset vuonna 1994

Vuonna 1994 jatkettiin kodanpohjan tutkimista aukaisemalla 10 x 4 m:n suuruinen edellisen kesän tutkimusalueeseen rajoittuva alue sekä pohjois-etelä -suuntainen profiilikaivanto (yhteensä 26 m²). Palaneita, nyrkinkokoisia ja niitä pienempiä kiviä löytyi kodanpohjan keskivaiheilta runsaasti, mutta ne eivät muodostaneet minkäänlaista rakennelmaa.

Kodan sisäpuolelta löydettiin sen sijaan ”merkillinen” kaivettu kuoppa (kaavio 2, K1). Tämä kuoppa oli n. 1 m halkaisijaltaan, muodoltaan pyöreähkö ja sijaitsi ruutujen x=56-58 ja y=32 alueella. Kuoppa kaivettiin kolmessa osassa ja niistä löytyneet esineet on luetteloitu siivu kerrallaan kaivamisjärjestyksen mukaisesti. Ruutua x=58; y=32 kaivettaessa huomattiin löytöjen keskittyvän linjan x=58 läheisyyteen (kartta 5).

Tummanruskeasta hyvin likaisesta maasta löytyi runsaasti palanutta luuta sekä kvartsi-iskoksia. Koko kuopan alueella löytöjä oli huomattavasti enemmän kuin sen ympäristössä: palanutta luuta, kvartsiesineitä ja -iskoksia, kaksi suurehkon kiviesineen katkelmaa (n:o 355 ja 417) ja hyvin heikossa poltossa ollutta keramiikkaa (n:o 377). Kuopassa oli, etenkin sen pintakerroksissa, pieniä palaneita kiviä sekä palamattomia kiviä, jotka olivat todennäköisesti peräisin moreenikerroksesta, johon saakka kuoppa oli kaivettu (matalin kohta 58 m mpy). Tämän muodoltaan pyöreähkön ja alapäin suippenevan kuopan funktio on tietenkin arvailujen varassa, mutta todennäköisesti se on kaivettu vasta kodan käytön lopettamisen jälkeen.

Profiilikaivannon pohjoispäästä (x 50-52; y34) löytyi samantapainen kivilatomus kuin syksyllä 1993 ruudusta x62-64; y38 (kaavio 2). Koeojaan tehtiin kivien kohdalle laajennus (x51,5-52,5; y33). Nämä kivet olivat n. 20-30 cm alempana kuin edellisenä kesänä löydetyn kivilatomuksen kivet ja niiden kohdalla profiilissa näkyi tummaa likamaata sekä nokea. Molemmat kivilatomukset olivat yhtä kaukana (n. 4 m:n etäisyydellä) oletetusta kodan reunasta, eli kivet saattavat liittyä kodan vallirakenteeseen.

Löydöissä merkillepantavaa on keramiikan vähyys. Yhtään asbestisekoitteista saviastian-palaa ei löytynyt tämän kodanpohjan alueelta.

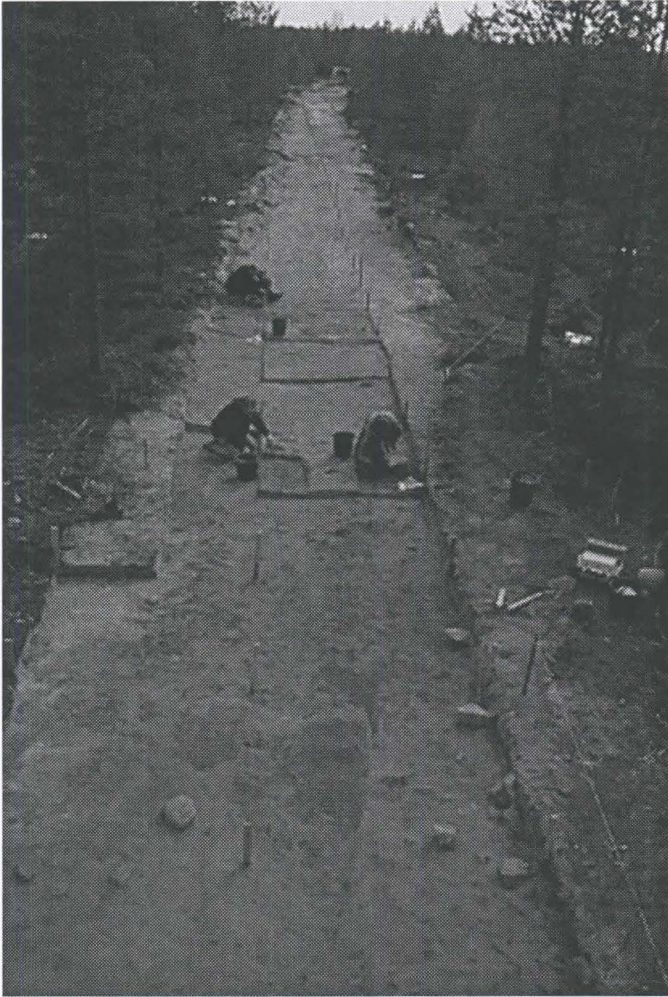
6. ”TIE”

Maanomistajat olivat ehtineet keväällä 1993 aloittaa tontin pituussuunnassa kulkevan, Pudasjärven tien suuntaisen huoltoväylän tekemisen. Tämän n. 100 m:n mittaisen ”tien” alueelta oli raivattu puusto ja poistettu pintakerrokset sekä tasoitettu tien pohja. Epätasaisuudet, jotka oli tasoitettu, olivat valitettavasti olleet kiviakautisten asumusten pohjia. ”Tien” tutkiminen katsottiin kiireellisyyssjärjestyksessä ensimmäiseksi. Tutkimusten jälkeen se voitaisiin rakentaa valmiiksi ja ottaa käyttöön. Tien kautta oli tarkoitus viedä myös sähkö-, viemäri- ja vesijohdot alueen itäpäähän.

Kaivausalue rajattiin mahdollisimman tarkasti tuhoutuneen alueen sisälle. Turvekerros oli poistettu, mutta etenkin vallipaikoista myös miltei puoli metriä kulttuurimaatakin ja kodanpohjissa, jotka sattuivat jäämään tien alle, oli saman verran ylimääräistä maata päällä. Pintakerros oli sekoittunut ja työkoneen renkaiden jäljet näkyivät vielä syvällä kaivauskerroksissa. Alue kaivettiin 10 cm:n kerroksissa (osa 5 cm:n kerroksissa). ”Tie” leikkasi viittä kodanpohjaa (n:o 2, 3, 6, 20 ja 23) ja sen alueella oli viisi liettä, yksi syvä kuoppa sekä ns. juova-alue (kuva 3).

6.1. Juova-alue

Kodanpohjien 2 ja 23 väliseltä alueelta paljastui kaivauksen edetessä likamaajuovia, pientä hautaa muistuttava kuvio sekä puoliympyrän muotoinen likamaa-alue (kartat 6-8). Tämä ”juova-alueeksi” nimetty kohta tiessä oli kärsinyt eniten työkoneen pyörien alla. Maata oli poistettu paikoitellen jopa puoli metriä. Ensimmäisen kaivauskerroksen maa oli aivan sekoittunutta, mutta jo ensimmäisessä tasossa voitiin havaita tummanruskeita likamaakohtia, joissa kosteus säilyi

Kuva 3. "Tien" kaivausta aloitellaan, etualalla näkyvissä pyöreäkuormaajan jälki 1. kaivaustasossa. Alaosassa paalu $x=18$, $y=14$. Kuvattu lännestä 25.5.1994. Dia n:o 19254.

vistä ja kosteus säilyi niissä pitempään kuin ympäröivässä maassa. Merkillepantava seikka on myös se, että suurehkoja (halk. 10-20 cm) palamattomia kiviä esiintyi juovien sisäpuolella huomattavasti enemmän kuin niiden ulkopuolella. Tasossa 5b (kartta 8) näkyivät isot kivet molemmissa juovaristeyksissä (juovien 1 ja 2 sekä 1 ja 3 väliset risteykset), samoin tasossa 3 oli juovan 2 koillispäässä juovan levyinen kivi.

Juovien väri vaaleni alaspäin mennessä ja tasossa 6b ei enää voida puhua likamaasta, mutta juovat erottuvat (juovaa 3 lukuunottamatta) maastossa edelleen; hiekka on juovissa hienojakoisempaa kuin niiden ympärillä. Tasossa 7 on näkyvillä enää rippeitä juovasta 1 sekä juovan 2 lounaispää. Juova 3 häviää näkyvistä tason 5b jälkeen. Juova 3 on todennäköisesti nuorempi kuin juova 1 (juova 3 leikkaa juova 1:n). Juovien syvyydeksi laskettiin keskimäärin n. 60 cm. Kaivaustilanteessa saatiin viitteitä siitä, etteivät juovat ole syntyneet samalla kertaa ja myös niiden käyttötarkoitus voi olla toisistaan eroava. Juovissa erottui pyöreitä likamaaläikkiä pohjatasoissa (paaluja?).

6.1.1. Puoliympyrän muotoinen likamaa-alue

Tasossa 3 (kartta 6) näkyi aivan selvästi kaivausalueen reunassa kohdassa $x17$; $y31-32$ puoliympyrän muotoinen likamaa-alue, jonka halkaisija oli n. 1,4 m. Likamaan vahvuus oli n. 20 cm ja sen reunat, joita kiersi kapea (n. 5-7 cm) punertava noen värjäämä ruosteensekainen likamaa, laskivat kohtisuoraan alaspäin ja alueen "pohja" oli tasainen. Tasossa 5b paikalla oli enää muutamia likamaaläikkiä. Alueen löydöissä ei ollut mitään poikkeavaa. Meripihkaesineitä, joita löydettiin runsaasti kuopan lähistöltä, ei löytynyt alueen sisältä.

huomattavasti kauemmin kuin ympäristössä. Tasossa 2 oli jo aivan selvästi havaittavissa alueen halki länsiluode-eteläkaakko -suunnassa kulkeva likamaajuova (juova 1) ja sitä leikkaavan lounas-koillinen -suuntaisen juovan lounaispää. Tasossa 3 juovat olivat jo täysin näkyvillä (kartta 6 ja kuva 4).

Juova 1:n etelä-kaakko -päässä oli huomattava kivikeskittymä, suurehkoja (halk. 15-30 cm) kiviä kolmessa kerroksessa. Juova oli n. 20 cm leveä, mutta kivien kohdalla huomattavasti leveämpi, noin puoli metriä. Kerrosta 3b kaivettaessa (kartta 7) löytyi juova 1:stä hiilikeskittymä, joka oli halkaisijaltaan noin 20 cm ($x=17,95/y=30,15$). Samaa kerrosta kaivettaessa näkyi juovan sisäpuolella pyöreähköjä likamaaläikkiä, joita oli n. 40 cm:n välein ja samanlaista likamaata oli runsaasti myös juovien risteyskohdissa. Juova 2:n lounaispää on yhteydessä kodanpohja 23:n rakenteeseen. Juova 3 on samansuuntainen juovan 2 kanssa ja haarautuu koillispäässä kahteen suuntaan, joista pohjoinen haara yhtyy juovaan 2.

Ensimmäisissä kerroksissa likamaajuovat erottuivat ympäristöstään tummina juovina, joissa maa oli ti-

Kuva 4. "Tie", juova-alue, ylinnä suorakulmainen "koiran hauta". Vasemmasta alanurkasta oikealle penkkaan juova 1, keskeltä alhaalta ylös kiveen juova 2, sen oikealla puolella samansuuntainen vasemmalle kaartuva juova 3, jonka toinen haara ulottuu "koiran hautaan". Vasemmalla kuoppa, joka menee pohjoisseinämään. Oikeassa alanurkassa paalu $x=20$, $y=30$. Kuvattu lännestä 16.6.1994. Dia n:o 19396.

6.1.2. "Koiran hauta"

Jo tasossa 1 alkoi ruudussa $x20$; $y34$ näkyä merkkejä säännöllisen muotoisesta likamaa-alueesta ja tasossa 3 (kartta 6) muoto näkyi selvästi. Huomattavasti ympäristöään tummempana erottui kulmistaan pyöristetyn suorakaiteen muotoinen likamaa-alue (90×50 cm), joka oli luoteis-kaakko -suuntainen. Likamaa-alue puolitettiin ja itäinen puolisko kaivettiin ensin.

Ympäröivä maa kaivettiin pois "haudan" ulkopuolelta ja sitten itse likamaa-alue. Läntinen puoli ruudusta kaivettiin normaalina tasokaivauksena. Haudan täyte- maasta löytyi sekä asbestisekoitteista että asbestitonta keramiikkaa, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta, kaikkia vähäisiä määriä. Mitään hautaukseen liittyvää ei löydetty.

Pohjataso saavutettiin korkeudessa 59,77 m.p.y., suurin piirtein samassa syvyydessä missä juovien likamaa häviää ja tästä alaspäin juovat erottuivat vain hiekan raekoon perusteella.

6.2. Kodanpohja 23

Tien tekeminen oli tuhonnut kodanpohjasta n:o 23 pienen osan sen pohjoista reunaa. Kaivausalueesta ruudut $x20$; $y26-30$ ovat kodanpohjan n:o 23 aluetta. Kodanpohjan reuna näkyi tasoissa tummana likamaa-alueena ja profiilissa kodanpohjan raja näkyi selvästi.

Likamaa-alue jatkui aina moreenikerrokseen saakka ja aivan moreenikerroksen yläpuolelta, hyvin heikosti likaantuneesta maasta löytyi rombinmuotoinen reikäkivi (n:o 970). Vaikutelmaksi jäi se, että esine saattoi olla paikkaansa tahallisesti kätkeyty. Kiviesineitä löytyi muutenkin kodanpohjan alueelta poikkeuksellisen runsaasti. Löydetyistä saviastian kappaleista on osa asbestisekoitteisia (mm. suurin löydetty saviastian kappale, n:o 1029) ja osa asbestittomia. Tämän kodanpohjan kohdalla on keramiikan suhteen selvä raja: tien alkuosasta ($y=10-26$) ei löytynyt yhtään kappaleita asbestisekoitteista keramiikkaa.

6.3. Kodanpohja n:o 2

Kodanpohja n:o 2:n tutkiminen alkoi sen päälle ajetun irtomaan, jonka paksuus vaihteli 0-50 cm, poistamisella. Löydöt otettiin talteen ruduitain. Kodanpohja oli säilynyt täyte- maan alla miltei

Kuva 5. Kodanpohja 2. Irtomaa ja turve poistettu sekä keskelle (todellisuudessa ei aivan osunut) jätetty metrin levyinen maapeitto. Taustalla juova-alueen kaivaus. Kuvattu koillisesta 18.7.1994. MV n:o 8-69-6-27.

vahingoittumattomana. Kaivausalue rajattiin tässäkin kohdassa tien mukaisesti. Kolme kodanpohjaa, numerot 1, 2, ja 20 muodostivat tässä kohdassa luode-kaakko -suuntaisen rivin ja tie leikkasi "rivitalon" kodanpohjien n:o 2 ja n:o 20 välistä. Kodanpohja n:o 2:n kohdalle jätettiin x-linjan suuntainen, metrin levyinen tarkistuskaistale ($y=43-44$; $x=16-20$), joka kaivettiin myös lopuksi pois. Turvekerroksen paljastuttua täytemaan alta, havaittiin kodanpohjien n:o 2 ja n:o 20 välillä n. 2 m halkaisijaltaan oleva kuopanne (kaavio 3, "eteinen").

Koko alue kaivettiin tasokaivauksena maaston muotoja seuraten alaspäin. Kodanpohjan n:o 2 keskellä kulttuurikerros oli erittäin ohut, vain hieman yli 10 cm ja se oli alaosastaan muuttunut kivitavaksi anturamaaksi, jonka alapuolella oli taas luonnollinen moreenikerros. Tasainen anturamaa-alue, jonka pintakerroksissa oli kiinni palanutta luuta ja iskoksia, noudatteli mitä todennäköisimmin varsinaisen kodanpohjan aluetta.

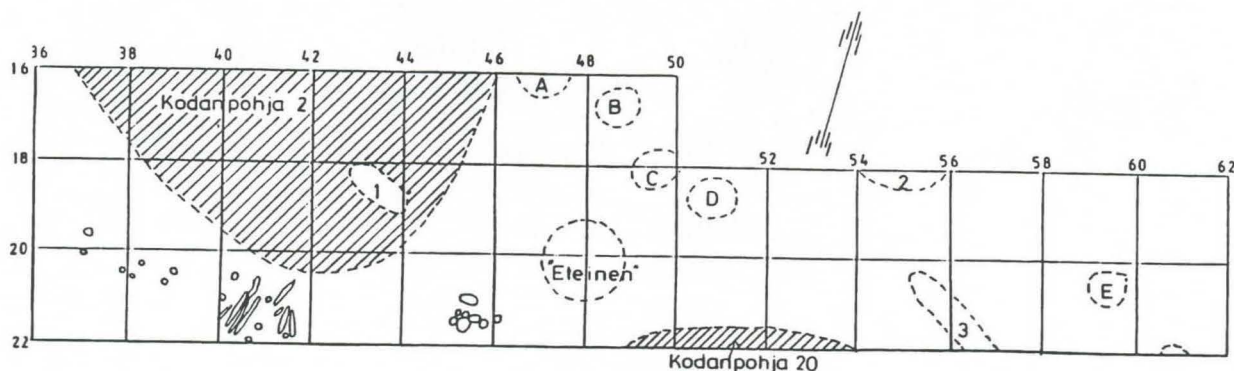
Kodan keskikohta kaivettiin normaalisti tasoon 3b ja sen jälkeen jatkettiin pelkästään reunavallien kaivamista. Tien aluetta $y=36-54$ tutkittiin yhtenä kokonaisuutena ja välikaistaleen länsipuoli oli nimeltään alue a ja itäpuoli alue b (kuva 5). Kodanpohjan n:o 2 sisäpuolella ei näkynyt mitään merkkejä tulenpidosta ja yleensäkin löytöjä oli niukasti mikä johtuneen varmaan osaltaan myös kulttuurikerroksen ohuudesta.

6.3.1. Tukirakenteiden ja paalujen jäljet

Kodanpohjan n:o 2 eteläpuolella, ruuduissa $x=20$; $y=36-40$ tuli esille kodan rakenteeseen liittyviä seikkoja. Jo 2. tasossa huuhtoutumiskerros näytti muodostavan juovamaisia kuvioita. Tasossa 4 näkyy pohjois-etelä -suuntaisia kodan keskikohtaan osoittavia, n. 10 cm leveitä juovia, jotka erottuvat ympäröivästä heikosti värjäytyneestä likamaasta tummanruskeina, ruostemaata sisältävinä viiruina (kartta 13 ja kaavio 3). Nämä tulkittiin kodan keskusta osoittaviksi, maahan vinoon asetetuiksi puiden jäljiksi. Hieman alempana, 8. tason jälkeen erottui ruutujen $x=20$; $y=36-40$ alueella paririvissä olevia tummia ruosteensekaisia läikkiä (kartta 11 ja kaavio 3), joita oli myös viirujen kohdalla. Nämä olivat mahdollisesti paalujen jäänteitä tai männyn juuria.

6.3.2. "Hauta"

Välikaistaletta tutkittaessa havaittiin ruudussa $x=18$; $y=42$ itä-länsi suuntainen n. 175x50 50cm:nsuuruinen selvärajainen likamaa-alue, jonka kohdalla oli aukko luonnollisessa kivi-

Kaavio 3. "Tien" se osuus, johon sijoittuvat kodanpohja 2, liedet A-E sekä punamultakuopanne.

kerroksessa (kartta 12 ja kaavio 3, n:o 1). Alue erottui selvästi myös kivikerroksen alapuolella olevassa savikerroksessa, johon se myös rajoittui. Likamaa-alue oli mitoiltaan ja muodoltaan hautaa muistuttava. Mitään hautaukseen viittaavaa, kuten punamultaa, ei kuitenkaan löytynyt. Vaikutti siltä, että myös tämä kaivanto olisi kaivettu kodan käyttöajan jälkeen. Esielöydöt rajoittuivat täytemaassa olleisiin kvartsi-iskoksiin ja palaneeseen luuhun, kiviesineen kappaleisiin sekä raaka-ainelohkareeseen.

6.3.3. Liedet a, b, c ja d

Kodanpohjan 2 ulkopuolella luode-kaakko -suuntaisessa rivissä havaittiin neljä liedenpaikkaa (liedet a,b,c ja d), joista liesi a näkyi vain hieman kaivausalueen reunassa ja liesi c oli muodoltaan epämääräisempi (kartta 14 ja kaavio 3). Liesi b oli muodoltaan säännöllisin. Miltei neliömäisen (130 x 130 cm) hyvin tummaksi värjäytyneen likamaa-alueen keskellä oli noin 40 cm:n paksuinen kerros palaneita, nyrkinkokoisia kiviä. Kivien lomasta löytyi runsaasti palanutta luuta sekä keramiikkaa, purupihkaa sekä meripihkaesineen murusia. Kyseessä oli kivetty kuoppaliesi (kuva 6).

6.3.4. Eteinen

Kodanpohjien n:o 2 ja n:o 20 välisellä alueella erottui jo turvekerroksen paljastuttua täytemaan alta n. 2 m halkaisijaltaan oleva kuopanne (kaavio 3, "eteinen"). Huuhtoutumiskerros oli sen kohdalla paksumpi (hieman yli 10 cm) kuin ympäröivällä alueella. Alimmissa kaivaustasoissa (taso 6) erottui "anturamaapolku", joka kulkee kodanpohjasta 2 sitä ympäröivän vallin läpi kuopanteen kautta kodanpohjaan n:o 20 (kartta 15). Kuopanteessa ja sen läheisyydessä oli huomattava keskittymä palanutta luuta, esim. ruudussa x=20; y=48 oli yli 500 g palanutta luuta neliömetrin kokoisella alueella sekä keramiikkaa ja kvartsi-iskoksia.

6.4. Kodanpohja n:o 20

Kodanpohjasta n:o 20 oli tuhoutunut tietä tehdessä ainoastaan pieni osa sen pohjoista reunaa. Kodanpohjan rajat näkyivät selvästi profiilissa. Kuten kodanpohjassa n:o 2 myös tämän kodanpohjan keskusta oli muodostunut kivikova anturamaakerros. Keramiikkalöydöt näyttivät keskittyvän tämän kodanpohjan läheisyyteen.

6.5. Kodanpohjien n:o 20 ja n:o 3 välinen alue

Erittäin runsaslöytöiseksi ja paljon mielenkiintoisia rakenteita sisältäväksi osoittautui kodanpohjien n:o 20 ja n:o 3 välinen alue.

6.5.1. Savensekainen kuoppa

Ruudun x=18; y=54 pohjoisreunasta havaittiin savikeskittymä tasossa 3 (kaavio 3, n:o 2). Saven ja likamaan sekainen alue oli selvärajainen ja jatkui alaspäin kaveten aina moreenikerrokseen saakka. Kyseessä oli kaivettu kuoppa, jonka rajat näkyivät selvästi profiilissa x=18. Yläosasta kuopan halkaisija on n. 3 m ja se kapenee suppilomaisesti alaspäin. Kaivaus pysäytettiin tien laitaan linjalle x18, joten siitä tutkittiin vain korkeintaan puolet. Kuopan funktio jäi epäselväksi.

Kuva 6. Liesi B, taso 5b. Kuvattu lännestä 6.9.1994. MV n:o 8-72-4-27.

Kuopasta ei tehty mitään merkittäviä löytöjä, eikä se sisältänyt myöskään huomattavia määriä palanutta luuta. Kuopasta löytynyt savi on todennäköisesti peräisin moreenikerroksen alapuolisesta savikerroksesta.

6.5.2. Liesi e

Ruudusta $x=20$; $y=58$ oli tietä tehdessä poistettu vain ohut kerros maata. Heti ensimmäistä kerrosta kaivettaessa alkoi paljastua pieniä nyrkinkokoisia palaneita kiviä ja tasossa 2 oli näkyvillä halkaisijaltaan n. 120 cm oleva pyöreä liesi, jonka ympäriltä löytyi runsaasti asbestisekoitteisia saviastian kappaleita (kartta 16 ja kaavio 3, E). Kaivauslastalla kaivamista paremmaksi menetelmäksi havaittiin lieden tutkimisessa teollisuusimurin käyttö. Lastalla irroitettua maata imuroitiin ja imurin sisälle kertyneet maat seulottiin. Lieden löytymisen jo aivan pinta-kerroksista herätti aluksi epäilyksiä siitä, että se olisi huomattavasti nuorempi kuin ympärillä olevat kodanpohjat. Lieden läheisyydestä sekä itse liedestä löydetty esineistö näyttää liittävän sen kuitenkin kodanpohjien yhteyteen.

Liesikivien päältä löytyi ensimmäistä kerrosta kaivettaessa suuri (halk. 24 mm) pyöreä v-porattu meripihkanappi (n:o 2886) ja alemmaa, liesikivien alta pienempi (halk. 15 mm) nappi (n:o 2909). Meripihka alkaa sulaa jo 200°C :ssa⁸, joten löytöpaikka vaikuttaa merkittävästi, varsinkin kun molemmat napit ovat erittäin hyväkuntoisia, mitään merkkejä sulamisesta ei ole havaittavissa. Liedessä oli palaneita kiviä vajaa 30 cm:n kerros ja kun kaikki kivet punnittiin saatiin niiden kokonaispainoksi 128,3 kg. Lieden läheisyydestä löytyi pitkiä hiiltyneitä puita ja hauraan ”hiilimaton” peittämä alue ruuduista $x=18-20/y=60-63$. Hiilimatto kuitenkin lienee lentohiekan peittämä metsäpalokerros, joka on asuinpaikkaa nuorempi.

6.5.3. Leveä likamaajuova

Ruutujen $x=20$; $y=54-56$ alueella kodanpohjan n:o 20 ja lieden e välillä erottui säännöllisen suorakaiteen muotoinen alue (275 x 70 cm), joka jatkui kaivamattomalle alueelle (kaavio 3, n:o 3). Noen sekaista likamaata sisältävä alue oli maahan kaivettu; alimmissa tasoissa juova erottui ympäröivästä karkeasta sorasta hienompaa hiekkaa sisältävänä alueena ja se rajautui moreenikerrokseen. Mitään merkittäviä löytöjä ei sen kohdalta tehty.

⁸ Knud Botfeldt: RAV, Kööpenhamina 1987.

6.5.4. Punamulta-alue

Kenttätöiden viimeisinä päivinä havaittiin kohdassa $x=21$; $y=61$ puoliympyrän muotoinen punamulta-alue, joka alkoi näkyä n. 30-40 cm:n syvyydessä turpeen pinnasta laskettuna ja se jatkui kaivamattomalle alueelle (kaavio 3, n:o 4). Profiilissa pyöreäpohjainen punamulta-alue näkyy selvästi ja sen pohja on n. 70 cm:n syvyydessä turpeen pinnasta mitattuna. Koska punamulta-alueen tutkiminen olisi vaatinut uusien kaivausrutujen avaamista, tutkimusten jatkaminen osoittautui mahdottomaksi. Alue peitettiin huolellisesti muovilla ja hiekalla ja jatkotutkimukset siirrettiin vuodelle -95.

6.6. Kodanpohja n:o 3

Koneella tehty tieura oli tuhonnut kodanpohjasta n:o 3 vain hieman sen eteläistä vallin reunaa. Profiilipiirroksessa kodanpohja erottuu matalana painanteena, jonka kohdalla on n. 50 cm:n syvyydessä turpeen pinnasta laskettuna kova anturamaa. Kodanpohjalta tavattiin runsaasti (palaneita ?) kvartsikaapimia.

6.7. Kodanpohja n:o 6

Yleiskarttaan merkitty kodanpohja n:o 6 oli matala painanne maastossa, mutta selviä rakenteita ei voitu havaita. Kodanpohjan oletetun reunan läheisyydestä tavattiin kuitenkin kvartsi-iskoskeskittymä ruudusta $x=18$; $y=68$, useista tasoista. Mahdollisesti kyseessä oli kevytrakenteisen kodan maastoon tehty peruskuoppa, mutta rakenteena sitä ei voi verrata esimerkiksi kodanpohjiin 2 tai 23.

6.8. Tieosuus, väli $y=68-106$.

Kodanpohjakeskittymästä itäänpäin tien alle jäävä alue oli erittäin niukkalöytöinen. Alueesta ehdittiin kaivaa n. 30 cm:n kerros, jonka jälkeen likamaa-alueet merkittiin karttaan ja työt alueella keskeytettiin jatkettavaksi vuonna -95.

7. KODANPOHJA N:O 14

”Tien” ulkopuolinen tutkimuskohde oli kesällä 1994 kodanpohjan n:o 17 lisäksi rantaan suunnitella olleen saostusalueen tutkiminen. Alueella sijaitti yksi oletettu kodanpohja, n:o 14, jonka eteläpuolen vallin on oletettu tuhoutuneen jo 1960-luvulla rannan muotoilutöissä. Painanteen kohdalle avattiin 2 x 8 m:n suuruinen kaivausalue. Kodanpohja näkyi maastossa hyvin matalana painanteena.

Painanteen halkaisevassa profiilissa ei voitu havaita varmoja merkkejä siitä, että kodanpohjaa olisi kaivaen syvennetty. Kaivetulta alueelta löytyi kuitenkin kiviesineitä, mm. hioimen ja sahan katkelma (n:o 3411 ja 3398), kvartsiesineitä ja -iskoksia, palanutta luuta sekä keramiikkaa, joka oli koristeltu pienillä (2 x 1,5 mm) suorakaiteen muotoisilla kuopilla (n:o 3410, 3416, 3423). Keramiikan sekoitteena on ollut korkeintaan jotain orgaanista ainesta. On siis mahdollista, että paikalla on ollut kevytrakenteinen kota, josta ei ole jäänyt kovin selviä jälkiä maastoon. Painauman keskelle oli kuitenkin muodostunut kivikovaa anturamaata, jota oli muidenkin tutkittujen kodanpohjien alueella.

Kaivausalueen länsilaitaan avattiin laajennus siinä olevan laakakiven luonteen selvittämiseksi. Tutkimuksessa laakakivi osoittautui olevan yksittäinen kivi, jonka funktio ei selvinnyt.

7.1. Koekuopat 17-19.

Kodanpohjan n:o 14 lisäksi saostusalueelle tehtiin kolme (1 x 2 m) koeruutua, joista löydetty esineistö oli hyvin vähäistä, eikä niistä havaittu myöskään mitään rakenteita.

8. LÖYDÖT

8.1. Keramiikka

Löydetty keramiikka voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään: asbestisekoitteiseen ja muuhun keramiikkaan, jolloin saven sekoitteena on käytetty samottia, orgaanisia sekoitteita, (jotka ovat palaneet poltossa pois) tai savessa ei ole lainkaan sekoitteita.

Asbestisekoitteisen keramiikan löytöalue on hyvin rajattu, tien länsipäässä sitä ei esiinny lainkaan ja ensimmäiset kappaleet otettiin talteen kohdasta y=26 lähtien, eli kohdassa, jossa tie leikkaa kodanpohjan n:o 23 ympärysvallin. Kodanpohjan n:o 20 itäpuolella asbestisekoitteista keramiikkaa on hyvin runsaasti, mutta kodanpohjasta 8 itään päin asbestisekoitteista keramiikkaa löytyy vain yksittäisiä kappaleita. Muu keramiikka jakautuu sen sijaan tasaisesti koko tien alueelle.

Keramiikkamateriaalista voidaan erottaa ainakin kuusi erillistä astiaa:

1: *massa* : Saven sekoitteena karkeasti murskattua asbestia ja talkkia.

mitat: Reunan paksuus 12 mm ja seinämän 10 mm.

koristelu: Astian paksunnetun reunan yläpinnassa vinoja kampaleimoja. Astian reunaa kiertää noin 12 mm:n etäisyydellä kuopparivi, jossa kuopat ovat n. 20 mm:n etäisyydellä toisistaan. Kuopat eivät ole säännöllisen muotoisia vaan ikäänkuin sormenpäällä tai tikulla nopeasti painettuja. Koko ulkopinta on koristeltu n. 35 mm pitkillä pystysuuntaisilla kampaleimakuvioilla (hammas 2x2 mm), jotka muodostavat vuoroin oikealle, vuoroin vasemmalle viistoja vyöhykkeitä, jotka ulottuvat aivan astian reunaan saakka ja ne on painettu reunaa kiertävän kuopparivin päälle. Tämän tyyppisestä astiasta peräisin oleville kappaleille on miltei täsmälliset vastineet Kierikkisaaren keramiikkamateriaalissa⁹.

levintä kaivausalueella: Tämän tyyppinen keramiikka on keskittynyt kodanpohja 20:n pohjoisreunalle (esim. n:o 2231, 2669, 2684, 2743).

2: *massa*: Sekoitteena asbestia ja talkkia, hieman samottia ja mahdollisesti jotakin orgaanista sekoitetta.

mitat: Reunan paksuus 11 mm, seinämän paksuus 10 mm, astian suun halkaisija n. 35 cm.

koristelu: Astia on koristeltu kampaleimalla, jossa on ollut kolme piikkiä, joista keskimäinen on jättänyt soikeahkon ja reunimaiset pyöreähkön painauman saveen, leiman pituus on 9 mm (hammas 2x1 mm). Astian pyöristetyn reunan yläpinta on koristeltu vinoon painetuilla leimoilla ja astian ulkopinnalle leimat on painettu pystysuuntaisesti siten, että ne muodostavat astiaa kiertäviä raitoja, jotka ovat n. 18-25 mm:n etäisyydellä toisistaan. Neljässä saviastian kappaleessa, joissa esiintyy tämä ”kolmen kuopan” leima, on astian seinämän läpi (ennen polttoa ?) painettu reikä.

levintä kaivausalueella: Löydöt keskittyvät kodanpohjan n:o 2 itäreunalle, liesi b:n ja ”eteisen” alueelle. (esim. n:o 1572, 1911, 1930 ja 2166).

3: *massa*: Hienoksi jauhettua asbestia, kiillettä.

mitat: Reunan paksuus 13-14 mm, reuna suora ja paksunnettu, seinämän paksuus n. 70 mm:n etäisyydellä reunasta 8 mm. Suun halk. yli 60 cm.

koristelu: Reunan yläpinta on koristeltu vinoon kampaleimoin. Ulkopinnalla on 6-piikkisellä kammalla painettua koristelua (hammas 2x1,5 mm). N. 14 mm pitkät kampaleimat on painettu oikealle viistoiksi ryhmiksi, jotka eivät muodosta koko astiaa kiertävää vyöhykettä. Jokaista tähän astiaan kuuluvaksi luettua kappaletta on käsitelty polton ja todennäköisesti astian rikkoontumisen jälkeen. Kaikki kappaleet ovat peräisin astian reunasta ja muutamista alareuna on ”sahattu” (esim. n:o 754). Yhdessä palassa (n:o 1314) on astian seinämän läpi porattu kaksi reikää (halk. 9 mm) ja yhden reunoistaan pyöristetyn neliömäisen kappaleen (n:o 1446) keskellä on pyöreä reikä (halk. 5 mm). Astian sisäpintaa on muotoilu kampamaisella työkalulla.

levintä kaivausalueella: Kodanpohja 23:n ja 2:n välinen alue, ei selvää keskittymää (esim. n:o 199, 754, 1285, 1314, 1446 ja 1609).

4: *massa*: Asbestia, jota ei ole hienonnettu kuiduiksi, jonkin verran samottia

mitat: Seinämän paksuus 7-12 mm.

koristelu: Koristeltu Iyhyillä, (pituus n. 15 mm) ja leveillä (n. 4 mm) kampaleimoilla.

⁹ Siiriäinen, Yli-Iin Kierikki, s. 9.

Astian palat ovat pieniä ja reunakappaleet puuttuvat, joten koko koristelun hahmottaminen on vaikeaa. Kampaleimojen lisäksi koristeina on eri kokoisia kuoppia, jotka näkyvät kohoumina astian sisäpinnalla. Työstön jäljet sisäpinnalla näkyvät selvästi.

levintä kaivausalueella: Astian kappaleet keskittyvät lieden ympärille, myös liesikivien seasta on löytöjä (esim. n:o 2880).

5: massa: Sekoitteeton.

mitat: Seinämän paksuus 12-14 mm.

koristelu: Koristelu koostuu kampaleimoista ja kuopista. Pitkillä ja kapeilla kampaleimoilla on astian kylkeen painettu rombin muotoisia kuvioita, jotka kiertävät astiaa vyöhykkeenä. Näiden lisäksi esiintyy lyhyitä (7 mm) 4-piikkisellä kammalla painettuja pystysuuntaisia leimoja, jotka muodostavat astiaa kiertävän vyöhykkeen, samoin kuopat (halk. 7 mm) kiertävät astiaa sik-sak -maisena vyöhykkeenä. Astian ulkopinta on paikoitellen hyvin tumma, paikoitellen punainen, mahdollisesti pinta on ollut maalattu. Hyvin samantapaista keramiikkaa, ei kuitenkaan suoranaisia vastineita, on Kierikin sorakuopan löytö-materiaalissa.¹⁰

levintä kaivausalueella: Tähän astiaan kuuluu kaksi suurta pienistä paloista koottua astiankappaletta, joiden löytöpaikat ovat linjan $y=100$ lähetyvillä. Muut pienemmät kappaleet ovat n. 12 m:n säteellä tästä pisteestä länteen päin, eli löytöpaikat ovat kodanpohjakeskittymän ulkopuolella, tien itäpäässä (esim. n:o 3306 ja 3318).

6: massa: Orgaanista sekoitetta.

mitat: Seinämän paksuus 7 mm.

koristelu: Koristeltu neliömäisillä kuoppaleimoilla (2 x 2 mm). Kappaleet ovat niin pieniä, että kokonaiskuvioita ei voi hahmottaa.

levintä kaivausalueella: Kodanpohja 14:n alue (esim. n:o 3410 ja 3423).

Muu keramiikkamateriaali koostuu pienistä kappaleista, joita on tässä vaiheessa vaikea erotella eri astioihin kuuluviksi. Suurin osa tästä keramiikasta ei ole asbestisekoitteista, vaan asbestisekoitteinen keramiikka muutamaa pienempää kappaletta lukuunottamatta kuuluu em. astioihin 1-3.

Yleisenä havaintona keramiikan levinnästä ”tien” alueella voidaan sanoa, että keramiikkaa löytyi koko ”tien” alueelta, mutta löydöt keskittyivät kodanpohjien reunamille ja etenkin ”tien” itäpäässä löytöjä oli erittäin niukasti. Kodanpohja 17:n alueelta keramiikkaa löytyi erittäin niukasti. Yhteensä keramiikkaa löytyi seuraavasti: kodanpohja 17 9,9 g, koeruudut 1993 46,2 g, seula-alueet 258,0 g, kodanpohja 14 25,7 g, ”tie” 6409,6 g, yhteensä 6749,4 g.

8.1.1. Savi-idoli

”Tien” itäpään alueen löytöihin kuuluu useasta pienestä palasta koottu kaarevahko keramiikkakappale (n:o 3371), jonka koristeena on syviä, pieniä (halk. 2 mm) kuoppia. Samaan esineeseen saattaa liittyä muitakin koristeltuja paloja (n:o 3354 ja 3370). Tämä kansainvälisen opiskelijakurssin löytämä esine on todennäköisesti savi-idolin katkelma.

8.2. Meripihka

Meripihkalöytöjä otettiin talteen kesän 1994 aikana n. 50 yksikköä. Tähän lukuun on laskettu mukaan paitsi kokonaiset esineet, myös tunnistetut esineiden katkelmat. Edellisenä kesänä meripihkalöytöjä oli ainoastaan yksi, v-poratun napin katkelma (n:o 53). Meripihka on väriltään hyvin tummanpunaista tai kellertävää ja esineet ovat hyvin hauraita. Löydöistä voidaan erottaa riipukset, napit ja yksi putkihelmi sekä yksi rengasmaisen esineen katkelma. Esinetyypit ovat hyvin samantapaisia kuin Kierikkisaaresta löydetty meripihkaesineet.

Kokonaisia riipuksia on löytömaterialissa kuusi (n:o 1139, 1204, 1611, 1953, 2072 ja 2142), katkelmia neljätoista (n:o 470, 783, 850, 1061, 1130, 1138, 1269, 1435, 1507, 1599, 2007,

¹⁰ KM 23431:301,466, 467, 864

2018, 2063, 2650, 2798 ja 3425). Kielenmuotoisia on näistä riipuksista viisi, pisanamuotoisia yksi ja trapetsinmuotoisia kaksi. Suurimmat riipukset ovat lähinnä luonnonmuotoja, joihin on ainoastaan porattu reikä. Toiseen näistä on vedetty seitsemän rinnakkaista naarmua.

Ehjiä nappeja on aineistossa kahdeksan kappaletta (n:o 731, 1879, 1887, 1927, 1995, 2615, 2886, ja 2909) ja napin kappaleita 17 kpl (n:o 53, 830, 831, 976, 989, 1041, 1051, 1150, 1331, 1394, 1821, 1837, 2019, 2038, 2244, 2286 ja 2419). Napit ovat muodoltaan linssimäisiä, pyöreitä ja litteitä, ja niiden keskellä on V-porattu reikä. Napit ovat eri suuruisia, halkaisijat vaihtelevat 12-24 mm:n välillä.

Yksi löydetyistä meripihkaesineen katkelmista on todennäköisesti rengasmaisen esineen osa (n:o 636) ja yksi sylinterinmuotoinen putkihelmi (n:o 2280).

Suurin osa meripihkaesineistä löytyi ”tien” alueelta ja levintä noudattelee asbestisekoitteen keramiikan löytöaluetta, tosin ”tien” alkupäästä (y=10-26), josta asbestisekoitteen keramiikkaa ei tavattu, löytyi em. renkaan katkelma. Irtolöytönä otettiin talteen meripihkaesine (n:o 3425) vesijohtokaivannosta (n. x=0; y=16), ”tiestä” länteen päin. Löytöjä otettiin talteen eniten kodanpohjien reunoilta ja liesien lähetyviltä. Myös liesikivien seasta löydettiin meripihka-nappeja (n:o 2886 ja 2909). Kodanpohjaan n:o 17 liittyen meripihkaesineitä löydettiin kaksi, vuonna 1993 V-poratun napin kolmannes (n:o 53) ja kesällä 1994 toinen samankaltainen (n:o 470).

8.3. Pii- ja sertiesineistö

Piiesineitä löytyi asuinpaikalta vain muutamia. Kokonaisia esineitä on löytöaineistossa vain yksi kappale, mustasta piistä tehty keihäänkärki (n:o 1428), joka löytyi kodanpohjan n:o 2 reunalta. Pii- tai sertinuolenkärjen kappaleita otettiin talteen ”tien” alueelta 3 kpl (n:o 2105, 2112 ja 2287) ja kodanpohjan n:o 17 alueelta yksi (n:o 511). Yksi sertistä tehty pienikokoinen kaavin (n:o 2895) on kodanpohja 3:n tienoilta. Pii-iskoksia löytyi vain muutamia yksittäisiä kappaleita.

8.4. Kivilajiesineet

Ehjiä kivilajiesineitä oli löydettyssä aineistossa varsin vähän. Kivilajiesineitä tai niiden katkelmia otettiin talteen alueittain seuraavasti:

Kodanpohja n:o 17:

1 T-muotoisen veitsen katkelma (n:o 80)

11 kivilajiesineen teelmää tai katkelmaa (n:o 67, 81, 91, 99, 100, 355, 417, 418, 503, 519, 553)

Koeruudut 11-16:

1 kvartsiittinen hioinlaaka (n:o 121)

Seulonta-alueet A-B:

1 kvartsiittinen hioinlaaka (n:o 158)

2 kiviesineen teelmää (n:o 159 ja 186)

Poimintalöytöjä eri puolelta:

1 kaitataltta (n:o 201)

1 reikäkiven katkelma (n:o 202)

1 lehtimäinen nuolenkärki (n:o 203)

3 kiviesineen teelmää tai katkelmaa (n:o 204, 205 ja 206)

”Tie”:

1 tasataltan kantaosa (?) (n:o 125)

1 taltta, poikkiteräinen (n:o 1679)

1 rombinmuotoinen reikäkirves (n:o 970)

2 katkelmaa tuuran/kirveen teräosasta (n:o 784 ja 1151)

4 reikäkiven katkelmaa (n:o 202, 557, 1680 ja 2492)

1 liuskeveitsi (n:o 1538)

1 kvartsiittihioimen katkelma (n:o 642)

6 hiointa tai hioimen katkelmaa (n:o 619, 790, 811, 1366, 1876 ja 2714)

1 hioinlaaka (n:o 604)

1 liuskerengas (n:o 611)

16 kivilajiesineen katkelmaa (n:o 738, 760, 835, 1292, 1336, 1582, 1975, 2081, 2092, 2135, 2509, 2586, 2681, 3080, 3109 ja 3341)

8.5. Kvartsi- ja kvartsiittiesineistö

Kvartsiesineistö ei laadultaan ole kovin tasokasta. Normaalien kaapimien lisäksi oli esineistössä talttoja, uurtimia, poria sekä käyttäjälkisiä kvartsi-iskoksia. Luetteloitaessa yli 10 grammaa painavammat lohkotut kvartsikappaleet on luetteloitu lohkoiksi. Muutamia iskentäytimiä on myös esineistössä. Raaka-aineena näyttää useimmin olevan paikalliset luonnonlohkareet ja myös varsin epäpuhdas kvartsiraa-aine. Vain osa kvartsiesineistöstä on määritelty toistaiseksi rakenteitten mukaan. Kodanpohja n:o 17:n alueelta kvartsiesineitä ja käyttäjälkisiä iskoksia löytyi 136 kpl ja kvartsi-iskoksia 1731 kpl.

Kvartsiitti-iskoksia oli melko vähän, prosentuaalisesti niitä ehkä oli runsaasti etenkin v. 1993 irtomaiden seula-alueelta (= karavaanaripaikoilta). Kvartsiitista valmistettuja hioinlaakoja löytyi kodanpohjan n:o 17 lähettyville tehdyistä koeruuduista ja seula-alueelta, molemmista yksi (n:o 121 ja 158). Tien kaivausalueelta tavattiin myös yksi (n:o 1642).

8.6. Purupihkat

Purupihkamalleja löytyi ”tien” alueelta 6 kpl (n:o 2185, 2193, 2456, 2457, 2852, 2977), joista kaksi liedestä b ja kaksi lieden d lähettyviltä. Kodanpohjan n:o 17 alueelta purupihkalöytöjä on yksi (n:o 533). Irtolöytönä otettiin talteen purupihka (n:o 3426) vesijohtokaivannosta.

8.7. Palanut luu

Palanutta luuta löytyi pieniä määriä tasaisesti kaikilta kaivausalueilta. Kodanpohjien reunoilta luuta löytyi huomattavasti enemmän kuin kodan sisäpuolelta, samoin liesikivien seasta saatiin runsaasti luulöytöjä. ”Tien” alueella selvä keskittymä luulöydöissä oli kodanpohjien 2 ja 20 välisen pienen kuopanteen, ”eteisen” kohdalla. Kodan 17 kuopassa oli runsaasti luuta. Vuosien 1993 ja 1994 palaneesta luumateriaalista on FM Ohtosen laatima määrittely.

Löytöjä säilytetään tätä kirjoitettaessa Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa.

9. KAIVAUSALUEEN TILA JA TULEVAISUUS

Vuoden 1993 kodanpohjaan 17 kohdistunut koekaivaus antoi sikäli vääriä viitteitä tulevasta vuoden kaivauskohteesta, että kulttuurikerrokset olivat siinä sekä suhteellisen ohuet että niukkalöytöiset. Vuoden 1994 kaivausten alussa suunniteltua neliömäärää ei voitu kaivaa kulttuurikerrosten yllättävän paksuuden ja löytöjen runsauden vuoksi. Tämän vuoksi rakennustoimintaan ei ole voitu vapauttaa alueita ollenkaan lasketussa määrin. Koska kuitenkin alueen tutkiminen on tulevan käyttötarkoituksen vuoksi välttämätöntä, on myös vuodelle 1995 suunniteltu yhtä laajaa kaivausta kuin v. 1994.

Kodanpohja 17:n alue on tutkittu loppuun ja alueelle on kesän -94 aikana noussut huoltorakennus. Sen itäpuolelle on kaivettu suuri kuoppa viemäritankkia varten. Vanhan mökkirakennuksen ja huoltorakennuksen väliin on vedetty viemäri, jonka kaivuuta tarkkailtiin ja joitakin vähäisiä löytöjä talteenotettiin.

Kaivausalueet on lukuunottamatta ”tien” itäpäätä täytetty ja tasoitettu.

10. JÄLKITYÖT

Jälkitöissä kokeiltiin menetelmää, missä esineet purettiin pusseista, pestiin ja löytötiedoilla varustettuna lajiteltiin tarkoitukseen varattuihin rasioihin kaivajien toimesta. Tätä tarkoitusta varten Yli-lin kunta antoi käyttöön teollisuushalli 3:n korvauksetta. Tilassa käsiteltiin myös kaivausdokumentaatiota, kehystettiin ja tekstitettiin dioja jne. Tähän joulukuun alkupuolelle -94 kestäneeseen työvaiheeseen osallistuivat silloin vielä palkkalistoilla olleet yli-iiläiset kaivajat Merja Makkosen ja Minna Korolainen-Leinosen johdolla. Viimeksimainittujen toimesta aloitettiin myös löytöluetteloiden kirjoittaminen. Luetteloinnista jätettiin pois heti alusta alkaen meripihka, joka vietiin heti löytämisen jälkeen arkeologian laboratorioon ja erikseen tai

massalöytöpusseista tavattu keramiikka, joka pistettiin löytötietoineen suljettuihin pusseihin laboratorioon erikoiskäsiteltäväksi.

On tarpeen todeta, ettei kaivajien käyttämisessä myös jälkitöiden rutiineihin ole pelkästään myönteistä. Työnjohdolliset kysymykset, annetun koulutuksen rajallisuus ja ehkäpä myös motivaation puute vaikeuttivat jälkitöitä. Vaikka todettuja suoranaisia virheitä olikin vähän, on erilleen otettujen löytöjen, kuten meripihkan ja keramiikan liittäminen muuhun runkoluetteloon jälkikäteen työlästä. Todettiin myös kvartsien määrittelyn opettamisen tarpeellisuus.

Runsaan löytöaineiston käsittelyyn Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa ovat osallistuneet Merja Makkonen, Minna Korolainen, Airi Lyytinen, Jari Heinonen (meripihka ja keramiikka), Elli Heino ja Pentti Koivunen. Kartat on puhtaaksi piirtänyt Irene Ryyppö ja graafisiin selvityksiin on osallistunut myös Jari Okkonen. Vaativan meripihkaesineistön konservoinnista ja esinepiirroksista on vastannut Jari Heinonen, joka on myös puhdistanut keramiikan. Luettelo vuoden 1993 löytöaineistosta valmistui keväällä 1995, mutta vuoden 1994 löytöluettelo saatiin valmiiksi vasta 16.4.1996.

11. TIIVISTELMÄ

Keväällä 1993 löytyneet ja saman vuoden elokuussa koekaivauksin aloitetut Yli-lin Kierikin Kuuselankankaan kaivaukset ovat osoittautuneet menestyksellisiksi. Kodanpohjien ydinalueelta on tavattu Suomen oloissa poikkeuksellisen rikas kulttuurikerros, jonka meripihkalöydöt ylittävät määrältään kaiken tähän mennessä maassamme tavatun. On oireellista, että Kierikin saaren asuinpaikan löydöt ovat tässä suhteessa edelleen seuraavaksi rikkain esiintymä. Koska meripihkaesineet ovat yksittäislöytöjä rakennekerroksista ja kiinteiden muinaisjäänteiden yhteydestä, voidaan niiden avulla myös lopullisesti varmistua siitä, että näinkin rikkaita asuinpaikkoja voi olla. Samalla siirtyy lopullisesti syrjään se esitetty mahdollisuus, että Kierikin saaren asuinpaikan meripihka olisi peräisin kulttuurikerroksiin hajonneista haudoista.

Keraaminen materiaali on keskeiseltä osaltaan Kierikin asbestikeramiikkaa ja on laskennallisesti todettu, että sen eräät astiat ovat maamme oloissa poikkeuksellisen isokokoisia. Ristiriitaa sen kanssa, että ydinalueen ulkopuolelta on muun tyyppistä keramiikkaa, ei ole vielä riittävästi selvitetty. Alueen reunalta on tavattu Suomen toistaiseksi pohjoisin savi-idolin fragmentti.

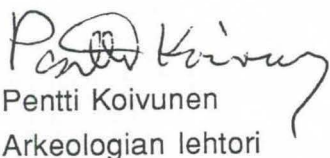
Muut esinelöydöt ovat vähintään hyvää tasoa ja asuinpaikkalöytöinä tavatut piikeihäänkärki ja reikäkirves vievät typologiaa eteenpäin.

Kiinteistä rakenteista tärkeimmät ovat joko osittain tai kokonaan tutkitut kodanpohjat. Niistä on saatu suhteellisen luotettavasti selville pohjataso käyttökerroksineen sekä kotapohjien muoto ja koko. Viitteitä eri kotarakennelmien välisistä käytävistä on myös saatu. Myös vallin rakenteeseen liittyviä puukonstruktioita ja mahdollisia järeitä (paalujen ?) tukiveyksiä on valleilla havaittu. Osittain erittäin hyvin säilyneet liedet ovat todetuissa tapauksissa olleet kotarakennelmien ulkopuolella. Muutamia kotarakennelmien välisiä maahan kaivettuja kapeita rakenteita saattaa arvella saman tapaisiksi arvoituksellisiksi muodostelmiksi kuin Kierikin saarelta on aikaisemmin tavattu. Kodanpohjiin kaivettujen kuoppien tarkoitusta ei tällä hetkellä pysty varmuudella määrittämään, mutta niillä on voinut olla useita funktioita ja osa saattaa olla kotarakennetta nuorempia.

Liedet näyttävät säännöllisesti sijaitsevan kotarakenteiden ulkopuolella, eräissä tapauksissa mereltä katsoen kotarakennelmien takana, ”suojanpuolella”. Palaneita kiviä on kotarakennelmien sisälläkin, yleensä pintakerroksessa, ja ne on tulkittu sekundäärisiksi ainakin kota 17:n tapauksessa.

Kaivauksen eräänä arvokkaana tuloksena on pidettävä sitä, että kaksi eri tutkimusryhmää, nimittäin Oulun yliopiston ja Museoviraston, ovat pystyneet työskentelemään myönteisessä ja innoittavassa yhteistyössä samalla alueella.

Oulussa, huhtikuun 20. päivänä 1996

Pentti Koivunen
Arkeologian lehtori

Merja Makkonen
Tutkija

KIRJALLISUUS

Botfeldt, Knud: *RAV*, Kööpenhamina 1987.

Koivunen, Pentti: Kuuselankankaan kodanpohjien vaurioraportti Museovirastolle 1993. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Korolainen, Minna: Yli-Iin Kierikki, Kuuselankangas. Kansainvälinen Arkeologileiri. Northern Cultures and Societies Fieldschool 16.5. - 27.5.1994. Raportti Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio.

Pärssinen, Timo: Yli-Ii [38] Korvala, Jokiranta 1987. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Sarkkinen, Mika: Yli-Ii [43] Kuuselankangas 1994. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Sarvas, Pekka: Yli-li, Karjalankylä, Kuusela [10] 1960 ja A. **Siiriäinen**, Yli-li [10] Kuusela, 1964. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Schulz, Eeva-Liisa: Yli-Ii [27] Kierikin sorakuoppa 1986 ja T. **Pärssinen**, Yli-li [27] Kierikin sorakuoppa 1987. Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Siiriäinen, Ari: Yli-lin Kierikki. Asbestikeraaminen asuinpaikka Pohjois-Pohjanmaalla. *Suomen museo* 1967, 5-37.

LIITTEET

Kuvaliitteet (paperikopiot dioista ja mustavalkokuvista)

Kartat:

1. Ote peruskartasta 3512 10 Pahkakoski
2. Yleiskartta 1: 500, perustuu osittain kaavamaiseen pohjaan vuodelta -93
3. Kodanpohjan 17 eteläosan pintamallinnos
4. Vaaituskartta, ”tie”, pinta- ja pohja-arvot
5. Tasokartta, kodanpohja n:o 17, taso 1
6. Tasokartta, ”juova-alue”, taso 3
7. Tasokartta, ”juova-alue”, taso 3b
8. Tasokartta, ”juova-alue”, taso 5b
9. Tasokartta, ”juova-alue”, taso 6b
10. Tasokartta, kodanpohja n:o 2, taso 2
11. Tasokartta, kodanpohja n:o 2, taso 10, ”paalunsijat”
12. Tasokartta, kodanpohja n:o 2, taso 5, ”hauta”
13. Tasokartta, kodanpohja n:o 2, taso 4, ”riukujen jäänteet”
14. Tasokartta, taso 3, liedet a,b,c ja d
15. Tasokartta, taso 5, ”eteinen”
16. Tasokartta, taso 3, liesi e
17. Profiilikartta, kodanpohja n:o 17, x=60, y=26-40
18. Profiilikartta, kodanpohja n:o 17, x=58, y=30-40
19. Profiilikartta, kodanpohja n:o 17, x=58-50, y=34
20. Profiilikartta, kodanpohja n:o 17, likakuoppa
21. Profiilikartta, ”tien” eteläseinämä, x=22, y=26-45
22. Profiilikartta, ”tien” eteläseinämä, x=22, y=45-64
23. Profiilikartta, ”tien” pohjoisseinämä, x=17, y=26-36
24. Profiilikartta, ”tien” pohjoisseinämä, x=16, y=36-50
25. Profiilikartta, ”tien” pohjoisseinämä, x=18, y=50-68
26. Profiilikartta, kodanpohjan n:o 2 poikkileikkaus, x=16-22, y=43
27. Profiilikartta, ”koiran hauta”, x=20-22, y=35,27-34,30
28. Löytökartta, keramiikan ja palaneen luun levintä ”tien” alueella
29. Löytökartta, asbestikeramiikan levintä ”tien” alueella
30. Löytökartta, meripihka-, kivilaji- ja piiesineiden levintä ”tien” alueella

Luuanalyysi

Löytöluettelo vuosien 1993 ja 1994 kaivausesineistöstä

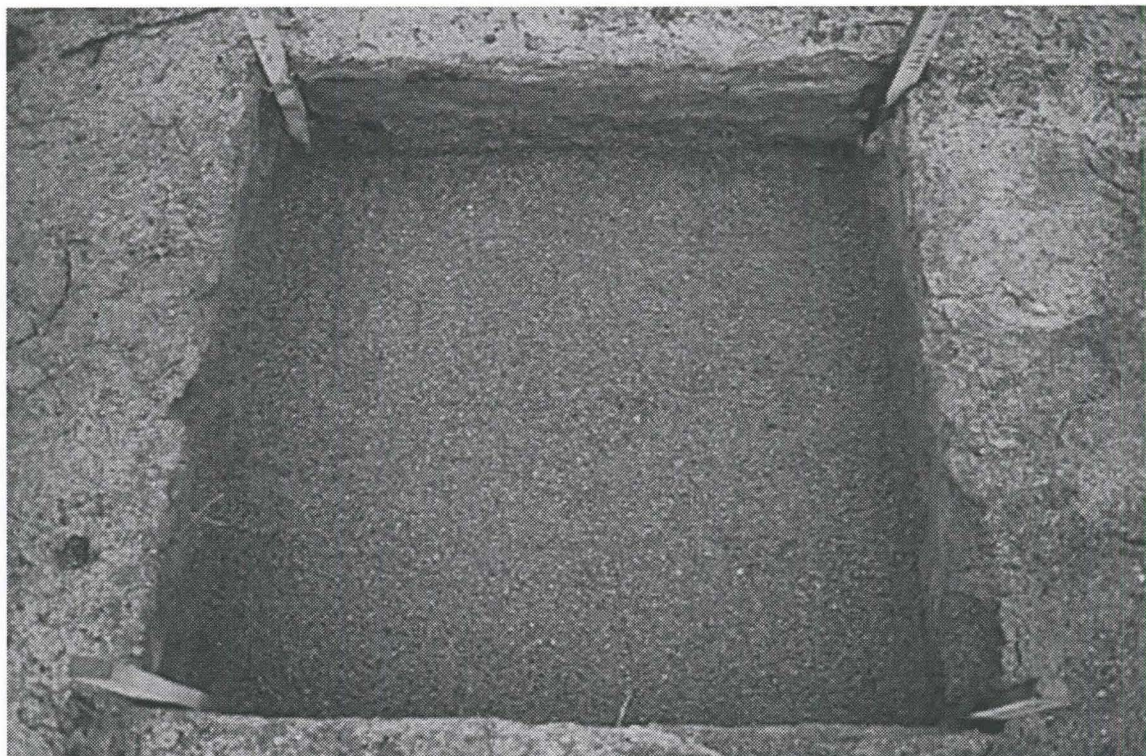

KUVALIITTEET

Kuva 1. Kuva tiealueesta ennen kaivauksia konetyön jäljiltä. Otettu karavaanarialueelta länteen 13.8.1993. MV n:o 8-49-7-14.

Kuva 2. Kuva karavaanarialueelta ennen kaivauksia. Oikeassa ylänurkassa täytettävä alue, kuvan ylälaidassa myyntimiesten tontin itäraja. Kuvattu luoteesta 13.8.1993. MV n:o 8-49-6-11.

Kuva 3. Koeruutu, $x=50$, $y=140$, 2-taso. Tällä tasolla oli nähtävissä vain puhdas kerrostunut sora. Kuvattu 18.8.1993. Dia n:o 18927.

Kuva 4. Kodanpohja 17, eteläpuolisko, kaivettu tasoon 1. Vasemmalla alhaalla paalu $x=60$, $y=40$. Kuvattu pohjoisesta 1.9.1993. MV n:o 8-51-4-18.

Kuva 5. Kodanpohja 17:n keskiosaa kaivettuna ilmeisesti alkuperäiseen lattiatasoon. 2. taso, pohjamoreenikivet tulossa esille. Kuvattu koillisesta 1.9.1993. Dia n:o 19038.

Kuva 6. Kodanpohja 17:n läntisen koeojan kaivuu edennyt syvimmillään moreenikivipohjamaahan. Keskellä kuvaa paalu x=62, y=34. Kuvattu idästä 7.9.1993. Dia n:o 19111.

Kuva 7. Kodanpohja 17:n keskiosaa, turpeen poiston ja puhdistuksen jälkeen, 1. taso. Keskellä pieniä irtokiviä. Kuvattu lännestä 18.5.1994. MV n:o 8-65-1-9.

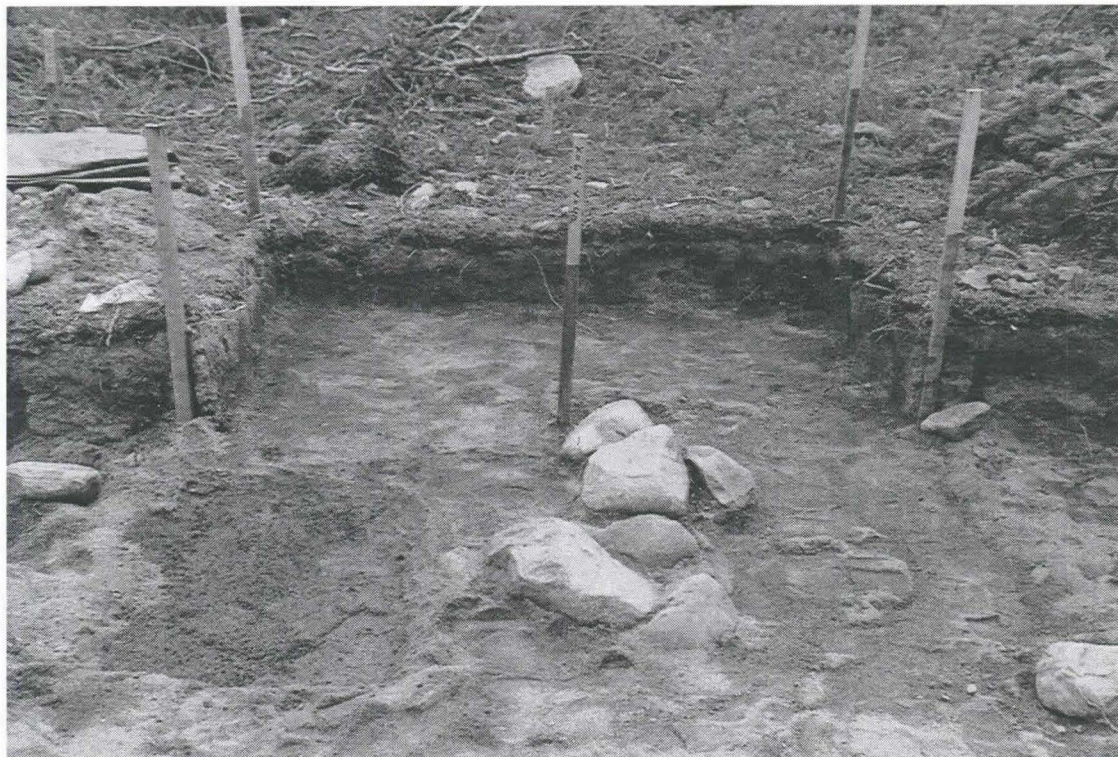
Kuva 8. Kodanpohja 17:n luoteisnurkkaus, keskellä näkyvässä kodanpohjan läpi myöhemmin kaivettu kuoppa. Alalaidassa oleva kulmaus on piste $x=58$, $y=34$. Kuvattu itäkaakosta 23.6.1994. Dia n:o 19431.

Kuva 9. Kodanpohja 17:n pohjoinen koeoja kuvattuna turpeen poiston ja puhdistuksen jälkeen. Kuvan yläosassa huoltorakennuksen koillisnurkka. Kuvattu pohjoiskoillisesta 8.6.1994. Dia n:o 19339.

Kuva 10. Kodanpohja 17:n pohjoinen koeoja kaivettuna pohjaan. Oikealla Mika Friman tekee videodokumentointia. Mikan alapuolella oikeassa alakulmassa oleva kulmaus on piste $x=56$, $y=35$. Kuvattu etelälounaasta 15.6.1994. Dia n:o 19390.

Kuva 11. Kodanpohja 17:n kaakkoispuolella oleva kiveys, jonka alla ohut kerros kulttuurimaata, sen alla puhdas pohjahiekka. Kuvattu lännestä 8.9.1993. MV n:o 8-53-6-4.

Kuva 12. Kodanpohja 17:n pohjoinen kiveys koeojan laajenuksessa. Kivien alla puhdas pohjahiekka. Kuvattu idästä 22.6.1994. Dia n:o 19430.

Kuva 13. Kodanpohja 17:n läntinen koeoja, pohjoisseinä, oikealla paalu $x=60$, $y=30$. Seinämästä näkyy selvästi, miten luontaiset sorakerrokset katkeavat, kun kodanpohjakuoppa on kaivettu. Kuvattu etelästä 8.9.1993. MV n:o 8-53-5-34.

Kuva 14. Työkuva kesäkuulta 1994 "Tien" alueelta. Kaivamassa Jouni Karjalainen, Mikko Juutinen, Anita Kreuz ja Tatu Laitinen. Kuvattu 7.6.1994. Dia n:o 19336.

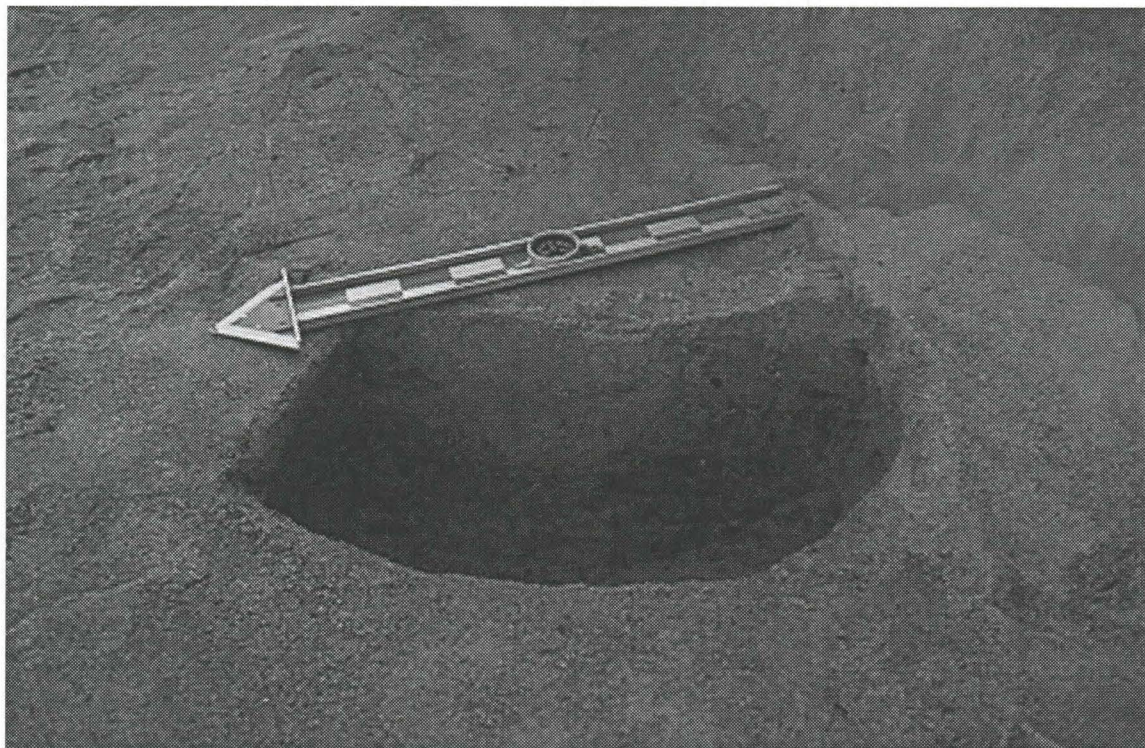

Kuva 15. "Tien" itäpää, 1. taso, kansainvälisen kurssin kaivausruudut jo täytetty. Alareunan kaivauspaalu on $x=22$, $y=86$. Kuvattu lännestä 30.8.1994. Dia n:o 19859.

Kuva 16. "Tie", taso 5b; juovat, joita Juha Tihinen kastelee kuvausta varten. Alareunasta ylöspäin kulkeva juova 1:n luoteispää, keskellä juova 2. Juovassa 1 näkyvissä paalun reikiä? Kuvattu luoteesta 27.7.1994. Dia n:o 19667.

Kuva 17. "Tie", juova-alue, juova 1. Juovan terävä poikkileikkaus lähellä eteläseinää, lähellä pistettä $x=21$, $y=33$. Kuvattu luoteesta 3.8.1994. Dia n:o 19738.

Kuva 18. Kodanpohja 23, pohjoisosa, 1. taso. Juoksettuneen kerroksen vasemmalla puolella mahdollisesti merkkejä puista, joiden suunta osoittaa kodan keskipisteeseen. Kuvattu lännestä 31.5.1994. Dia n:o 19300.

Kuva 19. Kodanpohja 23. Ilmeisesti sama taso kuin edellisessä kuvassa, puhdistettu kuvausta varten. Kuvattu lännestä 1.6.1994. Dia n:o 19311.

Kuva 20. Kodanpohja 23, pohjoislaita, taso 2. Kuvattu lännestä 6.6.1994. Dia n:o 19325.

Kuva 21. Kodanpohja 2, taso 2, oikeassa alanurkassa kaivettu syvemmälle. Kuvattu lännestä 21.7.1994. Dia n:o 19622.

Kuva 22. Kodanpohja 2 ja yleiskuva rikkaimmista löytöalueista. Liedet A-D paljastumassa, kodanpohjalla vielä keskellä juoksettunutta hiekkaa. Kuvattu lännestä 28.7.1994. MV n:o 8-70-4-8.

Kuva 23. Kodanpohja 2 ja sen lounaispuolinen juova-alue. Taso 3 b. Kuvattu kaakosta 15.8.1994. MV n:o 8-71-4-34.

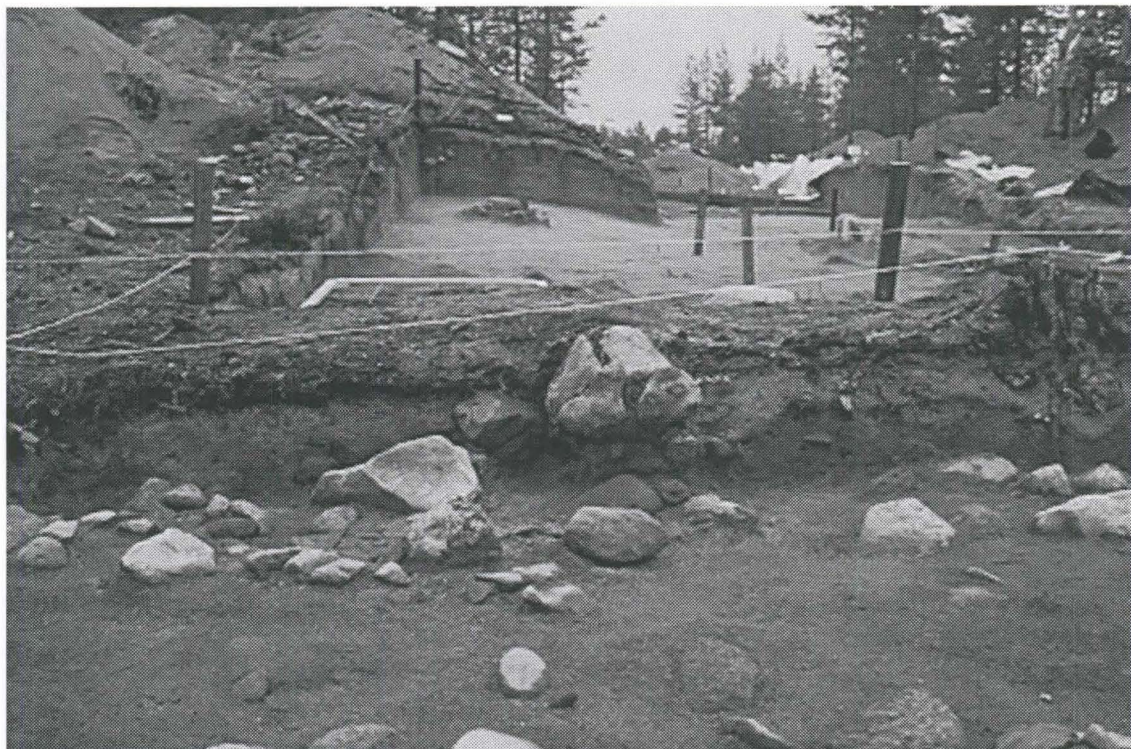
Kuva 24. Merja Makkonen kastelee kodanpohja 2:n reunaa, taso 6. Kuvattu kaakosta 9.9.1994. Dia n:o 19929.

Kuva 25. Kodanpohja 2:n lounaispuolinen juova-alue, taustalla piirretään liettä A. Kuvattu länsilounaasta 23.8.1994. MV n:o 8-71-5-8.

Kuva 26. Kodanpohja 2:n lounaispuolinen juova-alue kuvattuna pohjoisesta 30.8.1994. MV n:o 8-72-6-20.

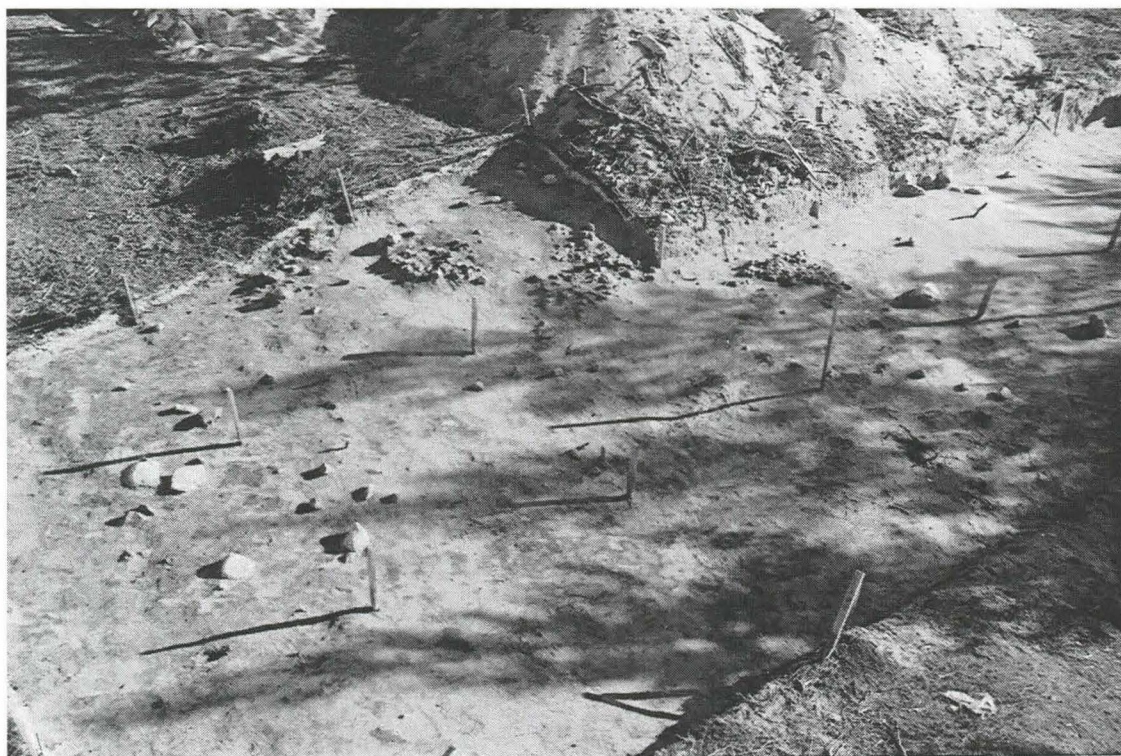
Kuva 27. Kodanpohja 2, keskipenka. Etupuolella kodanpohja kaivettu jo pohjamaahan, taustalla liesi B:n pohjakiviä. Kuvattu lännestä 12.9.1994. Dia n:o 19936.

Kuva 28. Kodanpohja 2. Pohjakiveys penkan poiston jälkeen, nuolen kohdalla "hauta". Kuvattu pohjoisluoteesta 23.9.1994. MV n:o 8-73-7-32.

Kuva 29. Kodanpohja 2. Pohjamaata syvemmälle ulottunut "hauta", jonka tarkoitus jäi selvittämättä. Kuvattu itäkaakosta 27.9.1994. Dia n:o 20000.

Kuva 30. Kodanpohja 2 ja liedet A-D, taso 3. Kuvattu lounaasta 9.8.1994. MV n:o 8-71-2-28.

Kuva 31. Liedet A-D sekä kodanpohjien 2 ja 20 välinen maasto, 3. taso. Kuvattu eteläkaakosta 16.8.1994. Dia n:o 19808.

Kuva 32. Kuoppa "tien" pohjoisseinämässä, paalun x=18, y=54 itäpuolella, ulottuu reilusti pohjatasoa matalammalle. Kuvattu eteläkaakosta 9.9.1994. Dia n:o 19934.

Kuva 33. Liesi E paljastumassa. Kuvattu kaakosta 29.6.1994. Dia n:o 19472.

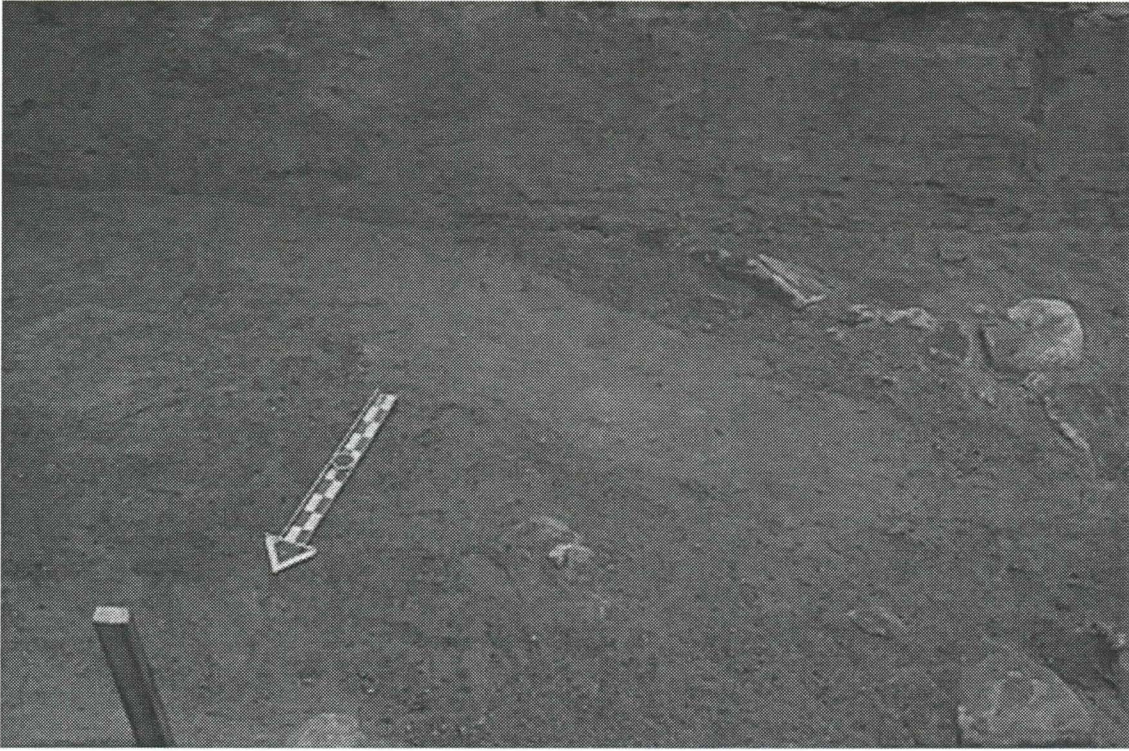
Kuva 34. Liesi E:tä puhdistetaan teollisuuspölynimurilla. Kuvattu idästä 7.7.1994. Dia n:o 19549.

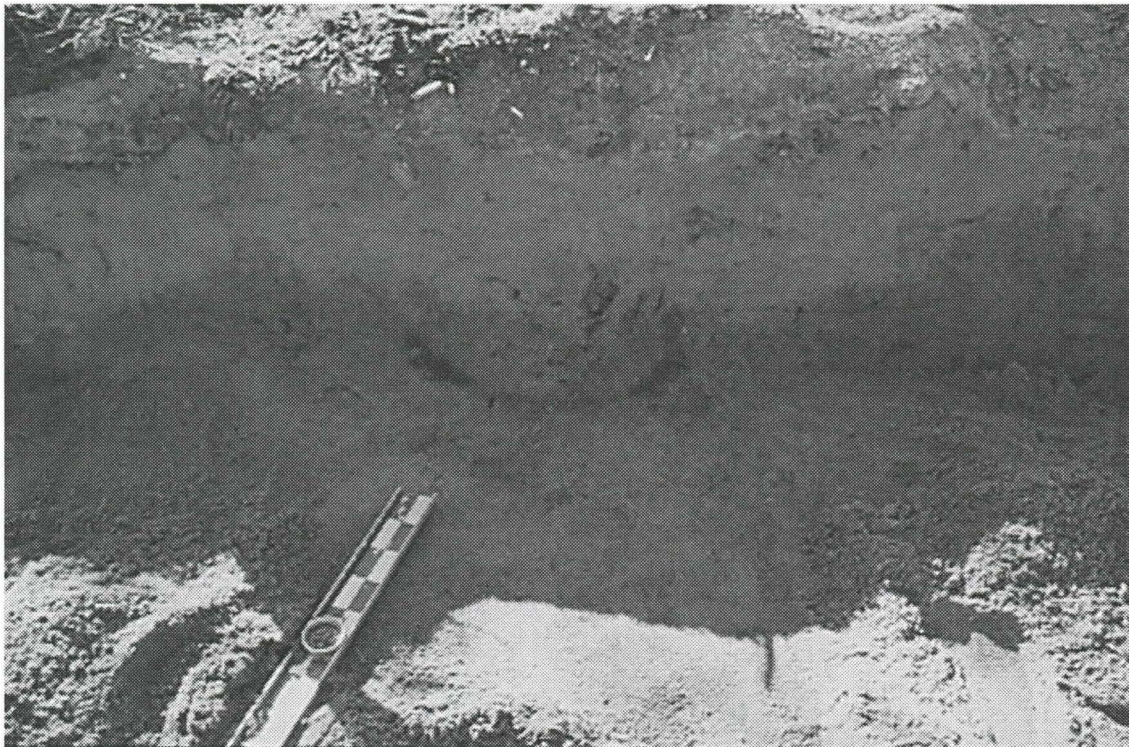
Kuva 35. Liesi E puhdistettuna, taso 3. Kuvattu lännestä 8.9.1993. MV n:o 8-68-7-4.

Kuva 36. Leveä juova ruuduissa $x=20$, $y=54-56$. Katoaa eteläseinään. Kuvattu luoteesta 13.7.1994. Dia n:o 19583.

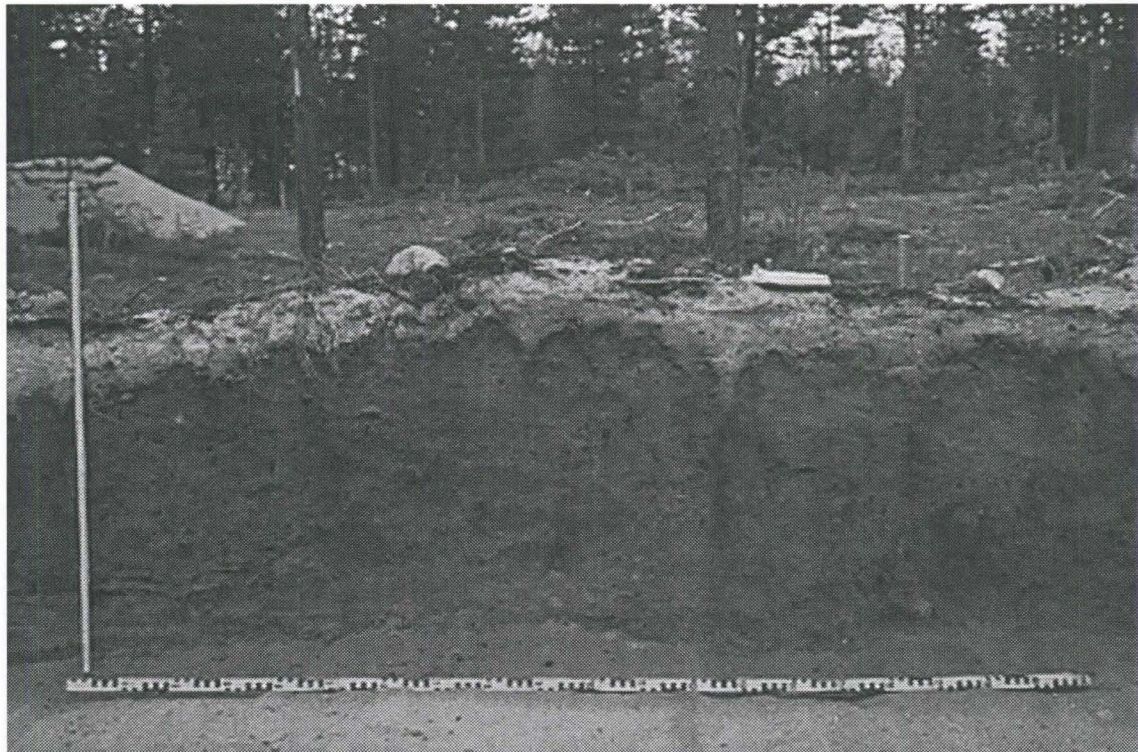
Kuva 37. Leveä likamaajuova erottuu vielä puhtaassa pohjasorassa hiekkamaana, joka katkaisee eteläseinämän luontaiset kerrokset. Juovan merkitys ei avautunut. Kuvattu luoteesta 7.9.1994. Dia n:o 19926.

Kuva 38. Punamultaläikkä tai kuopanne "tien" eteläprofiilissa suunnilleen kohdassa $x=21$, $y=61$. Kaivamista ei jatkettu, vaan jatkotutkimus siirrettiin vuodelle 1995. Kuvattu pohjoisluoteesta 31.8.1994. Dia n:o 19867.

Kuva 39. Koeoja oletetun kodanpohjan 14 keskellä. Kuvattu eteläkaakosta 7.7.1994. Dia n:o 19537.

Kuva 40. "Tien" pohjoisreunan profiilia paljastettuna pohjatasoon kohdassa $x=17$, $y=30-32$. Kuvattu etelästä 4.8.1994. Dia n:o 19764.

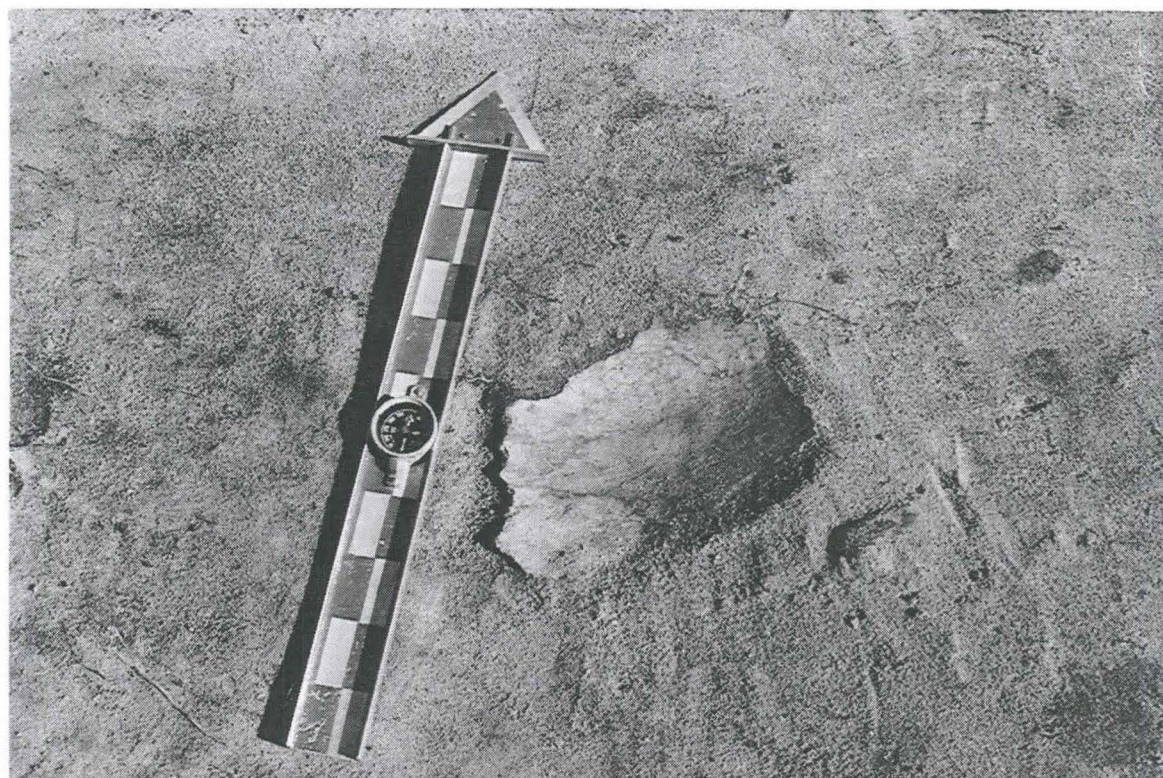
Kuva 41. Kansainvälinen ryhmä aloittamassa tutkimuksia "tien" itäpäässä, kuvattu etelästä 18.5.1994. MV n:o 8-65-3-15.

Kuva 42. Rita Palonen siivilöimässä meripihkakorun ympäristön hiekkaa, jotta kaikki pienetkin sirut saataisiin talteen. Kuvattu 20.5.1994. Dia n:o 19223.

Kuva 43. Reikäkivi in situ puhtaassa pohjahiekassa. Löytön:o 970. Kohdasta $x=20$, $y=28$; kodanpohja 23:n pohjoisosassa. Kuvattu 23.8.1994. Dia n:o 19828.

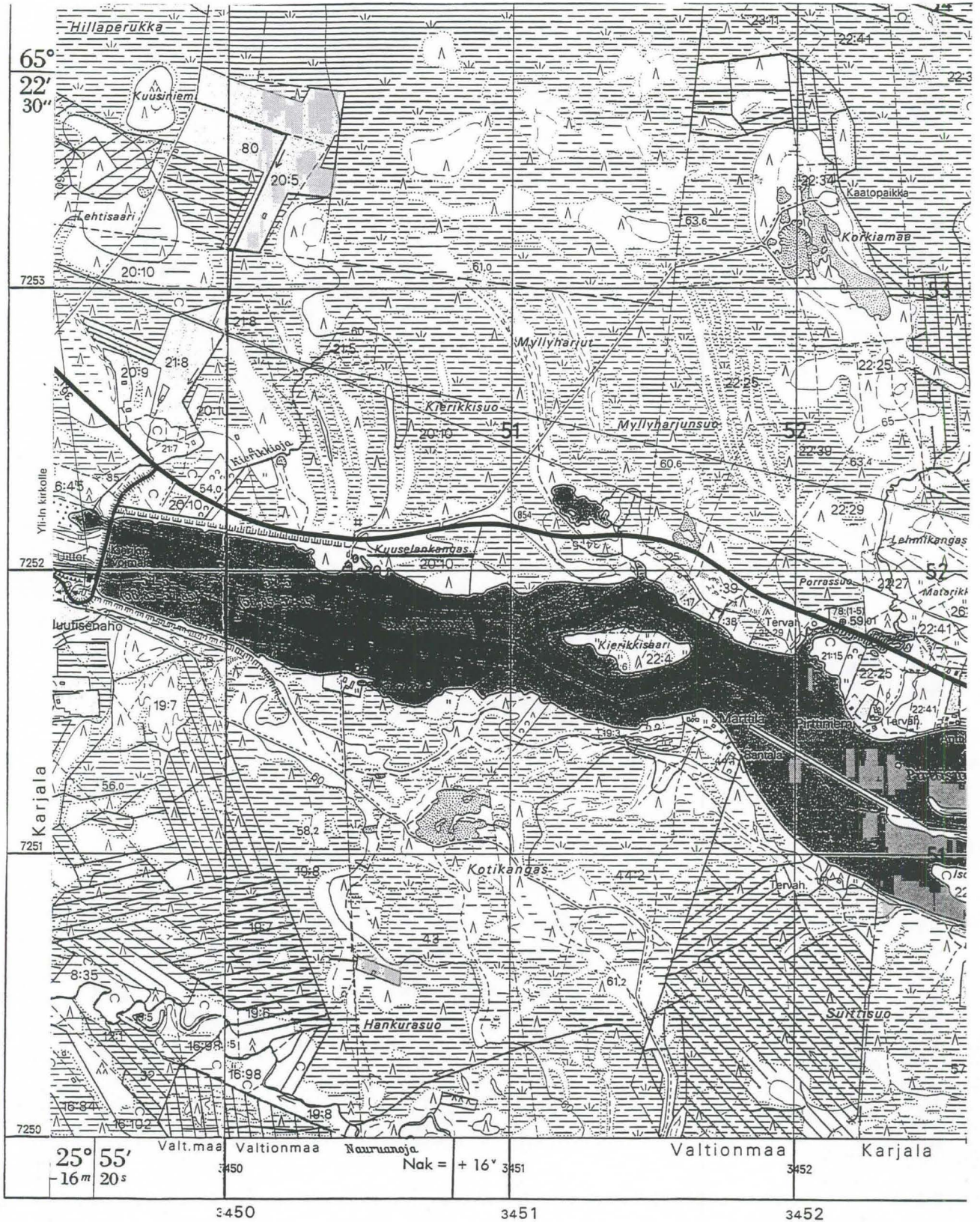
Kuva 44. Isoin löytynyt yhtenäinen kierikkikeramiikan pala in situ, paikasta $x=21,38$, $y=30$. Kuvattu 14.7.1994. MV n:o 8-69-3-15.

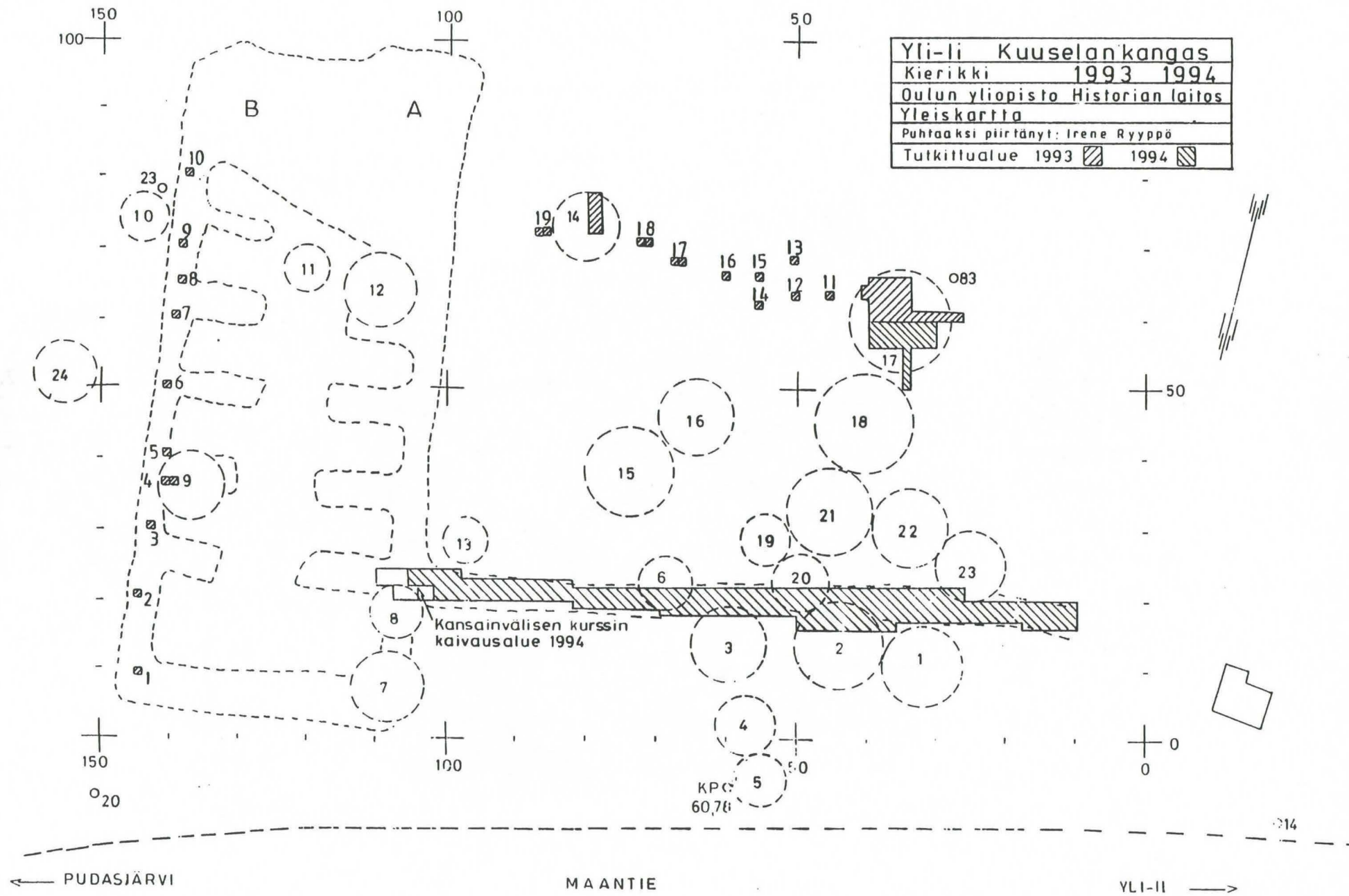
Kuva 45. "Tien" luontaista pohjakiveystä kodanpohja 2:n tienoilla, katos suojaa "hautaa". Kaivetun alueen reunat peitettiin kovalevyillä ennen täyttöä. Kuvattu luoteesta 30.9.1994. Dia n:o 20016.

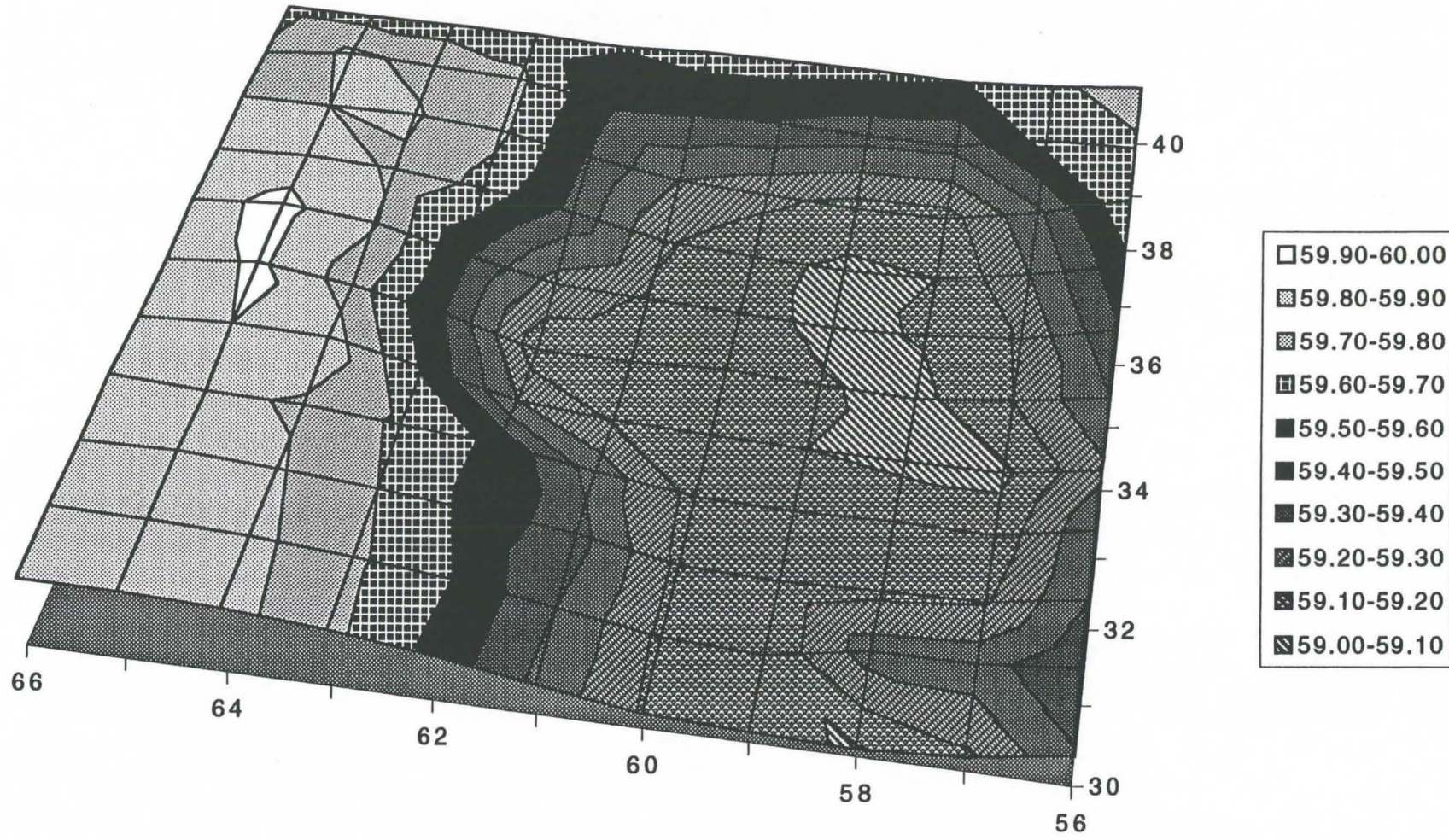

Kuva 46. Löytöjen järjestelyä luettelointia varten teollisuushalli 3:ssa Yli-Iissä. Kuvattu 18.10.1994. Dia n:o 20023.

Kodanpohjan 17 eteläosan pintamallinnos

50	6067 -75	6057 -79	6038 -63	6035 -65	6041 -78	6034 -73	6039 -79
	6055 -73	6046 -68	6040 -73	6031 -65	6034 -75	6029 -73	6034 -81
	6028 -58	6024 -55	6043 -79	6030 -68	6029 -69	6037 -78	6031 -73
	6011 -60	6005 -53	6036 -85	6023 -72	6022 -70	6022 -58	6040 -73
	5998 -48	5998 -45	6036 -85	6022 -70	6026 -81	6027 -64	6038 -73
	5992 -33	5997 -43	6035 -119	6024 -78	6022 -77	6026 -64	6027 -65
	5986 -32	5993 -39	6026 -111	6025 -68	6024 -72	6027 -67	6025 -64
	5992 -31	5990 -29	6024 -69	6028 -71	6035 -74	6036 -74	6047 -85
	5998 -26	6012 -49	6027 -61	6030 -66	6036 -73	6043 -73	6058 -98
40	6017 -47	6020 -50	6023 -57	6032 -67	6038 -75	6043 -65	6063 -102
	6021 -58	6036 -77	6027 -67	6035 -74	6037 -81	6041 -83	6071 -111
	6035 -73	6036 -75	6031 -65	6032 -66	6031 -76	6031 -71	6079 -122
	6030 -69	6050 -88	6035 -75	6027 -65	6027 -73	6029 -74	6082 -125
	6036 -75	6067 -104	6036 -73	6026 -63	6030 -71	6025 -70	6080 -123
	6042 -62	6039 -62	6037 -62	6028 -56	6021 -49	6025 -54	6078 -101
	6046 -91	6068 -65	6037 -56	6028 -53	6023 -58	6029 -104	6074 -104
	6042 -81	6063 -63	6037 -49	6022 -59	6034 -72	6030 -87	6066 -87
	6044 -57	6039 -59	6040 -48	6022 -64	6034 -58	6030 -68	6050 -68
	6034 -77	6063 -55	6037 -52	6027 -56	6028 -58	6031 -43	6025 -43
30	6055 -64	6049 -68	6038 -62	6038 -96	6030 -94	6029 -85	6020 -85
	6056 -64	6051 -55	6034 -47	6028 -96	6034 -87	6023 -80	6016 -80
	6053 -65	6051 -48	6034 -51	6039 -99	6032 -87	6022 -82	6016 -82
	6050 -56	6043 -44	6029 -44	6029 -100	6036 -91	6026 -75	6013 -75
	6052 -55	6039 -43	6026 -46	6028 -89	6037 -97	6035 -86	6024 -86
	6044 -54	6035 -54	6034 -45	6024 -53	6036 -53	6043 -64	6041 -64
	6042 -43	6022 -43	6019 -41	6023 -46	6033 -49	6051 -69	6054 -69
	6043 -52	6026 -42	6017 -48	6023 -52	6029 -52	6042 -52	6050 -52
	6036 -48	6023 -48	6015 -40	6018 -45	6027 -48	6048 -68	6056 -68
	6032 -48	6021 -48	6016 -45	6030 -56	6021 -41	6030 -41	6037 -41
20	6024 -46	6019 -46	6015 -46	6018 -43	6023 -44	6048 -44	5990 -44
	6022 -49	6020 -49	6022 -51	6021 -45	6024 -46		
	6021 -40	6018 -46	6016 -45	6018 -47	6026 -47		
	6015 -35	6017 -44	6017 -44	6020 -48	6028 -48		
	6023 -44	6016 -41	6020 -45	6020 -45	6028 -47		
	6038 -62	6024 -49	6023 -49	6024 -48	6028 -44		
	6043 -60	6029 -51	6030 -53	6029 -49	6030 -47		
	6036 -55	6032 -51	6031 -53	6028 -53	6021 -41		
	6037 -51	6050 -69	6034 -53	6026 -48	6027 -46		
	6036 -48	6029 -50	6027 -49	6027 -48	6028 -49		
Y=10	6018 -37	6024 -47	6019 -41	6018 -39	6021 -40		
X=16		18	20				

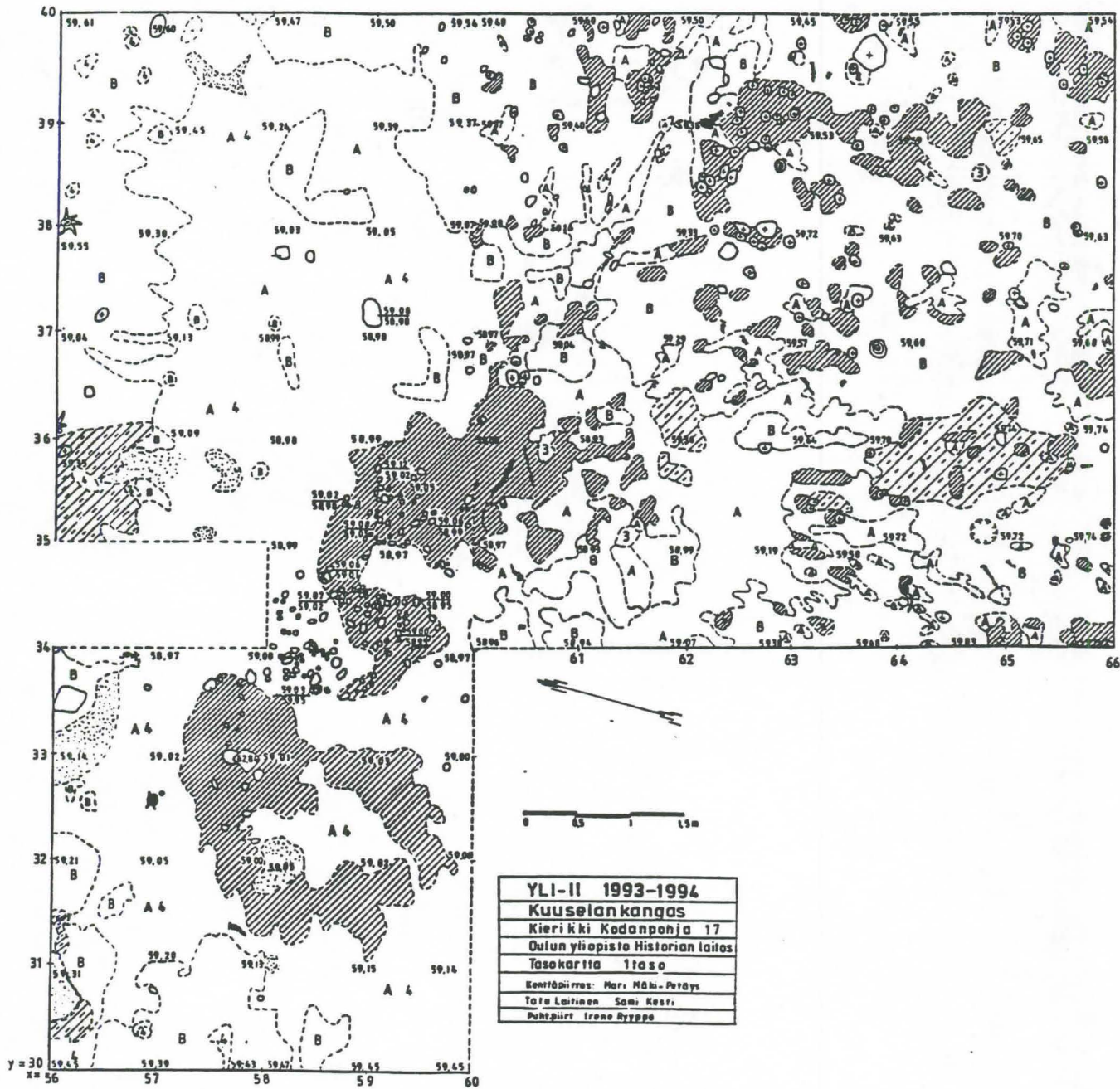
90	6082	6090	6072	6067	6069
	6090	6094	6083	6068	6069
	6085	6082	6080	6067	6066
	6077	6083	6075	6071	6067
	6088	6079	6067	6067	6067
	6091	6083	6067	6071	6069
	6088	6079	6071	6072	6070
	6084	6076	6062	6072	6070
	6081	6073	6072	6070	6062
	6087	6076	6072	6070	6063
80	6094	6066	6066	6066	6054
	6083	6052	6058	6061	6051
	6093	6053	6052	6053	6048
	6086	6048	6045	6047	6046
	6088	6048	6044	6048	6043
	6080	6041	6036	6036	6036
	6032	6032	6039	6039	6032
	6052	6042	6038	6039	6036
	6050	6046	6041	6040	6038
	6050	6046	6041	6040	6038
70	6055	6052	6047	6049	6049
	6063	6059	6049	6045	6049
	6062	6058	6052	6044	6054
	6088	6060	6053	6059	6060
	6072	6064	6059	6059	6052
	6064	6066	6058	6056	6056
	6093	6064	6059	6061	6038
	6082	6066	6062	6058	6052
	6072	6060	6056	6056	6057
60	6068	6053	6042	6051	6056
	6064	6045	6047	6047	6058
	6062	6045	6042	6048	6054
	6061	6042	6043	6041	6046
	6036	6037	6036	6035	6038
	6052	6040	6043	6028	6028
	6045	6031	6036	6028	6042
	6041	6032	6043	6033	6035
	6039	6036	6043	6039	6036
	6041	6039	6041	6037	6035
	6036	6036	6039	6034	6031
Y=50		X=18	20	22	

107	6097	6101	6073	6077	6079	6065	6068
	6096	6094	6084	6073	6071	6068	6070
	6099	6092	6107	6072	6070	6070	6073
	6096	6096	6105	6093	6067		
	6099	6105	6086	6067	6066		
	6098	6164	6084	6069	6064		
	6092	6094	6090	6061	6056		
100	6088	6101	6075	6064	6060		
	6092	6103	6066	6055	6067		
	6093	6090	6070	6065	6068		
	6086	6074	6070	6068	6069		
	6094	6090	6070	6067	6066		
	6103	6091	6073	6066	6065		
	6087	6086	6093	6066	6069		
	6081	6093	6076	6067	6065		
	6089	6087	6079	6067	6067		
	6082	6090	6072	6067	6069		
Y=90		X=18	20	22			

60.56 = pinta
- 34 - pohja arvo

0 1 5m

Yli-li Kuuselankangas 1994
Kierikki x=16-22 y=10-107
Oulun yliopisto Historian laitos
Vaatuskartta
Kenttäpiirros Tatu Laitinen
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppo

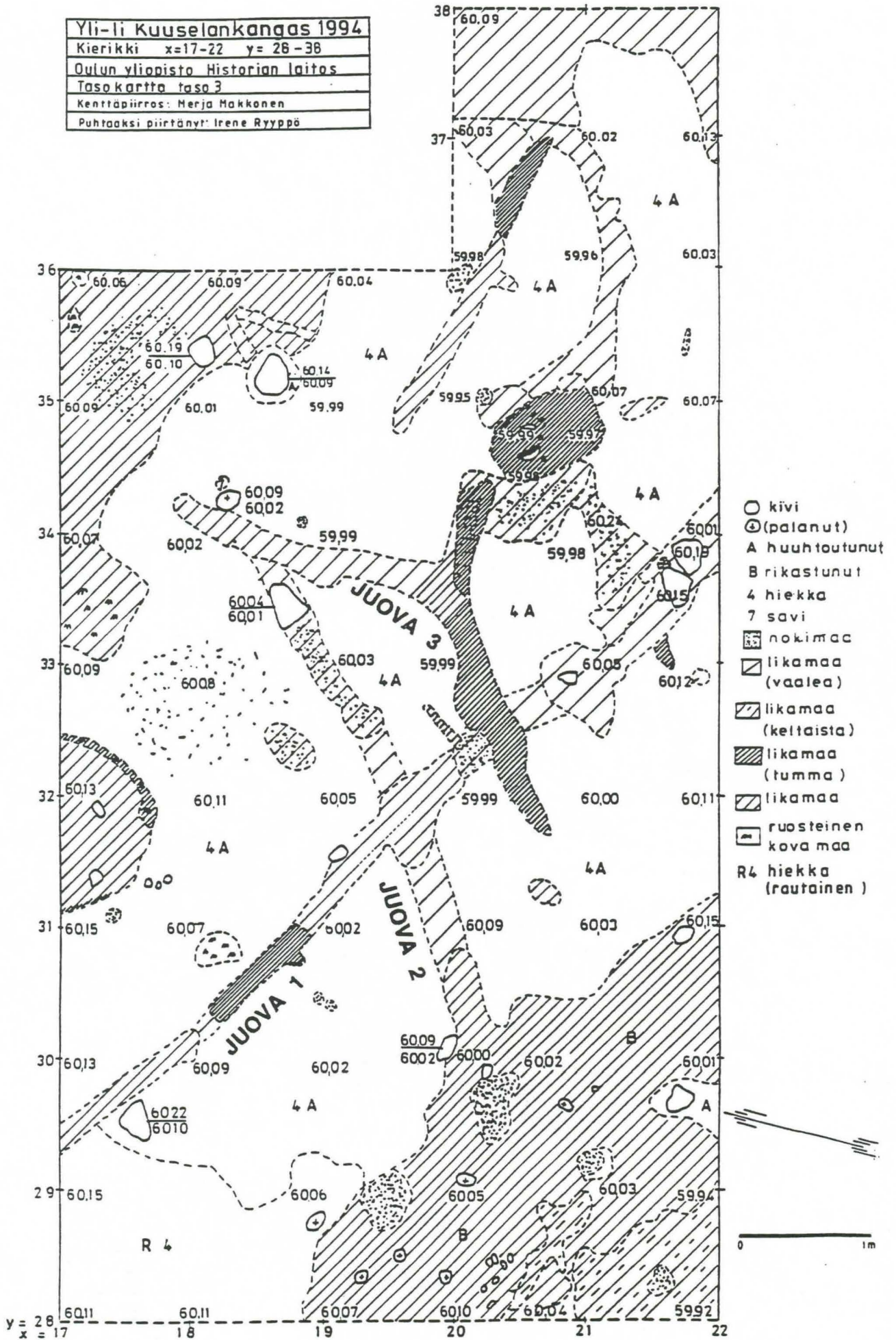

YLI-II 1993-1994
Kuuselan kangas
 Kieriikki Kodanpohja 17
 Oulun yliopisto Historian laitos
 Tasokartta 1 taso

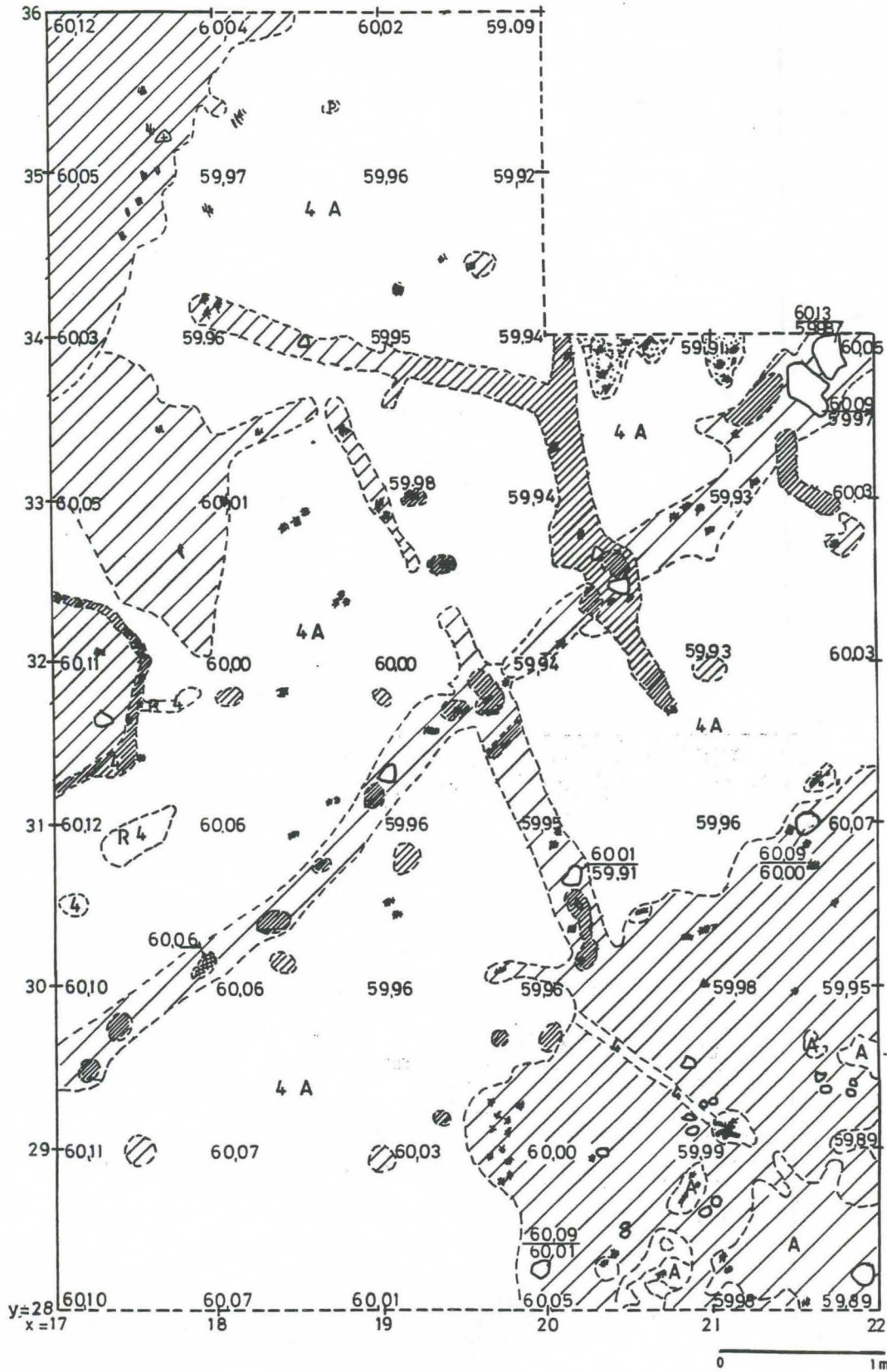
Seohtöpäivä: Marja Mäkelä-Petäys
 Taito Laitinen Sami Resti
 Piirustajat Irena Ryyppö

A huuhtoutunut	hilli
B rikastunut	palanut kivi
3 sora	kivi
4 hiekka	kanto
nokimaa	turve (juurta)
likamaa (kelleritvä)	palamaton puun juuri
likamaa (tumma)	

Yli-li Kuuselankangas 1994
Kierikki x=17-22 y= 26-36
Oulun yliopisto Historian laitos
Tasokartta taso 3
Kenttäpiirros: Merja Makkonen
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

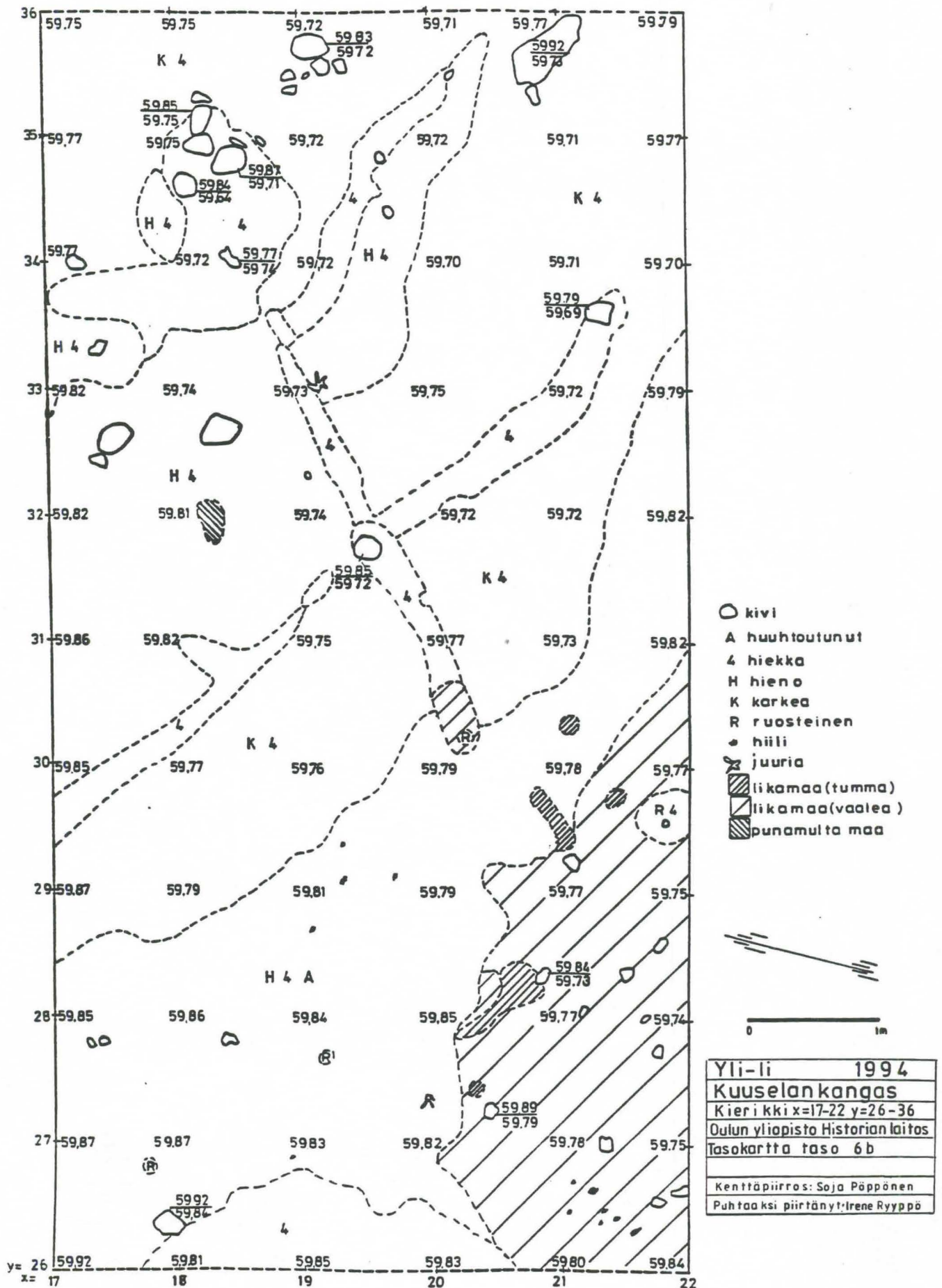
- kivi
- ⊙ (palanut)
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 4 hiekka
- 7 savi
- ☐ nokimaa
- ☐ likamaa (vaalea)
- ☐ likamaa (keltaista)
- ☐ likamaa (tumma)
- ☐ likamaa
- ☐ ruosteinen kova maa
- R4 hiekka (rautainen)

A	huuhtoutunut	*	hiili
R	rautahiikka	■	noki maa
4	hiekkä		
P	palanut hiikka		
▨	liikamaa (tummanruskea)		
▩	liikamaa		

Yli-I Kuuselankangas 1994
Kierikki x = 17 - 22 y = 28 - 36
Oulun yliopisto Historian laitos
Tasokartta taso 3b
Kenttäpiirros: Heli Heinäaho
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

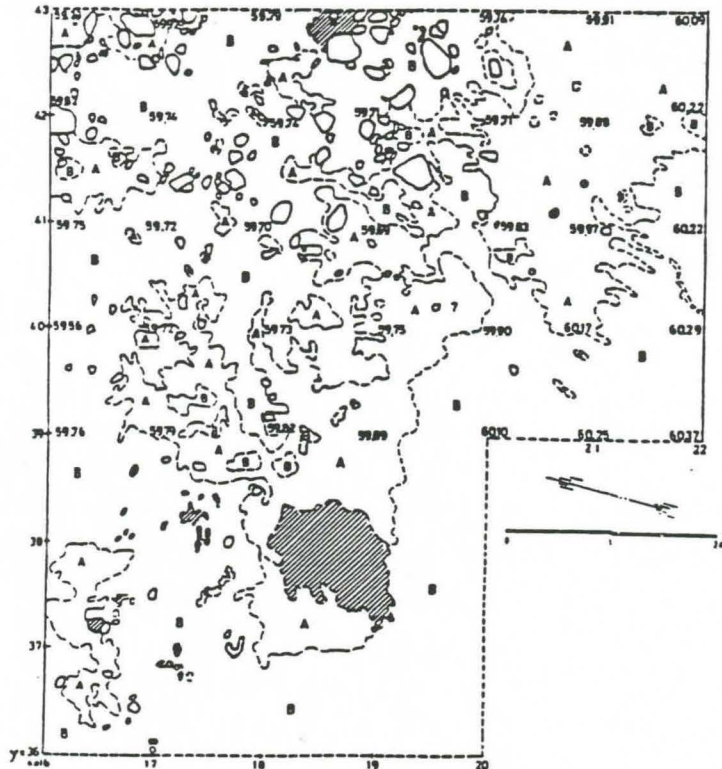
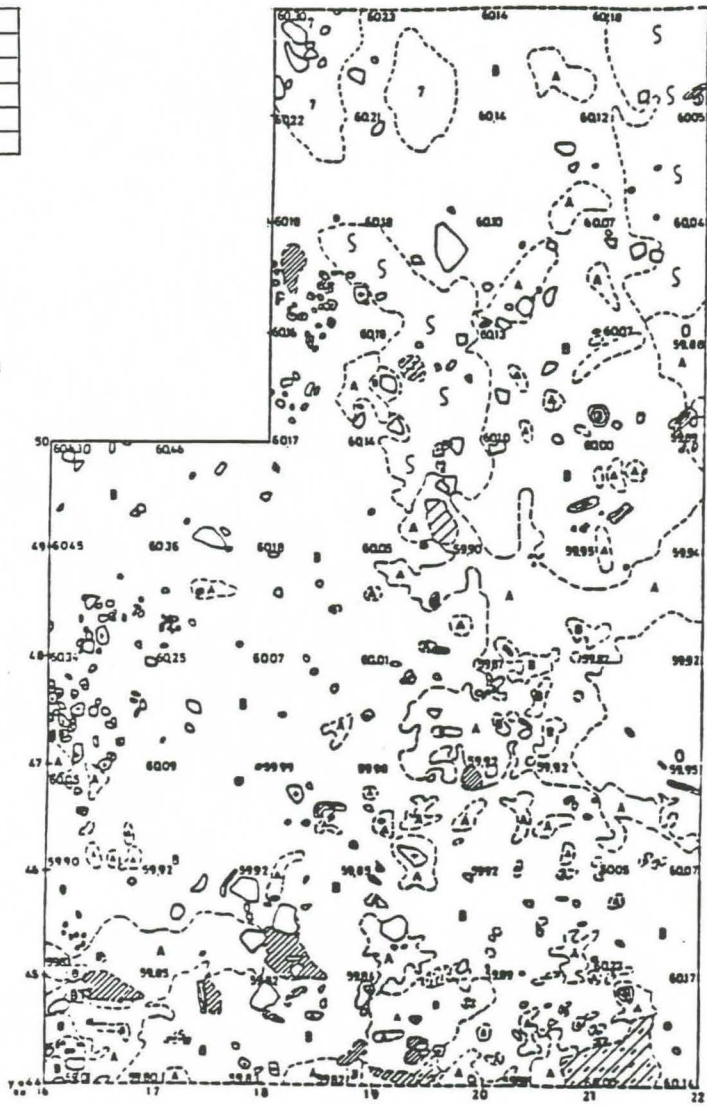

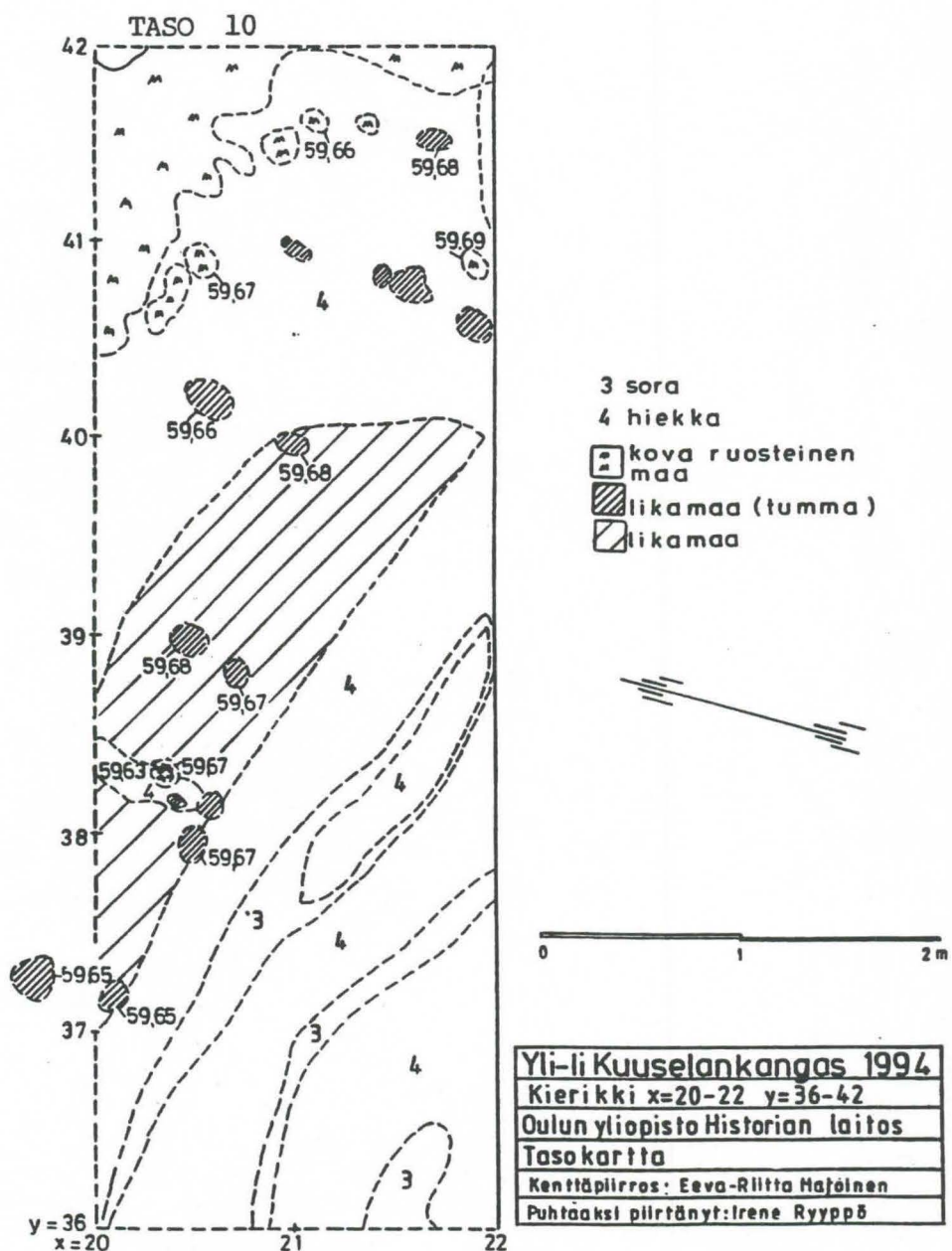
Yli-li	1994
Kuuselan kangas	
Kierikki x=17-22 y=26-36	
Oulun yliopisto Historian laitos	
Tasokartta taso 6b	
Kenttäpiirros: Soja Pöppönen	
Puhuttaa ksi piirtänyt: Irene Ryyppö	

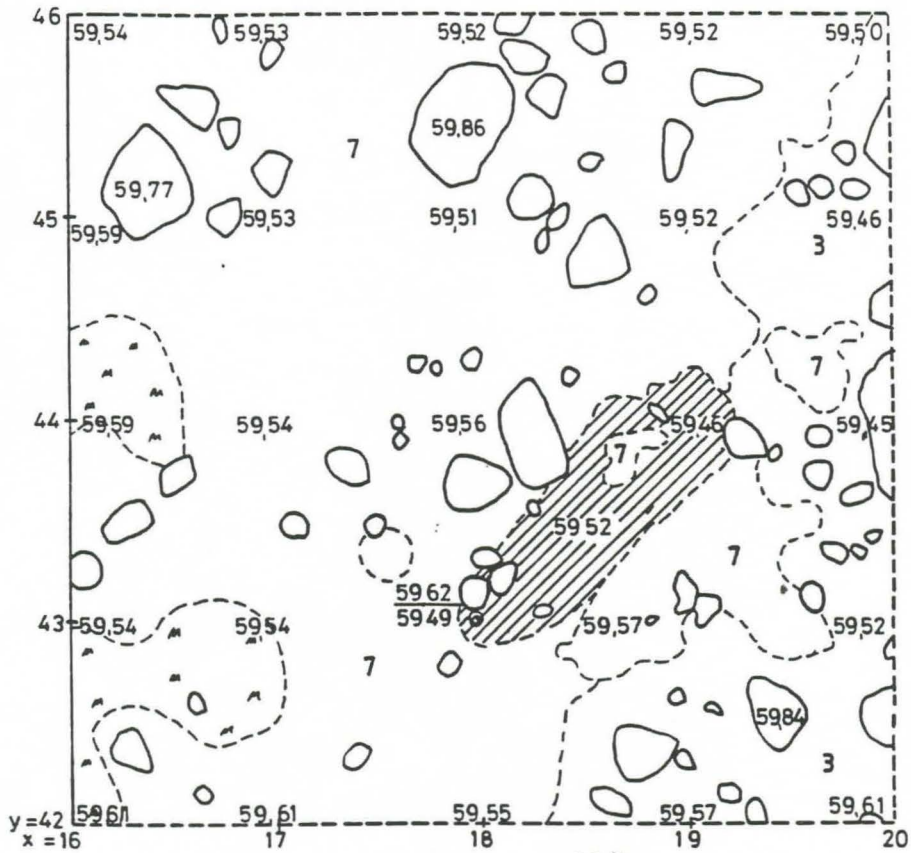

Yli-Ii Kuuselan kangas 1994
Klerikki x=16-22 y=36-54
Oulun yliopisto Historian laitos
Tasokartta taso 2
Kenttäpiirros: Ritva Sivonen
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 7 savi
- lika maa (keltainen)
- likamaa
- tumma sekoittunut maa
- kanto puu
- kivi
- palanut kivi
- nokimaa
- S koneen sekoittama maa

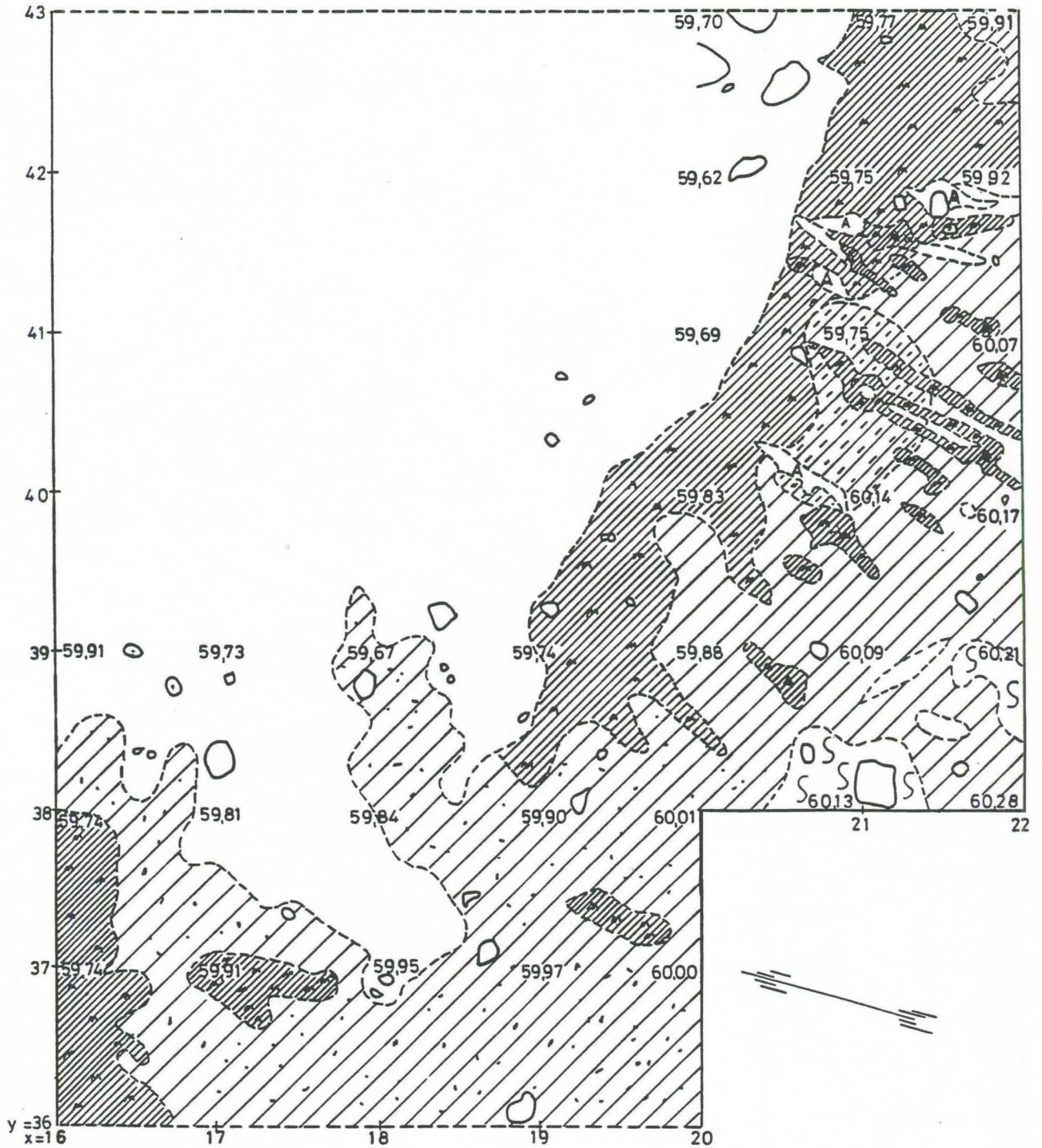

- kivi
- 3 sora
- 7 savi
- ▨ likamaa
- ▣ kova ruosteinen maa

0 1 2m

Yli-li Kuuselankangas 1994
Kierikki x=16- 20 y=42-46
Oulun yliopisto Historian laitos
Tasokartta taso5
Kenttäpiirros: Merja Makkonen
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

- kivi
- A huuhtoutunut
- ▨ likamaa
- ▩ likamaa (tumma)
- ▧ likamaa (keltainen)
- ▦ kova ruosteinen maa
- ▤ nokimaa
- ▣ koneen jälkiä

0 1 2m

Yli-li Kuuselankangas 1994
Kierikki x=16-22 y=36-43
Oulun yliopisto. Historian laitos
Tasokartta taso 4
Kenttäpiirros: Merja Makkonen
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

Yli-li Kuuselankangas 1994

Kierikki x=16-22 y=44-54

Oulun yliopisto Historian laitos

Tasokartta taso 3

Kenttäpiirros: Riitva Sivonen

Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

- 1 turve
- 4 hiekka
- 7 savi
- A huuhtoutunut
- B rikahtunut
- K karkea
- ⊕ palanut kivi

kanto

noki maa

likamaa (keltainen)

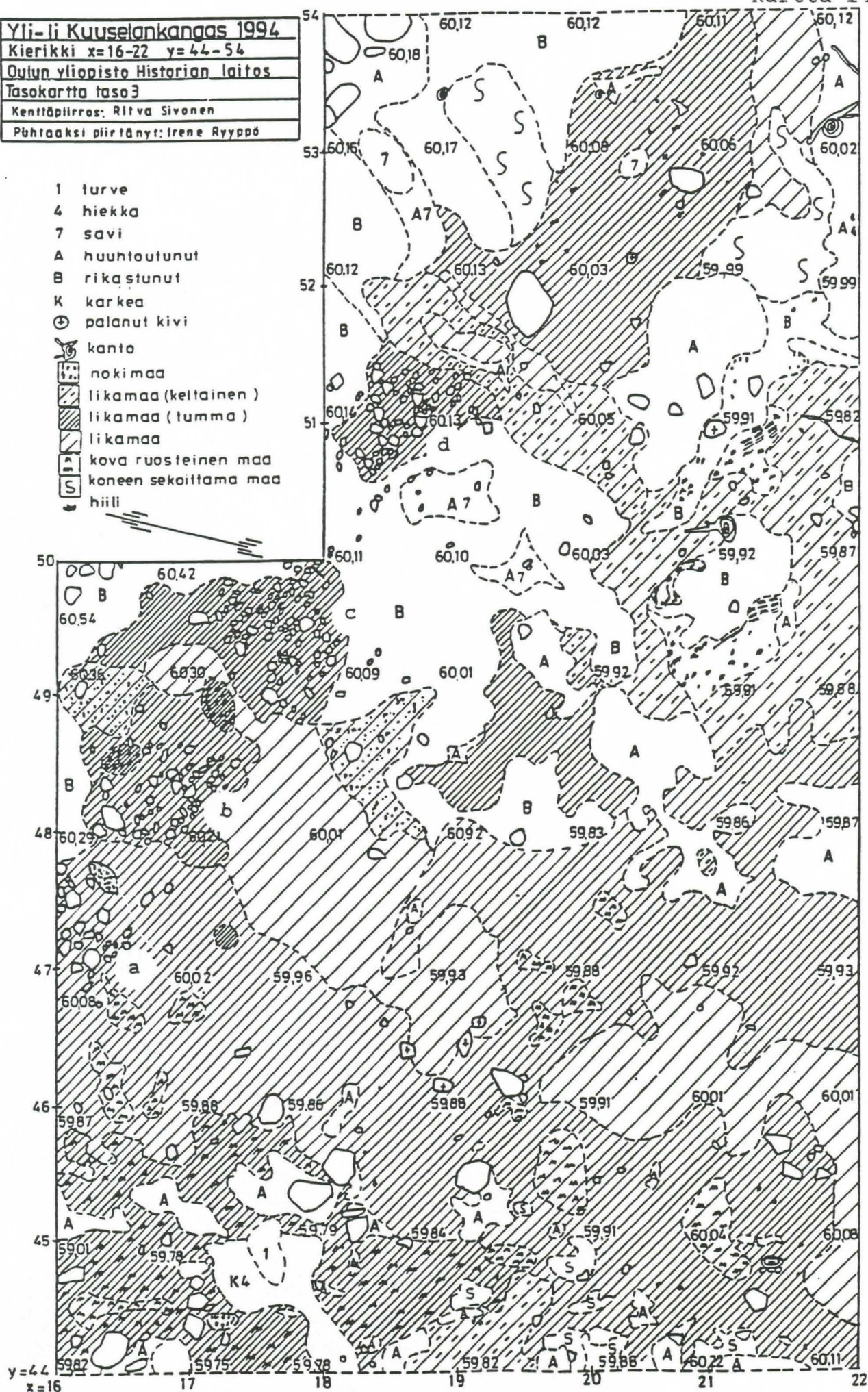
likamaa (tumma)

likamaa

kova ruosteinen maa

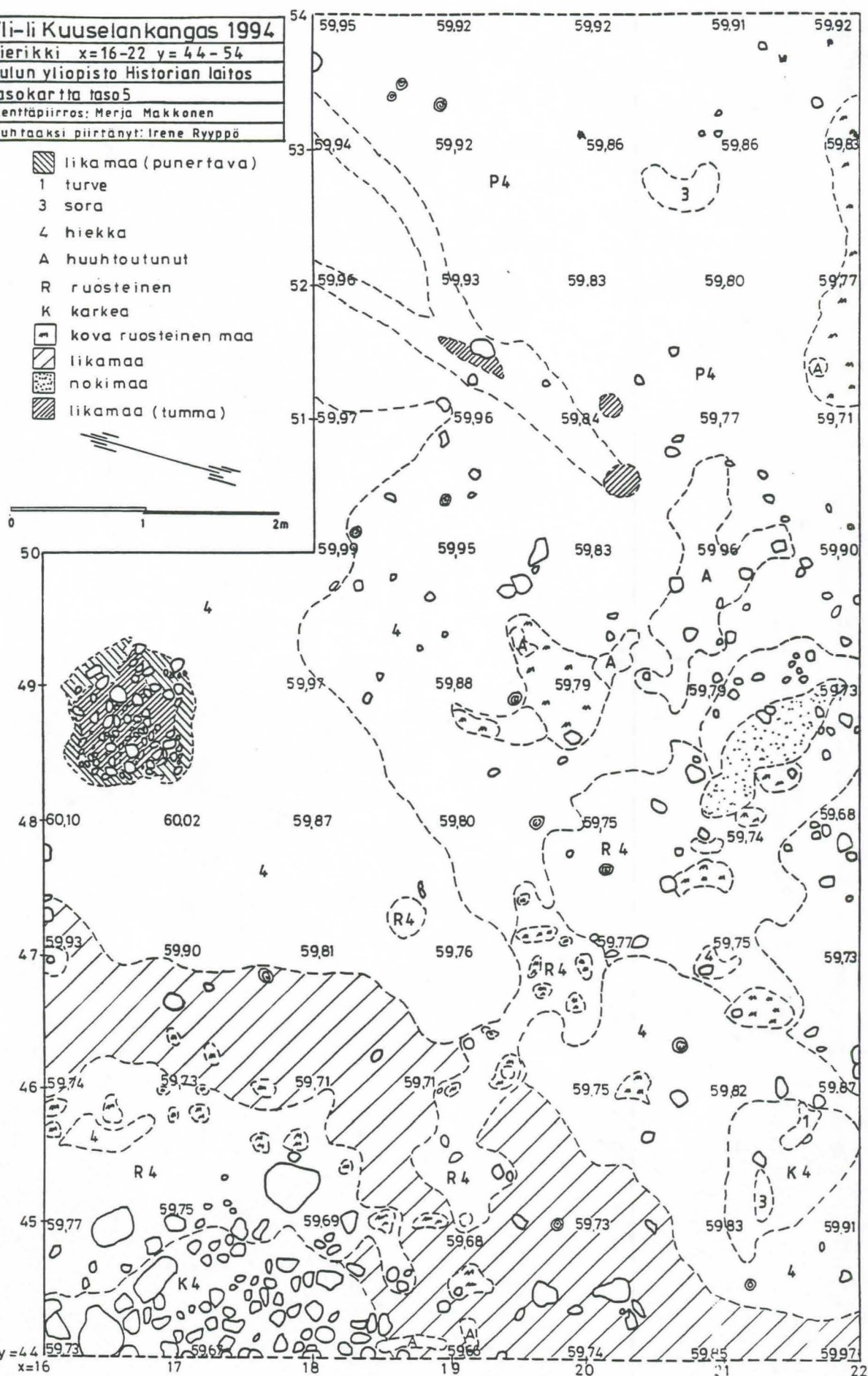
koneen sekoittama maa

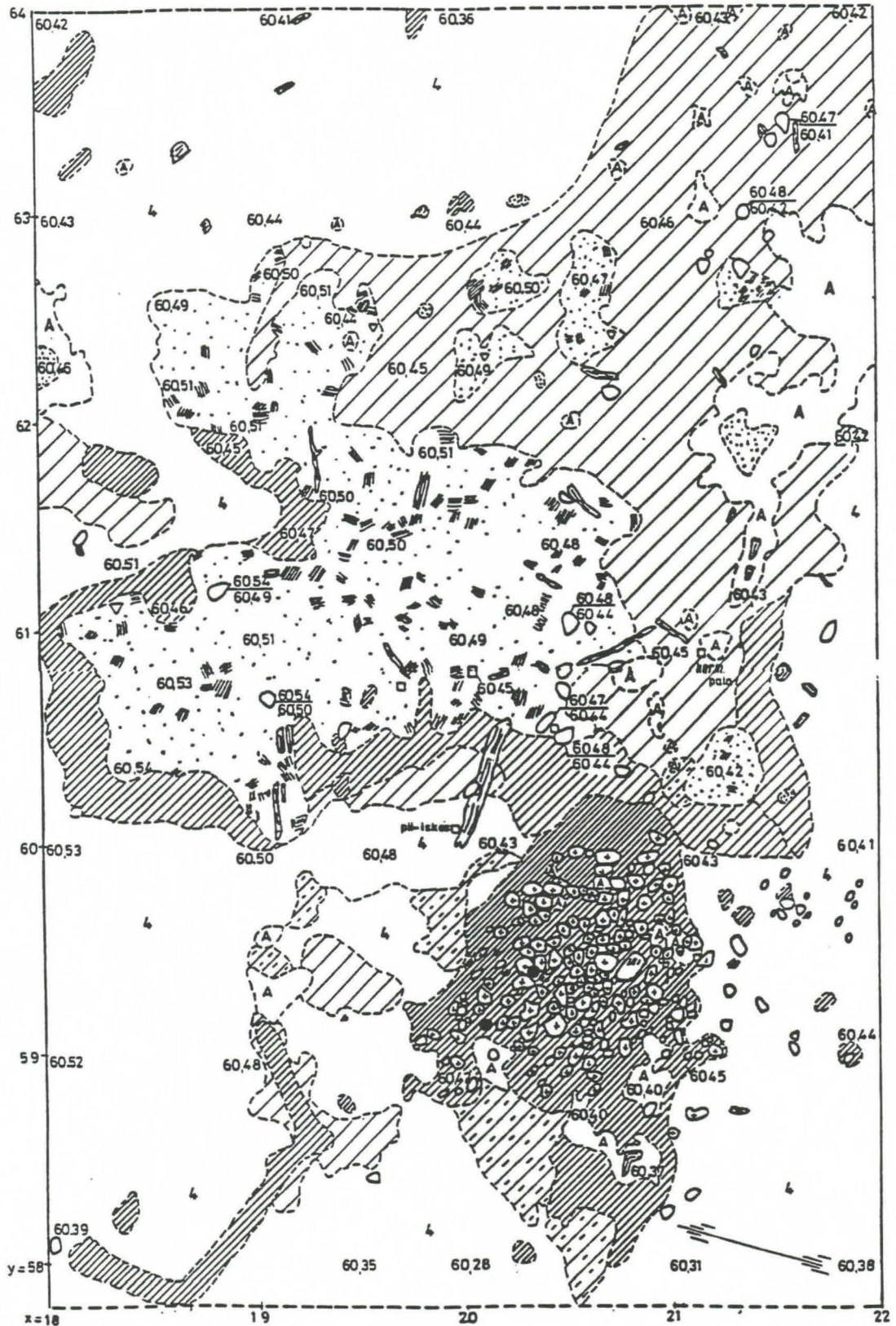
hiili

Yli-li Kuuselankangas 1994
 Kierikki x=16-22 y=44-54
 Oulun yliopisto Historian laitos
 Tasokartta taso 5
 Kenttäpiirros: Merja Makkonen
 Puhantaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

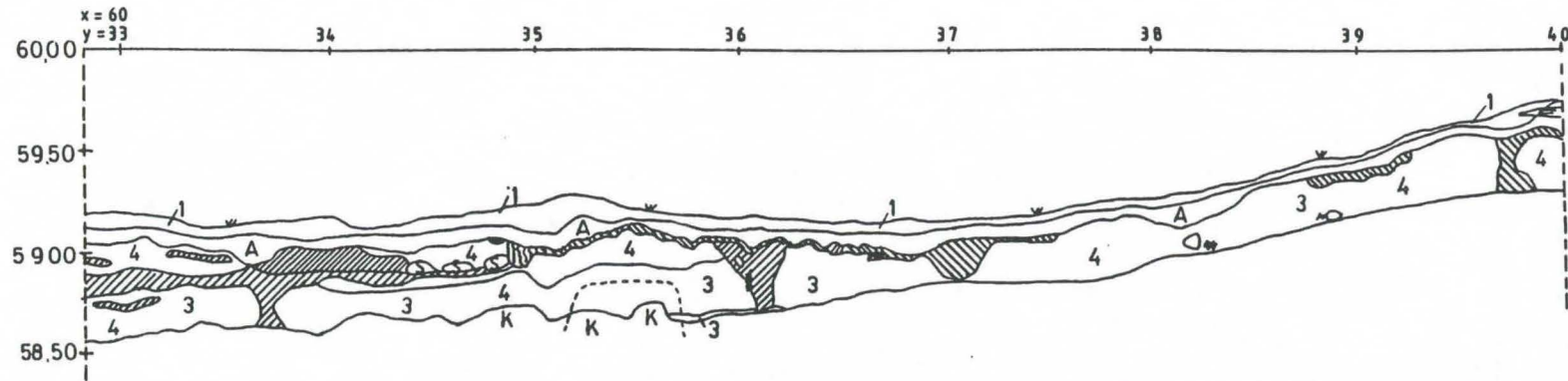
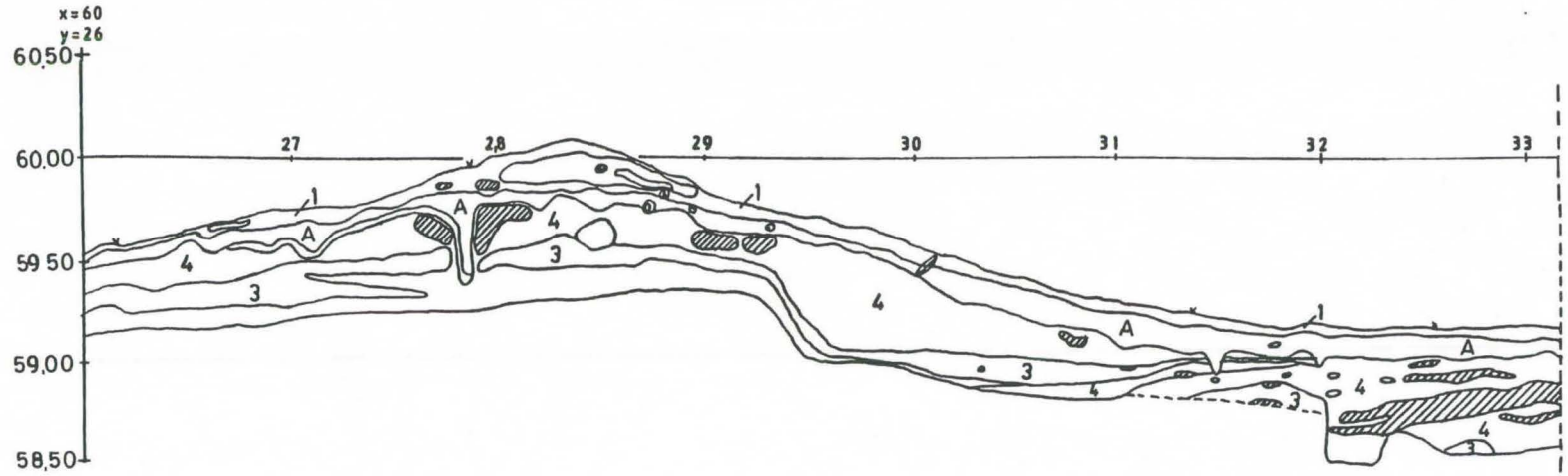
- lika maa (punertava)
- 1 turve
- 3 sora
- 4 hiekka
- A huuhoutunut
- R ruosteinen
- K kärkeä
- kova ruosteinen maa
- likamaa
- nokimaa
- likamaa (tumma)

- 4 hiekka
- A huuhtoutunut
- ☒ nokimaa
- ☒ likamaa (keltainen)
- ☒ likamaa (tumma)
- ☒ likamaa
- ⊕ palanut kivi
- meripinkaesine
- ☒ palanut puu
- ☒ hiilen suunta

Yli-li Kuuselan kangas 1994
 Kierikki x=18-22 y=58-64
 Oulun yliopisto Historian laitos
 Tasokartta taso 3
 Kenttäpiirros: Eija Ojanlatva
 Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

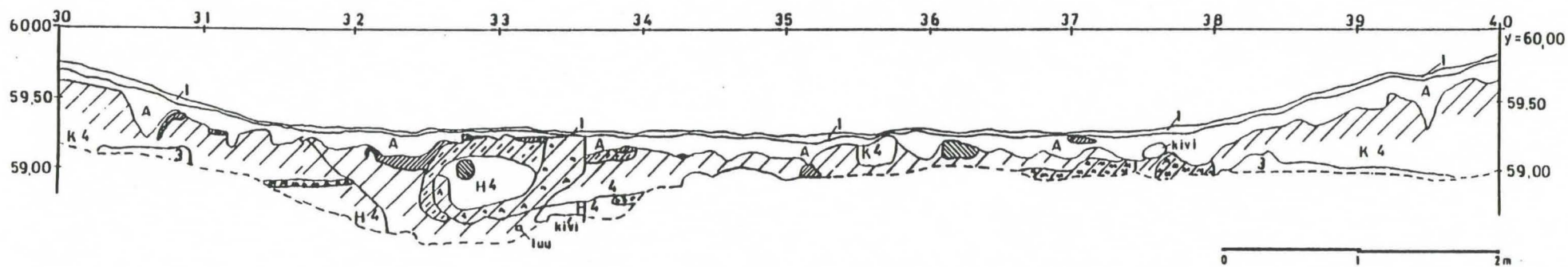
- 1 turve
- 3 sora
- 4 hiekka
- K kivi
- ▨ likamaa
- ~ niili
- ⋈ juuri
- ▩ tumma puner tava maa

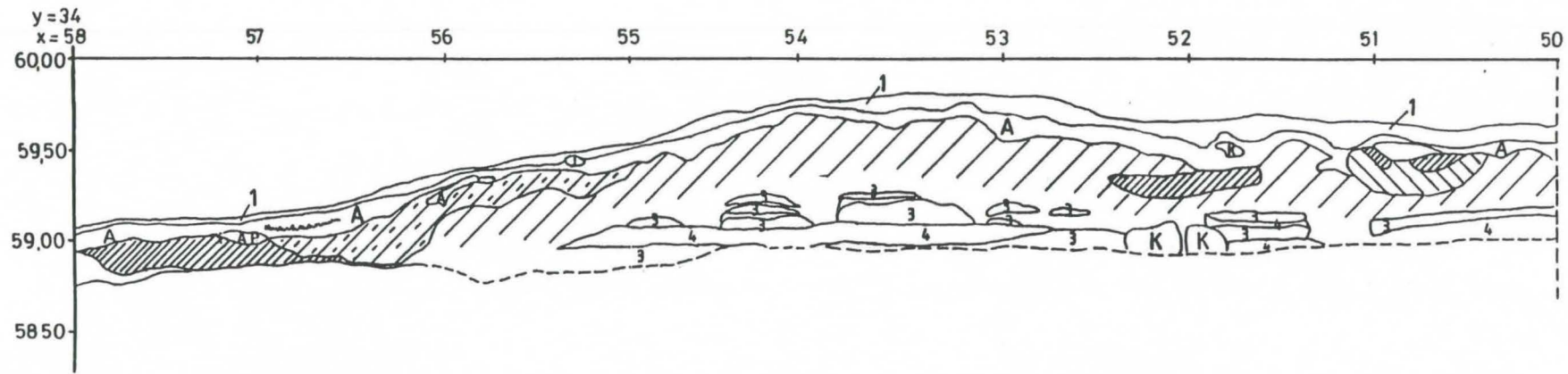
Yli- li Kuuselankangas 1993
OULUN YLIOPISTO Historian laitos
Kierikki Kodan pohja 17 x=60 y=26-40
Profiilikartta
Kenttäpiirros: Minna Koivikko
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

1 turve	liikamaa
3 sora	liikamaa (lumma)
4 hiekka	kova ruosteinen
K karkea	liikamaa (keltainen)
H nieno	punainen maa
A huuhtoutunut	hiili

Yli-Ii Kuuselan kangas 1994
Kierikki x=50 y=30-40
Oulun yliopisto Historian laitos
Profiilikartta
Kenttäpiirros: Minna Kauppi
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

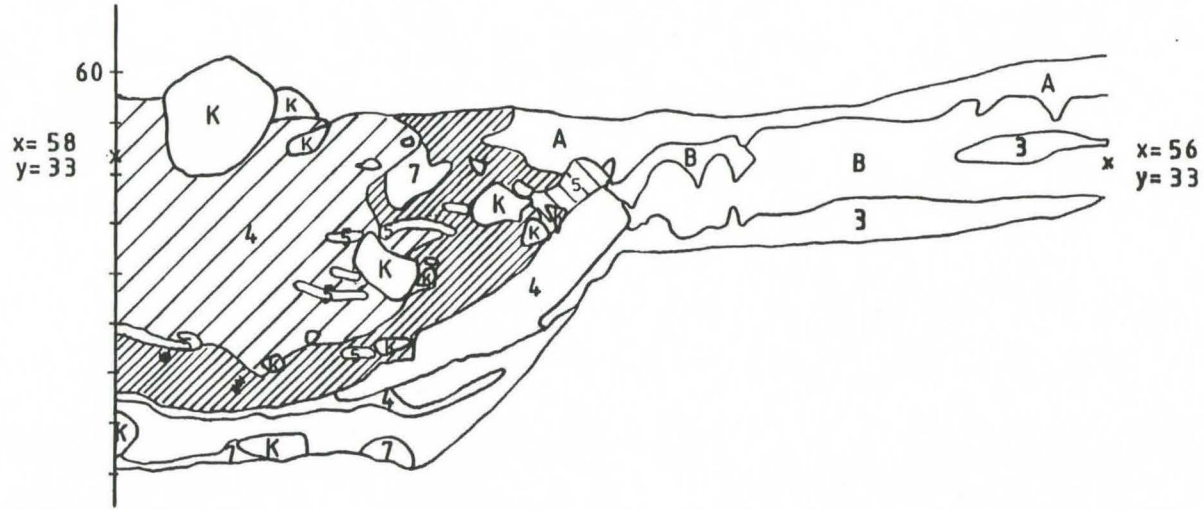

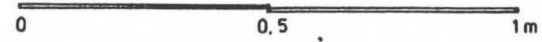
- 1 turve
 3 sora
 4 hiekkä
 A huuhtoutunut
 P palanut
 (K) kivi
 □ likamaa
 ▨ likamaa (tumma)
 ▩ likamaa (keltainen)
 ▤ punertava maa
 - - - hiili

Yli-li Kuuselankangas 1994
Kierikki x=58-50 y=34
Oulun yliopisto Historian laitos
Profiilikartta
Kenttäpiirros: Mari Mäki-Petäys Sami Kesti
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

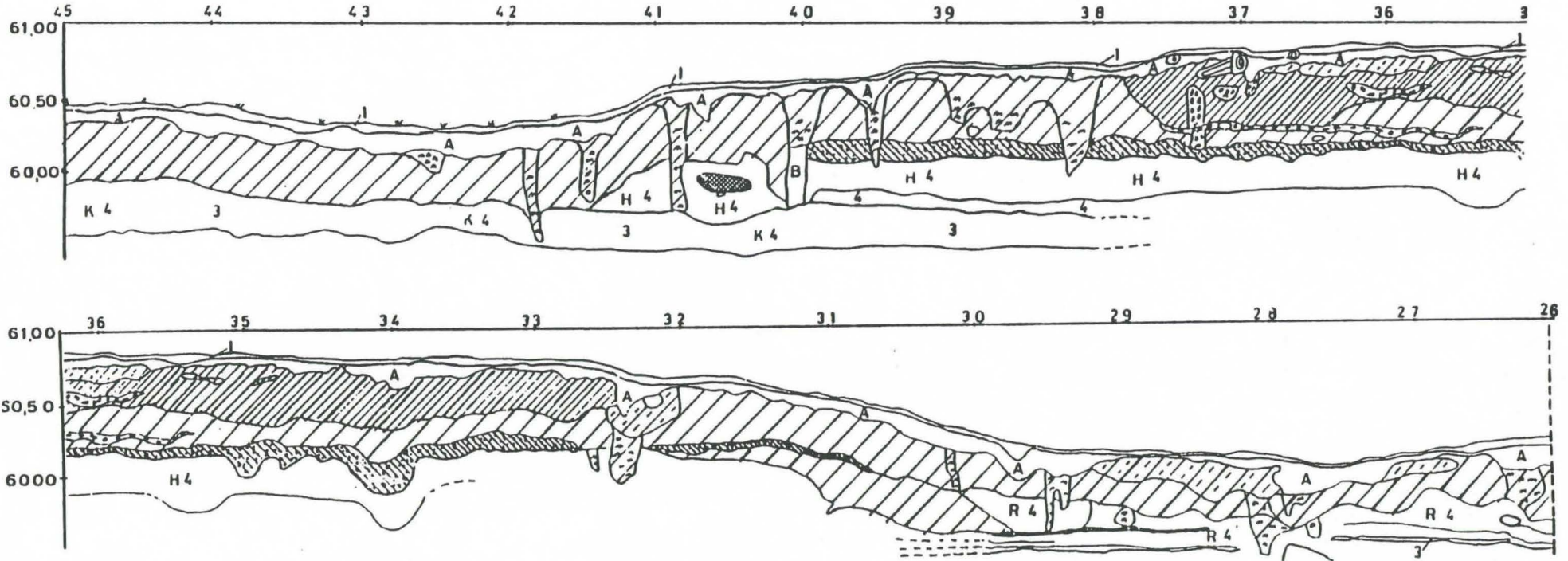
Ⓚ kivi	nokimaa
3 sorä	likamaa (tumma)
4 karkea hiekka	likamaa (punertava)
5 hieno hiekka	likamaa
7 savi	
A huuhtoutunut	
B rikastunut	

Yli-li Kuuselankangas 1994
Kierikki Kodanpohja 17
Oulun yliopisto Historian laitos
Profiili kartta
Kenttäpiirros: Heli Heinäaho
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

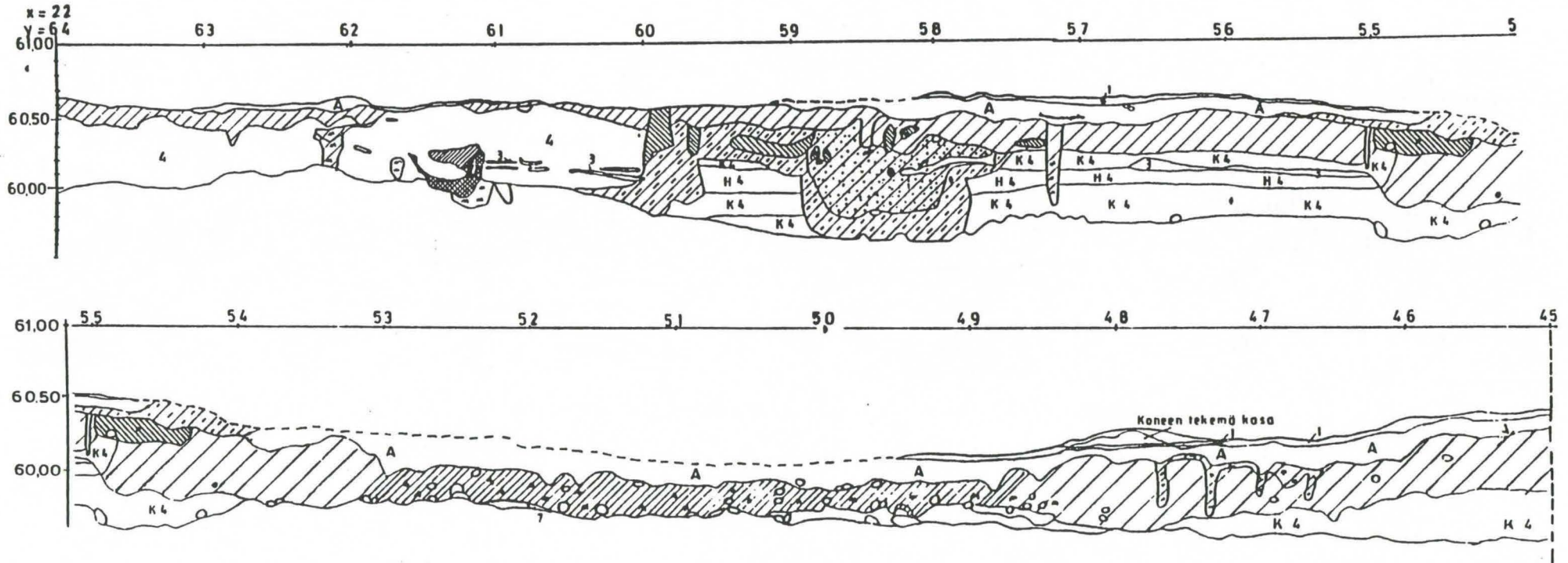
	punaiseksi värjäytynytmaa		kiivi
	likamaa (kellertävä)		hiili
	likamaa (tumma)		A huuhtoutunut
	likamaa		B rikastunut
	nokimaa		1 turve
	punamulta		3 sora
	kova ruosteinen maa		4 hiekka
	R rautahiikka		H hieno
			K karkea

Yli-li Kuuselan kangas 1994
Kierikki Profiili x=22 y= 26 - 45
Oulun yliopisto Historian laitos
Profiilikartta
Kenttäpiirros: Merja Makkonen Sirpa Alho
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

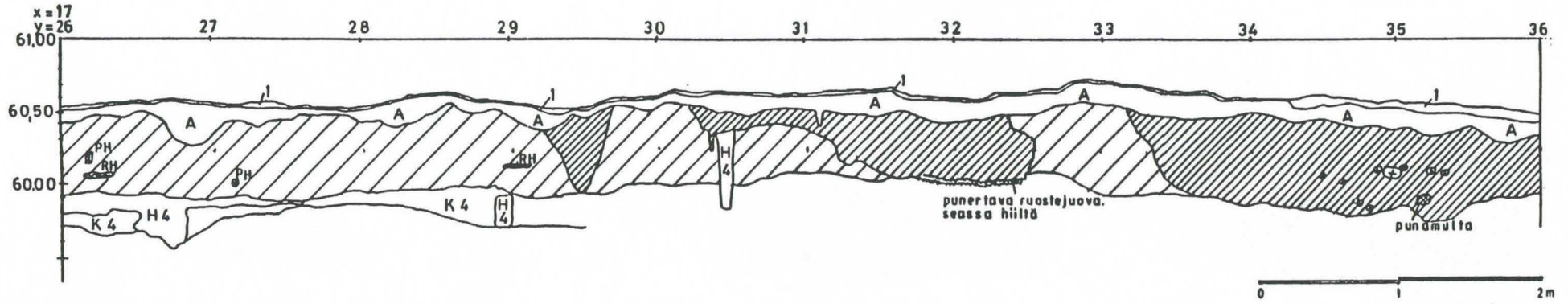
	punaiseksi värjäytynyt maa		kiwi
	likamaa (kellertävä)		hiili
	likamaa (tumma)	A	huuhtoutunut
	likamaa	B	rikastunut
	nokimaa	1	turve
	punamulta	3	sora
	kova ruosteinen maa	4	hiekkä
R	routahiekka	H	hieno
		K	karkea

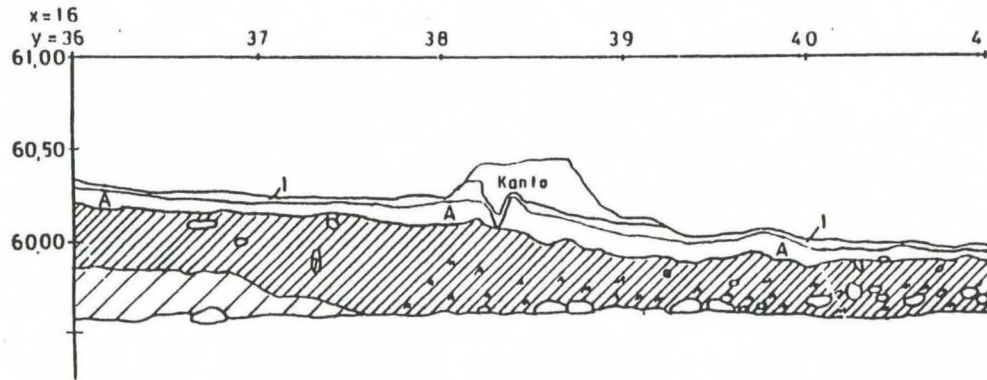
Yli-Ii Kuuselan kangas 1994
Kierikki Profiili x=22 y= 45- 64
Oulun yliopisto Historian laitos
Profiilikartta
Kenttäpiirros: Merja Makkonen Sirpa Älho
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

- I turve
- A huuhtautunut
- ▨ likamaa (vaalea)
- ▩ likamaa (tumma)
- 4 hiekka
- H hieno
- K karkea
- P palanut
- R rautahiekka

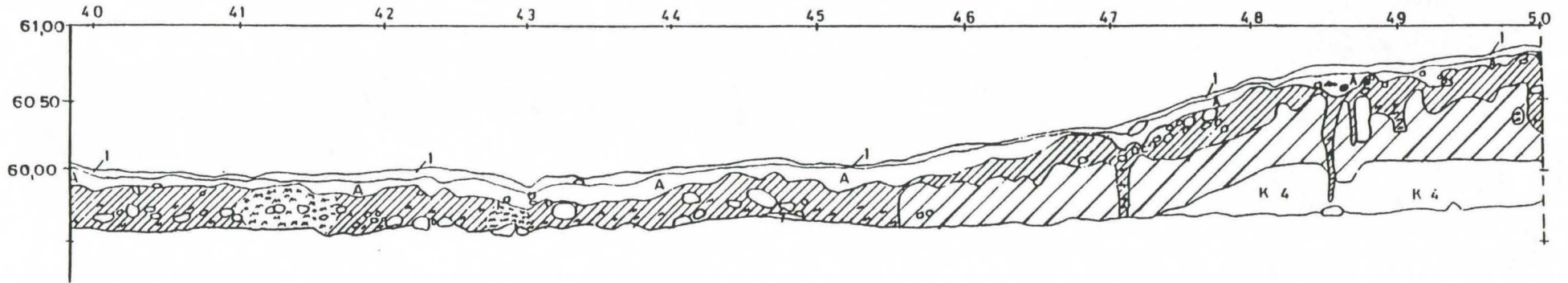
Yli-li Kuuselankangas 1993
Kierikki x=17 y= 26 - 36
Oulun yliopisto Historian laitos
Profiilikartta
Kenttäpiirros: Kari Viitala
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

- kova ruosteinen maa
- Kivi
- hiili
- turve
- nuhtoutunut
- likamaa (vaalea)
- likamaa (tumma)
- hiekka
- karkea

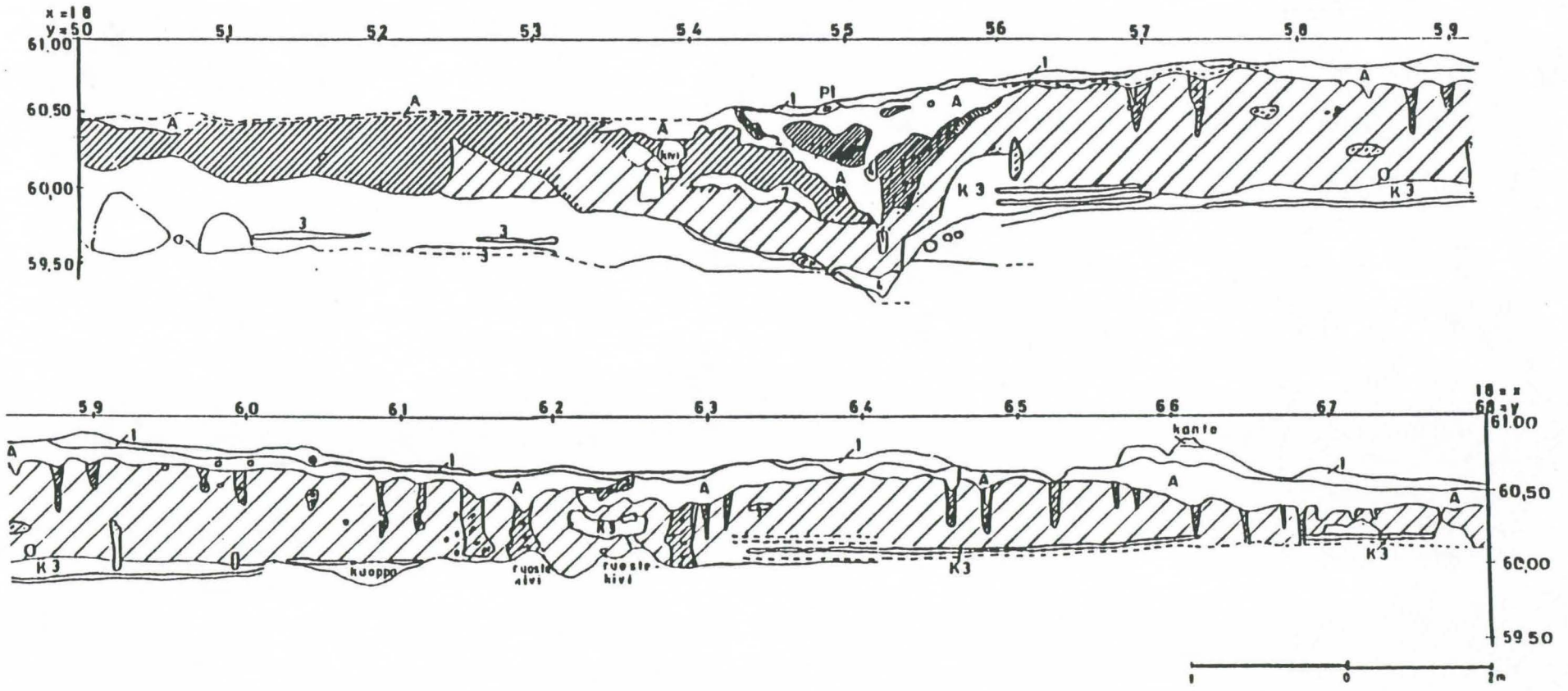
Yli-Ii Kuuselankangas 1994
Kierikki x=16 y=36-50
Oulun yliopisto Historian laitos
Profiilikartta
Kenttäpiirros: Tami Saramki Mikko Juutinen
Puhdaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

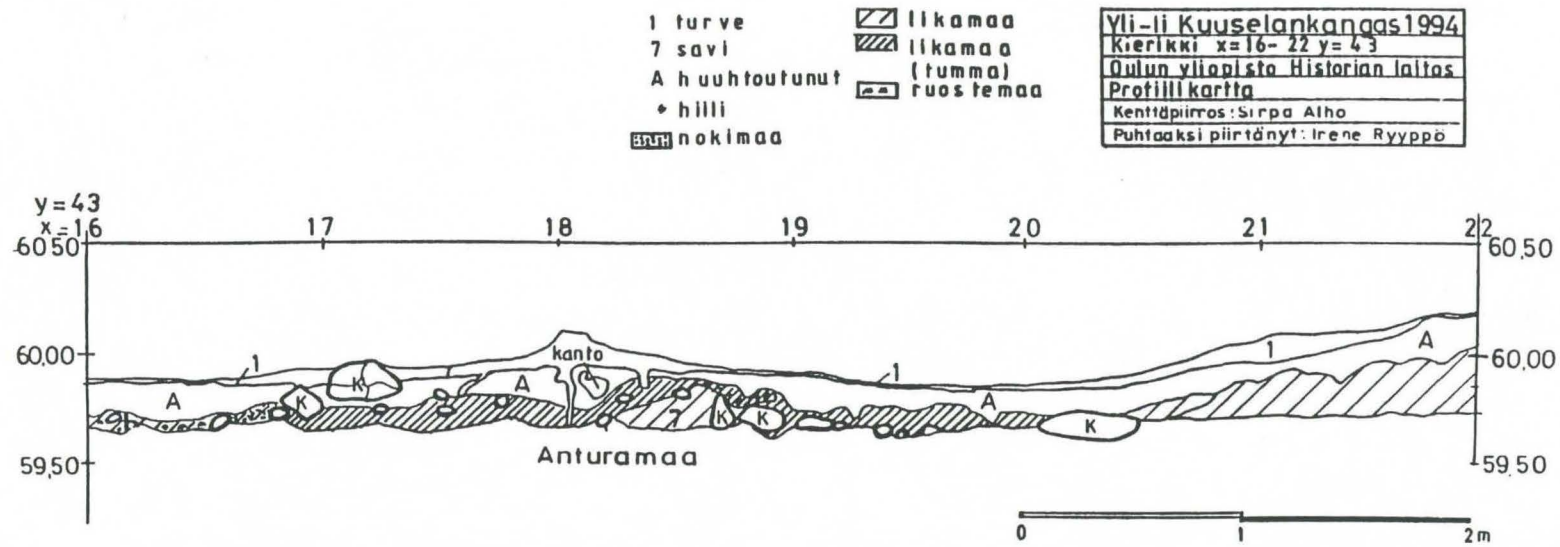
0 1 2 m

1 turve	ilkamaa (vaalea)
3 sora	ilkamaa (tumma)
4 hiekka	ilkamaa (keltainen)
A huuhtolunut	kova ruosteinen maa
K karkea	hilli
7 savi	

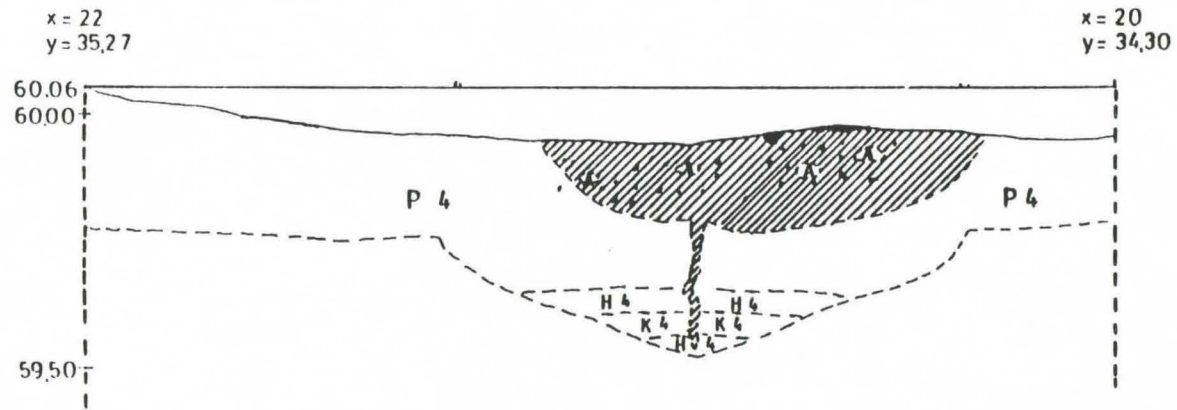
Yli-Ii Kuuselankangas 1994
Kierikki x=18 y=50-68
Oulun yliopisto Historian laitos
Profiilikartta
Kenttäpiirros: Rauno Patrik
Puntaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

"Koiran hauta"

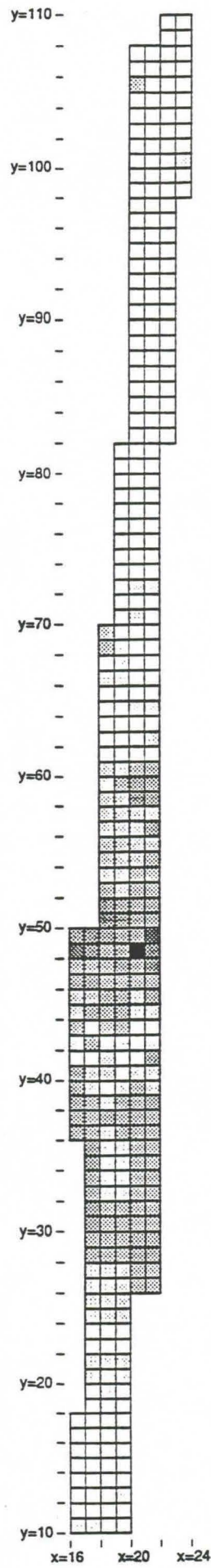
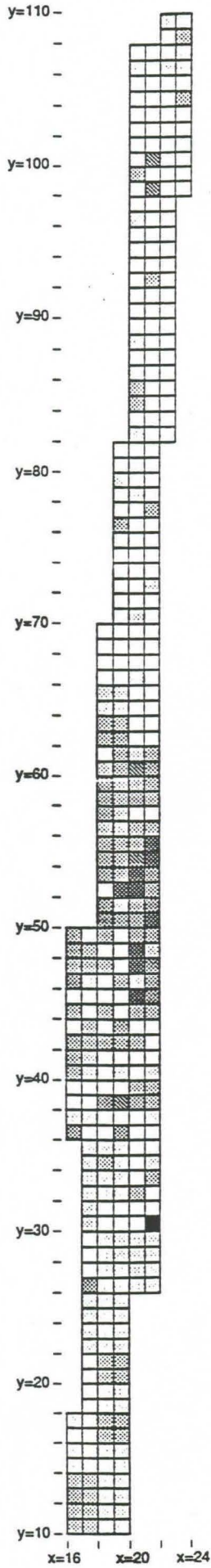
- ▨ likamaa (tumma)
- A huuhtoutunut
- P puhdas
- H hieno
- K karkea
- 4 hiekka
- ☛ nokea
- ∴ juuria

Yli-li Kuuselankangas 1994
Kierikki x= 20 -22 y=35,27- 34,30
Oulun yliopisto Historian laitos
Profiilikartta Mittakaava 1:10
Kenttäpiirros: Harri Mäki-Petäys
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

Keramiikka

Palanut luu

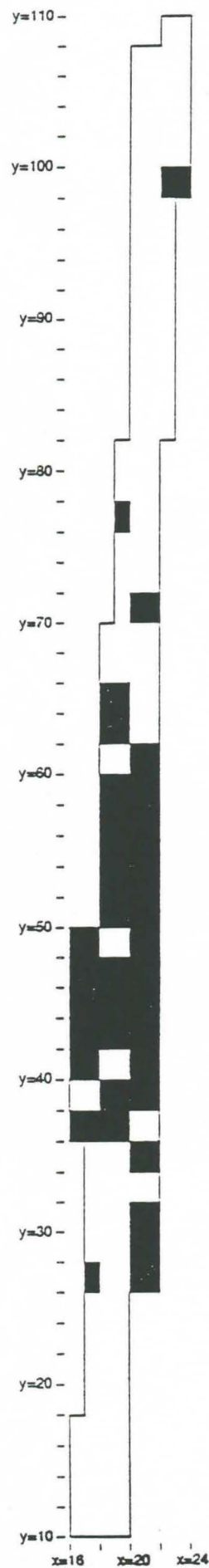
Yli-Ii
Kierikki
Kuuselankangas (KKK-94)
Löytökartta

Keramiikka/m²
Palanutta luuta/m²

- < 5 g
- 5-25 g
- 25-50 g
- 50-100 g
- 100-150 g
- 150-200 g
- 200-300 g
- 300-400 g
- 400-500 g
- >500 g

Asbestikeramiikka

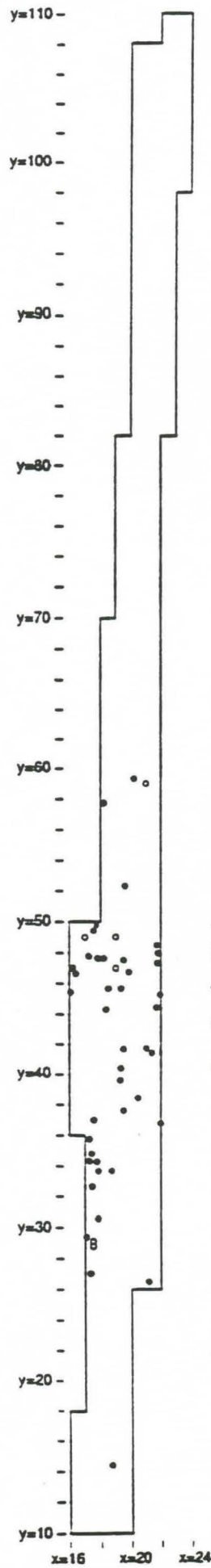
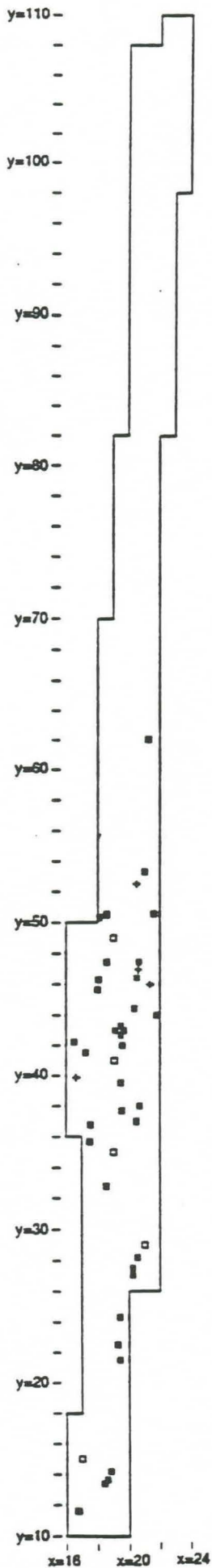
Yli-li
Kierikki
Kuuselankangas (KKK-94)
Löytökartta

- 4 m² ruutu josta asbestikeramiikkaa
- 2 m² ruutu josta asbestikeramiikkaa

Kivilaji- ja piiesineet

Meripihkaesineet

Yli-li
Kierikki
Kuuselankangas (KKK-94)
Löytökartta

Merkkien selitykset

- meripihkaesine, tarkka löytöpaikka
- meripihkaesine, löytöpaikka ruudun tarkkuudella
- Kivilajiesine, tarkka löytöpaikka
- ◻ Kivilajiesine, löytöpaikka ruudun tarkkuudella
- ◆ Piiesine

YLI-IIN KIERIKIN LUUMÄÄRITYKSET

Tukimusraportti vuoden 1994 kaivauksista

Yli-Iin Kierikin luuaineisto käsitti 817 Oulun yliopiston arkeologian laboratorion ja 55 museoviraston näytettä (Liite 1). Määrityskelpoisia luita löytyi 429 näytteestä (49.2 %). Valtaosasta näytteistä pystyttiin määrittämään kuitenkin vain yksi ainoa luu, joten määrityskelpoisten luiden osuus jäi arviolta muutamaan prosenttiin. Tämä vastaa tällaisten palaneista luunsiruista koostuvien aineistojen määritysprosentteja (Ukkonen 1992).

Luuaineistoa seulottiin lisäksi kahdesta maanäytteestä (Liite 2). Yhteensä 8.5 kg:n maanäytteistä löytyi 35.9 grammaa luita. Näistä pystyttiin määrittämään hylkeen varvas- ja kynsiluu.

Kussakin näytteessä saman lajin luut on pääosin tulkittu yhdeksi yksilöksi. Kuitenkin 15 näytteessä on ollut saman lajin selvästi eri ikäisten tai kokoisten yksilöiden luita. Jokaiseen tällaiseen näytteeseen on laskettu kaksi yksilöä. Määritetyistä eläimistä 448 kuului nisäkkäisiin. Lopuista viidestä eläimestä yksi oli lintu ja neljä kaloja (taulukko 1).

Määritetystä nisäkkästä 442 yksilöä oli hylkeitä (98.4 %). Lähes puolet määritetyistä hylkeen luista on varvas- ja sormiluita (taulukko 2). Hyljelajien määrittäminen perustuu leuka- ja kallonluuihin, joita löytyi näytteistä 115 kpl. Kuitenkin useimmat niistä olivat merkityksettömiä lajitason määrittämisen kannalta.

Taulukko 1. Yli-Iin Kierikin kaivausten luunäytteistä määritetyt eläimet. 1. Oulun yliopiston arkeologian laboratorion näytteet. 2. museoviraston näytteet. 3. maanäytteet

	1	2	3	Yhteensä
<u>Nisäkkäät</u>				
Hyljelaji	405	36	1	442
Majava	2	-	-	2
Näätäeläin	2	-	-	2
Jänis	3	-	-	3
<u>yhteensä</u>	<u>412</u>	<u>36</u>	<u>1</u>	<u>449</u>
<u>Linnut</u>				
Kuikka	1	-	-	1
<u>yhteensä</u>	<u>1</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1</u>
<u>Kalat</u>				
Hauki	4	-	-	4
<u>yhteensä</u>	<u>4</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>4</u>
<u>Kaikki yhteensä</u>	<u>417</u>	<u>36</u>	<u>1</u>	<u>454</u>

Taulukko 2. Hylkeiden eri luiden määrä ja osuudet Yli-Iin Kierikin luuaineistossa.

luu	määrä	osuus
sormiluu	206	21.4
kämmenluu	91	9.5
ranneluu	28	2.9
olkaluu	12	1.2
kyynärluu	21	2.2
värttinäluu	58	6.0
lapaluu	2	0.2
varvasluu	263	27.4
jalkapöydänluu	61	6.3
nilkka- luu	17	1.8
telaluu (nilkka- luu)	6	0.6
polvilumpio	3	0.3
sääriluu	2	0.2
pohjeluu	3	0.3
reisiluu	6	0.6
lonkka- luu	4	0.4
leuka- luu	39	4.1
hammas	4	0.4
kallonluu	76	7.9
nikama	59	6.1
yhteensä	961	99.8

Itämerellä nykyisin esiintyvien hyljelajien, norpan ja hallin, lisäksi varhaisista jätefaunoista on löydetty grönlanninhylkeen luita (Ukkonen 1992). Tämän aineiston lajistosta halli voitaneen sulkea pois leuka- ja kallonluiden muotojen perusteella. Sensijaan näytteissä ei ole ollut sellaisia luita, joiden perusteella vois sulkea grönlanninhylkeen pois lajistosta. Aikaisemmat Suomen grönlanninhyljelöydöt ajoittuvat Litorinameren vaiheeseen, jolloin se ilmeisesti ajoittain oli sangen runsaslukuinen. Tämän aineiston jätefauna ajoittuu myöhäiselle Litorinameren jaksolle, jolloin grönlanninhylkeen esiintyminen on ollut vähäisempää. Siksi on todennäköistä, että kaikki tämän aineiston hylkeet ovat norppia.

Muut aineistosta määritetyt nisäkäslajit ovat jänis ja majava. Näistä jäniksiä ja majavia on löydetty yleisesti eri ajanjaksoina määritetyistä jätefaunoista (Ukkonen 1992). Lisäksi näytteistä löytyi näätäeläimen sääri- ja kantaluu. Kummassakin tapauksessa mahdollisia lajeja ovat näätä ja vesikko. Vertailunäytteissä ei ollut vesikon luita, joten vertailumateriaalina käytettiin minkin luita. Minkki on pohjoisamerikasta tuotu vesikon lähisukulainen, joka on nykyisin syrjäyttänyt vesikon kokonaan Suomen nisäkäslajistosta. Sääriluu on kokonsa ja muotonsa puolesta lähempänä nädän luuta ja kantaluu on puolestaan lähempänä vesikon luuta. Aiemmista tutkituista jätefaunoista ei ole löydetty vesikon luita. Nädän luita on löytynyt neljästä kaivauksesta. Näistä Kierikkiä lähimmät löydöt ovat Kuivaniemeltä atlanttiselta kaudelta (Ukkonen 1992).

Lintujen ja kalojen määrityskelpoiset luut jäivät vähäisiksi. Molempien ryhmien luiden säilyvyys on heikko, joten jätefaunan määritykset eivät antane oikeaa kuvaa lajien käytöstä ihmisten ravinnossa. Kuikan olkaluu oli tämän aineiston ainoa

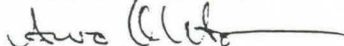
määrityskelpoinen linnun luu. Kaloista pystyin määrittämään neljä hauen leukaluuta. Lisäksi kuudessa näytteessä oli kalan nikamia, joita en pysty määrittämään. Yksi niistä oli suurehkon hauen kokoluokkaa, muut pienien kalojen luita.

Yli-Iin Kierikin jätefaunamääritysten perusteella voidaan perustellusti sanoa, että paikalla asuneet ihmiset olivat hylkeenpyytäjiä. Voitaneen myös olettaa, että kalastus oli merkittävämpää kuin aineisto osoittaa. Sen sijaan muiden riistalajien merkitys Kierikin asuinyhteisön ravinnossa näyttää olleen hyvin vähäinen.

Kirjallisuus

Ukkonen, P 1992. Suomen nisäkkäiden varhainen historia. Arkeologinen luumateriaali faunahistoriallisen tutkimuksen välineenä. Pro gradu-tutkielma. Helsingin yliopisto. Eläintieteen laitos 65s + 2 liitettä.

Oulussa 17.7. 1995

Arvo Ohtonen, FI
Oulun yliopisto
Eläintieteen laitos

LIITE 1

YLI-IIN KIERIKIN LUUNÄYTTEIDEN MÄÄRITYKSET

Oulu Yliopiston Arkeologian laboratorion näytteet vuodelta 1994

Näytteen no	määrityskelpoisten luiden määrä	laji	määritetyt luut	yksilömäärä
10	1	Hylje	kynsiluu	1
11	-			
12	-			
13	1	Hylje	varvasluu	1
15	2	Hylje	sormiluu kämmenluu	1
19	1	Hylje	värttinäluu	1
21	-			
24	1	Hylje	sormiluu	1
26	-			
32	-			
37	-			
45	-			
50	3	Hylje	2 sormiluuta ranneluu	1
52	2	Hylje	2 varvasluuta	1
56	1	Hylje	värttinäluu	1
58	3	Hylje	2 varvas/sormiluuta telaluu	1
60	1	Hylje	kämmenluu	1
62	1	Hylje	varvasluu	1
63	-			
66	-			
69	1	Hylje	kämmenluu	1
70	1	Hylje	reisiluu	1
71	-			
77	1	Hylje	leukaluu	1
79	12	Hylje	5 varvasluuta kynärluu 4 kynsiluuta jalkapöydänluu ranneluu	1
83	4	Hylje	2 varvasluuta sormiluu nilkkaluu	1
87	7	Hylje	varvasluu sormiluu kämmenluu jalkapöydänluu 2 ranneluuta olkaluu	1
90	5	Hylje	4 kynsiluuta kallonluu	1
93	4	Hylje	varvasluu 2 sormiluuta kynsiluu	1
96	3	Hylje	varvasluu kynsiluu	1

99	1	Hylje	2 kyynärluuta telaluu	1
112	-			
117	4	Hylje	sormiluu kämmenluu jalkapöydänluu kynsiluu	1
173	1	Hylje	polvilumpio	1
175	-			
197	1	Hylje	sormiluu	1
216	-			
219	-			
221	1	Hylje	kynsiluu	1
225	-			
228a	-			
228b	1	Hylje	kynsiluu	1
230	-			
232	-			
235	1	Hylje	kallonluu	1
259	4	Hylje	sormiluu lonkkaluu värttinäluu jalkapöydänluu	1
263	-			
274	-			
281	1	Hylje	nikaman osa	1
283	2	Hylje	sormiluu ranneluu	1
292	-			
297	1	Hylje	nilkkaluu	1
298	34	Hylje	8 varvasluuta 10 sormiluuta jalkapöydänluu (2 osaa) 2 ranneluuta 5 kynsiluuta värttinäluu pohjeluu leukaluu kallonluu 4 nikamaa nikama	2
301	-			
304	18	Hylje	6 varvasluuta 3 sormiluuta 4 kämmenluuta 5 kynsiluuta	1
305	-			
306	56	Hylje	11 varvasluuta 18 sormiluuta 8 kynsiluuta 7 kämmenluuta ranneluu 3 nilkka- luuta olkaluu 3 leukaluuta pohjeluu 2 kallonluuta hammas	2

				nikama	
308	-				
309	-				
311	17	Hylje		2 varvasluuta 3 sormiluuta 3 kämmenluuta ranneluu jalkapöydänluu nilkkaluu 2 kynsiluuta 2 kallonluuta leukaluu nikaman pää	2
314	1	Hylje		sormiluu	1
318	-				
326	1	Hylje		jalkapöydänluu	1
328	1	Hylje		kynsiluu	1
329	1	Hylje		kynsiluu (2 osaa)	1
330	-				
332	-				
336	1	Hylje		jalkapöydänluu	1
340	1	Hylje		kämmenluu	1
343	1	Hylje		kämmenluu	1
345a	1	Hylje		leukaluu	1
345b	3	Hylje		varvasluu sormiluu kämmenluu	2
348	-				
349	1	Hylje		nikama	1
351	1	Hylje		varvasluu	1
353	-				
354	4	Hylje		kämmenluu kynsiluu ranneluu nikaman pää	1
358	-				
360	2	Hylje		kämmenluu nikama	1
	1	Jänis		jalkapöydänluu	1
	1	kala		nikama	1
362	3	Hylje		2 varvasluuta sormiluu	1
364	2	Hylje		2 sormiluuta	1
366	2	Hylje		2 kallonluuta	1
373	3	Hylje		2 kämmenluuta värttinäluu	1
376	3	Hylje		2 varvasluuta ranneluu	1
381	7	Hylje		2 varvasluuta 3 sormiluuta värttinäluu kyynärluu	1
383	3	Hylje		2 varvasluuta värttinäluu	2
386	1	Hylje		varvasluu	1
389	-				
390	1	Hylje		lonkkaluu	1
392	-				

394	-			
396	-			
398	-			
401	-			
405	2	Hylje	jalkapöydänluu värttinäluu	1
406	-			
411	-			
421	6	Hylje	2 sormiluuta 2 kämmenluuta kynsiluu kallonluu	1
429	4	Hylje	2 sormiluuta jalkapöydänluu (2 osaa) polvilumpio nikaman osa	1
432	1	Hylje		1
435	-			
437	1	Hylje	kallonluu	1
443	-			
448	-			
452	-			
455	-			
456	-			
457	1	Kuikka	olkaluu	1
	4	Hylje	2 sormiluuta kynsiluu kallonluu	1
460	-			
462	-			
464	-			
469	-			
473	1	Hylje	kynsiluu	1
481	-			
502	-			
505	1	Hylje	sormiluu	1
508	-			
510	-			
517	-			
522	-			
525	-			
528	-			
535	2	Hylje	kyynärluu kallonluu	1
537	1	Hylje	kämmenluu	1
543	1	Hylje	kämmenluu	1
548	1	Hylje	olkaluu	1
550	-			
552	-			
565	-			
566	-			
586	-			
601	-			
618	-			
630	-			
639	1	Hylje	reisiluu	1
645	-			
650	-			

677	-			
682	-			
687	-			
703	-			
711	-			
737	1	Hylje	sormiluu	1
740	-			
742	2	Hylje	kämmenluu värttinäluu	1
744	-			
746	-			
751	2	Hylje	varvasluu kynsiluu	1
	1	Näätäeläin	sääriluu	1
753	1	Hylje	kynsiluu	1
757	-			
759	-			
763	3	Hylje	sormiluu nilkkaluu olkaluu	1
766	2	Hylje	sormiluu leukaluu	1
769	2	Hylje	varvas/sormiluu värttinäluu	1
771	1	Hylje	kallonluu	1
776	1	Hylje	varvasluu	1
782	-			
787	3	Hylje	2 varvasluuta sormiluu	1
793	5	Hylje	varvasluu 2 sormiluuta leukaluu kynsiluu	1
795	1	Hylje	kallonluu	1
797	-			
801	-			
804	1	Näätäeläin	kantaluu	1
806	1	Hylje	kämmenluu	1
810	-			
815	1	Hylje	varvasluu	1
818	2	Hylje	varvasluu jalkapöydänluu	1
821	-			
823	-			
825	-			
828	-			
829	-			
834	4	Hylje	3 varvasluuta jalkapöydänluu	2
840	-			
842	2	Hylje	sormiluu olkaluu	1
846	-			
848	-			
857	8	Hylje	5 varvasluuta 2 sormiluuta kynsiluu	1
860	1	Hylje	sormiluu	1

866/998	3	Hylje	varvasluu 2 kynsiluuta	1
869	3	Hylje	2 varvasluuta leukaluu	1
871	-			
873	-			
876	-			
878	1	Hylje	kämmenluu	1
883	-			
887	1	Hylje	sormiluu	1
893	3	Hylje	varvasluu kynsiluu reisiluu	1
900	2	Hylje	2 nikaman osaa	1
902	1	Hylje	varvasluu	1
904	2	Hylje	kämmenluu kynsiluu	1
906	-			
908	-			
910	2	Hylje	varvasluu (2 osaa) kynsiluu	1
913	-			
915	1	Hylje	värttinäluu	1
917	1	Hylje	kallonluu	1
919	1	Hylje	nilkkaluu	1
921	1	Hylje	kallonluu	1
923	1	Hylje	varvas/sormiluu	1
927	2	Hylje	2 kynsiluuta	1
931	-			
934	-			
937	1	Hylje	kynsiluu	1
940	-			
942	-			
944	-			
946	-			
949	1	Hylje	sormiluu	1
951	2	Hylje	lonkkaluu leukaluu	1
953	1	Hylje	varvasluu	1
955	2	Hylje	sormiluu nikaman osa	1
957	-			
959	-			
961	1	Hylje	varvasluu	1
964	-			
969	-			
966/996	-			
967	1	Hylje	sormiluu	1
975	7	Hylje	2 varvasluuta 4 sormiluuta värttinäluu (2 osaa)	2
979	4	Hylje	varvasluu 2 sormiluuta kallonluu	1
982	-			
986	2	Hylje	sormiluu kynsiluu	1

988	-			
992	3	Hylje	varvasluu kynsiluu nikaman osa	1
	2	Majava	varvas/sormiluu kämmen/jalkapöydänluu	1
994	4	Hylje	3 varvasluuta kallonluu	1
1000	-			
1004	4	Hylje	2 varvasluuta leukaluu ranneluu	1
1006	-			
1008	2	Hylje	2 varvasluuta	1
1013	3	Hylje	kynsiluu värttinäluu nikaman pää	1
1019	1	Hylje	nilkkaluu	1
1022	-			
1023	1	Hylje	varvasluu	1
1027	1	Hylje	leukaluu	1
1028	-			
1031	2	Hylje	varvasluu kynsiluu	1
1033	2	Hylje	2 sormiluu	1
1036	1	Hylje	kynsiluu	1
1037	-			
1039	-			
1046	-			
1049	1	Hylje	nikaman osa	1
1050	-			
1053	2	Hylje	värttinäluu kallonluu	1
1054	-			
1056	1	Hylje	värttinäluu	1
1057	-			
1058	-			
1060	-			
1061	1	Hylje	kynsiluu	1
1063	-			
1068	7	Hylje	3 varvasluuta 3 sormiluu kynsiluu	1
1069	2	Hylje	telaluu kallonluu	1
1074	-			
1076	2	Hylje	2 kynsiluuta	1
1080	-			
1081	2	Hylje	2 varvasluuta	1
	1	Jänis	lapaluu	1
1082	-			
1084a	-			
1084b	-			
1088	-			
1091	1	Hylje	sormiluu	1
1093	3	Hylje	2 varvasluuta jalkapöydänluu	1

1096	1	Hylje	ranne/nilkkaluu	1
1100	-			
1101	3	Hylje	varvasluu kynsiluu nikaman pää	1
	1	Jänis	jalkapöydänluu	1
	1	kala	nikama	1
1108	-			
1111a	4	Hylje	2 kynsiluuta nilkkaluu sääriluu	1
1111b	-			
1113a	-			
1113b	-			
1115	-			
1117	1	Hylje	kallonluu	1
1119	3	Hylje	sormiluu 2 värttinäluuta	1
1122	1	Hylje	sormiluu	1
1124	3	Hylje	2 varvasluuta sormiluu	1
1126	-			
1128	5	Hylje	2 varvasluuta kynsiluu 2 värttinäluuta	1
1136	2	Hylje	varvasluu värttinäluu	1
1138	7	Hylje	varvasluu 2 sormiluuta värttinäluu kallonluu kynsiluu leukaluu	1
1140	-			
1142a	1	Hylje	sormiluu	1
1142b	-			
1146a	1	Hylje	varvasluu	1
1146b	-			
1147	-			
1149	-			
1151	-			
1153	2	Hylje	jalkapöydänluu nikama	1
1155	2	Hylje	sormiluu nilkkaluu	1
1156	-			
1157	-			
1159	-			
1160	-			
1162	-			
1165	-			
1168	-			
1169	-			
1170	-			
1173	-			
1176	-			
1179	1	Hylje	leukaluu	1
1182	-			

1183	-			
1189	5	Hylje	2 varvasluuta sormiluu nilkkaluu leukaluu	1
1191	-			
1194	3	Hylje	3 varvasluuta	1
1195	-			
1199	1	Hylje	sormiluu	1
	2	Hauki	leukaluu nikama	1
1202	-			
1203	1	Hylje	olkaluu	1
1204	-			
1206a	-			
1206b	1	Hylje	värttinäluu	1
1209a	-			
1209b	-			
1211	1	Hylje	varvasluu	1
1213a	-			
1213b	2	Hylje	leukaluu kallonluu	1
1215	-			
1216a	1	Hylje	jalkapöydänluu	1
1216b	1	Hylje	värttinäluu	1
1219	-			
1224	8	Hylje	varvasluu 4 sormiluuta jalkapöydänluu värttinäluu nikaman pää	1
1225	1	Hylje	varvasluu	1
1228	1	Hylje	värttinäluu	1
1229	3	Hylje	sormiluu värttinäluu kynsiluu	1
1230	2	Hylje	värttinäluu kallonluu	1
1231	-			
1237	-			
1239	-			
1243	-			
1244	2	Hylje	kämmenluu nikaman osa	1
1245	-			
1247	1	Hylje	nilkkaluu kynsiluu	1
1249a	-			
1249b	-			
1253a	1	Hauki	leukaluu	1
1253b	1	Hylje	kallonluu	1
1256	2	Hylje	kynsiluu kallonluu	1
1257	3	Hylje	kämmenluu ranneluu nikaman osa	
1258	-			
1260	-			

1261	1	Hylje	varvasluu	1
1263	-			
1264	1	Hylje	varvasuu ranne/nilkkaluu	1
1266a	1	Hylje	kynsiluu	1
1266b	-			
1268a	1	Hylje	ranneluu	1
1268b	-			
1271	-			
1272	1	Hylje	jalkapöydänluu	1
1273	-			
1275a	-			
1275b	2	Hylje	sormiluu värttinäluu	1
1277	1	Hylje	nikaman osa	1
1278	3	Hylje	jalkapöydänluu ranneluu kynsiluu	1
1279	-			
1281	-			
1282	-			
1283	1	Hylje	sormiluu	1
1286	-			
1287	-			
1288	-			
1289	-			
1291a	-			
1291b	-			
1294	-			
1296	-			
1299	1	Hylje	sormiluu	1
1300	-			
1306a	3	Hylje	varvasluu sormiluu kynsiluu	1
1306b	-			
1309	-			
1312	-			
1315	-			
1317	-			
1318	-			
1320	1	Hylje	kallonluu	1
1321	1	Hylje	sormiluu	1
1323	-			
1324	1	Hylje	ranneluu	1
1326a	-			
1326b	-			
1328	-			
1330a	1	Hylje	olkaluu	1
1330b	-			
1333a	-			
1333b	-			
1335	1	Hylje	nikama	1
1337	-			
1338	-			
1339	2	Hylje	sormiluu nikaman osa	1
1340	1	Hylje	nikama	1

1341	1	Hylje	sormiluu	1
1342	3	Hylje	sormiluu leukaluu kynsiluu	1
1344	-			
1345	1	Hylje	varvasluu	1
1347	2	Hylje	kallonluu nikaman osa	1
1349	-			
1351	3	Hylje	jalkapöydänluu kämmenluu kynsiluu	1
1353	-			
1356	-			
1359	-			
1362	-			
1365	-			
1369a	1	Hylje	kynsiluu	1
1369b	1	Hylje	varvasluu	1
1375	1	Hylje	värttinäluu	1
1377	2	Hylje	2 varvasluuta	1
1378	-			
1380	1	Hylje	sormiluu	1
1383a	-			
1383b	3	Hylje	varvasluu sormiluu kallonluu	1
1385a	1	Hylje	sormiluu	1
1385b	1	Hylje	varvasluu	1
1388a	-			
1388b	7	Hylje	varvasluu jalkapöydänluu 2 kämmenluuta värttinäluu kallonluu nikama	1
1390	1	Hylje	varvasluu	1
1391	-			
1393a	1	Hylje	kynsiluu	1
1393b	5	Hylje	3 varvasluuta kämmenluu kynsiluu	2
1395	1	Hylje	kynsiluu	1
1397a	1	Hylje	sormiluu	1
1397b	-			
1399	1	Hylje	lapaluu	1
1401	-			
1402	-			
1403	-			
1406	-			
1407	-			
1409	1	Hylje	varvasluu	1
1411a	1	Hylje	kallonluu	1
1411b	-			
1414	-			
1415	1	Hylje	sääriluu	1
1416	-			
1418	-			

1419	1	Hylje	kallonluu	1
1420	-			
1421	-			
1422	-			
1423a	-			
1423b	-			
1426a	1	Hylje	värttinäluu	1
1426b	1	Hylje	jalkapöydänluu	1
1428	-			
1430	-			
1433	-			
1434	5	Hylje	5 varvasluuta	1
1439	12	Hylje	3 varvasluuta 2 sormiluuta 2 kämmenluuta 3 kynsiluuta värttinäluu nikaman pää	1
1440	-			
1442	-			
1444	-			
1446	2	Hylje	varvasluu sormiluu	1
1448	-			
1451a	-			
1451b	2	Hylje	varvasluu kallonluu	1
1453a	-			
1453b	1	Hylje	nikama	1
1455	2	Hylje	varvasluu kynsiluu	1
1457	4	Hylje	2 varvasluuta 2 kynsiluuta	1
1459	2	Hylje	sormiluu kallonluu	1
1461a	1	Hylje	kynsiluu	1
1461b	1	Hylje	leukaluu	1
1463	2	Hylje	varvasluu sormiluu	1
	1	kala	nikama	1
1465	1	Hylje	sormiluu	1
1467a	1	Hylje	varvasluu	1
1467b	-			
1469	-			
1471a	-			
1471b	1	Hylje	nikaman osa	1
1475a	2	Hylje	2 varvasluuta	1
1475b	2	Hylje	sormiluu kallonluu	1
1477	1	Hylje	kynsiluu	1
1478a	-			
1478b	-			
1480	-			
1481	3	Hylje	sormiluu kämmenluu jalkapöydänluu	1
1482	-			
1483	3	Hylje	2 varvasluuta	1

				kynsiluu	
		1	Hauki	leukaluu	1
1488		3	Hylje	2 varvasluuta	1
				värttinäluu	
		1	Hauki	leukaluu	1
1490a		-			
1490b		2	Hylje	kynsiluu	1
				leukaluu	
1492		-			
1493		1	Hylje	varvasluu	1
1494		-			
1495		-			
1497		1	Hylje	sormiluu	1
1498a		-			
1498b		-			
1500a		-			
1500b		1	Hylje	kämmentuu	1
1502		-			
1503		3	Hylje	varvasluu	1
				sormiluu	
				nikaman osa	
1505a		-			
1505b		-			
1509a		-			
1509b		5	Hylje	3 varvasluuta	1
				sormiluu	
				leukaluu (2 osaa)	
1511		-			
1512		-			
1513		1	Hylje	kallonluu	1
1516a		3	Hylje	varvasluu	1
				värttinäluu	
				kynsiluu	
1516b		-			
1518		3	Hylje	varvasluu	1
				2 kynsiluuta	
1520a		-			
1520b		1	Hylje	reisiluu	1
1523a		1	Hylje	sormiluu	1
1523b		1	Hylje	leukaluu	1
1526		3	Hylje	2 sormiluuta	1
				kynsiluu	
1527		-			
1528		1	Hylje	jalkapöydänluu	1
1529		-			
1530		2	Hylje	jalkapöydänluu	1
				ranneluu	
1534		-			
1536		-			
1537		2	Hylje	kynsiluu	1
				leukaluu	
1540a		-			
1540b		2	Hylje	varvasluu	1
				kämmentuu	
1542		1	Hylje	varvasluu	1
1545		2	Hylje	kynsiluu	1
				kallonluu	
1547		5	Hylje	2 varvasluuta	1

				kynsiluu nilkkaluu värttinäluu	
1550	2	Hylje		kynsiluu	1
1552	4	Hylje		kyynärluu varvasluu	1
1555	4	Hylje		2 kynsiluuta nikama	1
1556	-			2 sormiluuta 2 kynsiluuta	
1560	3	Hylje		kyynärluu	1
1562	2	Hylje		värttinäluu kallonluu sormiluu kallonluu varvasluu	1
1564a	1	Hylje			1
1564b	-				
1569	-				
1571	1	Hylje		telaluu	1
1576a	-				
1576b	2	Hylje		kämmentuu nikama	1
1578	2	Hylje		2 varvasluuta	1
1579	3	Hylje		varvasluu jalkapöydänluu kyynärluu	1
1580	1	Hylje		kynsiluu	1
1583	5	Hylje		varvasluu sormiluu kynsiluu	1
1587	7	Hylje		2 kyynärluuta 2 varvasluuta sormiluu kämmentuu värttinäluu 2 kynsiluuta	2
1590a	17	Hylje		3 varvasluuta 3 sormiluuta kämmentuu 3 jalkapöydänluuta 4 kynsiluuta värttinäluu kyynärluu leukaluu	1
1590b	7	Hylje		varvasluu sormiluu (2 osaa) jalkapöydänluu 2 kynsiluuta värttinäluu kallonluu	2
1593	2	Hylje		värttinäluu leukaluu	1
1597	6	Hylje		varvasluu 2 sormiluuta kämmentuu	1
1599	1	Hylje		2 kynsiluuta nikama	1

1602	2	Hylje	2 varvasluuta	1
1604	-			
1605	-			
1608	1	Hylje	jalkapöydänluu	1
1610	-			
1612	-			
1614	1	Hylje	kämmenluu	1
1616	2	Hylje	sormiluu (2 osaa) kynnärluu	1
1619	-			
1621	1	Hylje	sormiluu	1
1625	-			
1628a	-			
1628b	2	Hylje	varvas/sormiluu olkaluu	1
1629	-			
1632	-			
1634	-			
1635	-			
1636	-			
1640	-			
1641	-			
1645a	-			
1645b	-			
1647	-			
1649	1	Hylje	värttinäluu	1
1651a	7	Hylje	varvasluu sormiluu 2 jalkapöydänluuta 2 kynsiluuta leukaluu	1
1651b	-			
1653	-		kallonluu	
1655	-			
1656	8	Hylje	3 varvasluuta sormiluu 2 ranneluuta kynsiluu leukaluu	1
1658	1	Hylje	varvasluu	1
1663	-			
1665	2	Hylje	varvas/sormiluu kynnärluu	1
1668	2	Hylje	kämmenluu olkaluu	1
1670	-			
1673	-			
1674	2	Hylje	2 kyynärluuta	2
1675	-			
1679	1	Hylje	värttinäluu	1
1682	-			
1685	-			
1687	1	Hylje	värttinäluu	1
1690	5	Hylje	2 sormiluuta kynsiluu värttinäluu	1
1693	1	Hylje	nikaman pää kämmenluu	1

1695	2	Hylje	varvasluu olkaluu	1
1697	-			
1702	4	Hylje	varvasluu sormiluu kynsiluu telaluu	1
1705	2	Hylje	varvasluu	1
1710	2	Hylje	kallonluu (3 osaa) sormiluu kynsiluu	1
1713	-			
1717	-			
1721	1	Hylje	varvasluu	1
1727	-			
1728	-			
1733	1	Hylje	varvasluu	1
1736	-			
1740	-			
1743	-			
1745	4	Hylje	varvasluu kämmenluu kynsiluu kallonluu	2
1748	-			
1752	-			
1755	5	Hylje	3 varvasluuta sormiluu kynsiluu	1
1758	2	Hylje	leukaluu olkaluu	1
1762	-			
1764	-			
1767	17	Hylje	3 varvasluuta 5 sormiluuta kämmenluu jalkapöydänluu 2 kynsiluuta 2 värttinäluuta leukaluu kallonluu (2 osaa) lonkkaluu	1
1771	11	Hylje	2 varvasluuta 3 sormiluuta 3 kämmenluuta leukaluu 2 nikaman osaa	1
1772	-			
1774	3	Hylje	varvasluu lapaluu nikaman osa	1
1776	1	Hylje	kämmenluu	1
1779	1	Hylje	varvasluu	1
1783	1	Hylje	ranneluu	1
1784	1	Hylje	nikama	1
1790	1	Hylje	kynsiluu	1
1792	-			
1794	3	Hylje	kynsiluu	1

				värttinäluu kallonluu	
1796	-				
1798	3	Hylje		varvasluu	1
				värttinäluu kallonluu	
1802	2	Hylje		varvasluu	1
				kyynärлуу	
1805	1	Hylje		nikama	1
1807	1	Hylje		värttinäluu	1
1809	-				
1813	-				
1815	1	Hylje		varvasluu	1
1817	-				
1818	1	Hylje		sormiluu	1
1823	1	Hylje		kämменлуу	1
1826	-				
1828	5	Hylje		sormiluu reisluu kyynärлуу ranneluu kallonluu	1
1832	4	Hylje		varvasluu 2 kämменлуута kyynärлуу	1
1834	-				
1840	3	Hylje		varvasluu nilkkaluu kyynärлуу	1
1844	4	Hylje		2 varvasлуута ranneluu kallonluu	1
1849	-				
1851	1	Hylje		kallonluu	1
	1	kala		nikama	1
1855	1	Hylje		sormiluu	1
1860	-				
1863	1	Hylje		varvasluu	1
1865	-				
1869	-				
1870	-				
1873	-				
1878	-				
1882	2	Hylje		kynsiluu nilkkaluu	1
1884	-				
1888	-				
1893	1	Hylje		varvasluu	1
1898	1	Hylje		kämменлуу	1
1900	1	Hylje		jalkapöydänлуу	1
1905	1	Hylje		varvasluu	1
1907	2	Hylje		kynsiluu ranneluu	1
1910	-				
1912	-				
1914	-				
1916	2	Hylje		jalkapöydänлуу värttinäluu	1

1919	1	Hylje	kallonluu	1
1921	-			
1930	2	Hylje	varvasluu kämmenluu	1
1933	1	Hylje	varvasluu	1
1934	-			
1938	1	Hylje	kämmenluu	1
1941	-			
1943	1	Hylje	varvasluu	1
1945	-			
1947	-			
1951	1	Hylje	varvasluu	1
1952	-			
1954	-			
1955	-			
1957	-			
1958	-			
1960	-			
1966	-			
1968	-			
1969	-			
1971	1	Hylje	varvasluu	1
1973	-			
1976	-			
1980/1984	1	Hylje	sormiluu	1
1987	1	Hylje	nilkkaluu	1
1989	1	Hylje	värttinäluu	1
1991	3	Hylje	värttinäluu kynsiluu leukaluu	1
1994	1	Hylje	pohjeluu	1
1996	-			
1998	-			
2001	-			
2004	-			
2007	1	Hylje	sormiluu	1
2009	1	Hylje	kallonluu	1
2012	1	Hylje	sormiluu	1
2015	2	Hylje	varvasluu kämmenluu	1
2018	-			
2021	-			
2023	-			
2025	-			
2028	1	Hylje	jalkapöydänluu	1
2031	1	Hylje	jalkapöydänluu	1
2034	1	Hylje	kynsiluu	1
2037	-			
2039	1	Hylje	varvasluu	1
2043	1	Hylje	varvasluu	1
2048	-			
2050	1	Hylje	sormiluu	1
2054	-			
2059	-			
2062	-			
2064	-			
2066	-			
2069	-			

2073	2	Hylje	varvasluu leukaluu	1
2076	1	Hylje	varvasluu	1
2080	1	Hylje	ranneluu	1
2081	1	Hylje	värttinäluu (2 osaa)	1
2084	-			
2086	-			
2088	-			
2090	-			
2091	-			
2092	1	Hylje	varvasluu	1
2093	-			
2096	-			
2100	-			
2103	2	Hylje	nikaman pää nikama	1
2109	1	Hylje	värttinäluu	1
2111	-			
2115	1	Hylje	varvasluu	1
2118	-			
2120	1	Hylje	varvasluu	1
2131	-			
2135	-			
2137	-			
2141	1	Hylje	varvasluu	1
2146	2	Hylje	varvas/sormiluu nikaman osa	1
2147	-			
2149	-			
2152	3	Hylje	2 varvasluuta kynsiluu	1
2154	-			
2156	-			
2160	-			
2163	1	Hylje	kynsiluu (2 osaa)	1
2164	2	Hylje	kämmenluu kynsiluu	1
2166	-			
2167	-			
2173	4	Hylje	varvasluu kämmenluu jalkapöydänluu nikaman osa	1
2175	9	Hylje	3 varvasluuta 3 sormiluu ranneluu 2 kämmenluuta	1
2178	1	Hylje	jalkapöydänluu	1
2180	9	Hylje	3 varvasluuta 2 sormiluu kynsiluu värttinäluu leukaluu kallonluu	1
2183	5	Hylje	varvasluu sormiluu kynsiluu leukaluu	1

2189	5	Hylje	nikaman osa varvasluu kämmenluu	1
2193	5	Hylje	3 kynsiluuta varvasluu kämmenluu jalkapöydänluu kynsiluu leukaluu	1
2199	4	Hylje	3 jalkapöydänluuta kynnärluu	1
2202	-			
2207	5	Hylje	varvasluu 2 kämmenluuta jalkapöydänluu kynsiluu	1
2210	-			
2213	1	Hylje	kallonluu	1
2216	2	Hylje	2 jalkapöydänluuta	1
2220	1	Hylje	jalkapöydänluu	1
2221	-			
2224	-			
2226	3	Hylje	sormiluu nilkkaluu polvilumpio	1
2228	-			
2229	-			
2232	-			
2235	-			
2236	-			
2238	-			
2245	1	Hylje	sormiluu (2 osaa)	1
2247	2	Hylje	värttinäluu kallonluu	1
2253	1	Hylje	varvasluu	1
2257	-			
2261	1	Hylje	kallonluu	1
2264	-			
2266	-			
2267	-			
2268	1	Hylje	jalkapöydänluu	1
2270	-			
2273	1	Hylje	kynnärluu	1
2276	1	Hylje	leukaluu	1
2277	-			
2279	2	Hylje	telaluu kynsiluu	1
2280	-			
2282	-			
2284	2	Hylje	kämmenluu nikama	1
2289	1	Hylje	kynsiluu	1
2291	-			
2293	-			
2295	-			
2299	1	Hylje	kynsiluu	1
2301	1	Hylje	leukaluu	1

2302	-				
2304	1	Hylje	jalkapöydänluu		1
2314	-				
2326	-				
2331	2	Majava	lapaluu varvas/sormiluu		1
2334	1	Hylje	kämmentuu		1
2347	-				
2356	-				
2364	1	Hylje	varvasluu		1
2372	-				
2376	-				
2388	-				
2390	1	Hylje	varvasluu		1
2398	-				
2400	-				
2408	-				
2422	-				
2427	-				
2436	-				
2441	-				
2451	-				
2457	1	Hylje	jalkapöydänluu		1
2468	-				
2554	-				
2556	-				
2571	-				
2580	-				
2589	1	Hylje	sormiluu		1
2591	-				

Museoviraston näytteet vuodelta 1994

28370: 7	-				
28370:31	-				
28370:35	2	Hylje	sormiluu kallonluu		1
28370:39	2	Hylje	2 kämmenluuta		1
	1	kala	nikama		1
28370:55	2	Hylje	kämmentuu kallonluu		1
28370:66	12	Hylje	3 varvasluuta 3 sormiluu 3 kämmenluuta 2 jalkapöydänluuta hammas		1
28370:67	1	Hylje	kallonluu		1
28370:70	2	Hylje	sormiluu jalkapöydänluu		1
28370:72	9	Hylje	2 varvasluuta sormiluu 2 kämmenluuta jalkapöydänluu nilkka- värttinäluu kallonluu		1
28370:75	2	Hylje	varvasluu ranneluu		1

28370:90	-			
28370:104	-			
28370:106	1	Hylje	sormiluu	1
28370:117	8	Hylje	varvasluu	1
			2 sormiluuta	
			kämmenluu	
			2 jalkapöydänluuta	
			ranneluu	
			kallonluu	
28370:121	4	Hylje	jalkapöydänluu	1
			2 kynsiluu	
			pohjeluu	
28370:125	6	Hylje	3 sormiluuta	1
			2 kämmenluuta	
			kyynärluu	
28370:130	2	Hylje	kämmenluu	1
			kynsiluu	
28370:135	6	Hylje	varvasluu	1
			2 sormiluuta	
			kämmenluu	
			kynsiluu	
			kallonluu	
28370:141	2	Hylje	2 kallonluuta	1
28370:146	-			
28370:157	-			
28370:161	1	Hylje	varvasluu	1
28370:305	-			
28370:332	-			
28370:334	-			
28370:338	2	Hylje	varvasluu	1
			värttinäluu	
28370:342	2	Hylje	2 sormiluuta	1
28370:347	1	Hylje	kämmenluu	1
28370:355	4	Hylje	3 varvasluuta	1
			sormiluu	
28370:357	-			
28370:359	-			
28370:365	2	Hylje	sormiluu	1
			nikaman osa	
28370:367	1	Hylje	kynsiluu	1
28370:373	1	Hylje	kallonluu	1
28370:375	11	Hylje	4 varvasluuta	1
			sormiluu	
			kämmenluu	
			kynsiluu	
			hammas	
			2 kallonluuta	
			nikama	
28370:380	14	Hylje	4 varvasluuta	2
			3 sormiluuta	
			jalkapöydänluu	
			2 kynsiluuta	
			kallonluu	
			3 nikamaa	
28370:383	-			
28370:386	3	Hylje	2 varvasluuta	1
			sormiluu	
28370:391	20	Hylje	7 varvasluuta	2

				3 sormiluuta 2 ranneluuta jalkapöydänluu 2 kynsiluuta kallonluu reisiluu hammas 2 nikamaa	
28370:393	8	Hylje		2 varvasluuta 2 sormiluuta 2 kämmenluuta 2 kallonluuta	2
28370:396	-				
28370:398	-				
28370:403	2	Hylje		varvasluu kallonluu	1
28370:409	2	Hylje		varvasluu värttinäluu	1
28370:412	-				
28370:414	-				
28370:415	3	Hylje		nilkkaluu 2 kallonluuta	1
28370:424	-				
28370:425	-				
28370:426	3	Hylje		varvasluu sormiluu jalkapöydänluu	1
28370:428	-				
28370:432	2	Hylje		2 kallonluuta	
28370:440	-				
28370:437	-				
28370:462	-				

LIITE 2.

TUTKITUT MAANÄYTTEET

1. KKK-94, keräyspäivä 10.8. 94, paikka: X=16.40, Y=47.40, 3a kerros, liesi a

maanäytteen paino: 4.6 kg.

seulottujen luiden paino: 0.61 gr.

-ei määrittyskelpoisia luita

2. KKK-94, keräyspäivä 29.8. 94, paikka: X=20, Y=48, 4 kerros

maanäytteen paino: 3.9 kg

seulottujen luiden paino 35.3 gr.

määrittyskelpoiset luut: Hylje; varvas- ja kynsiluu